

MANŽELSTVÍ A VZTAHY V RODINĚ

P ÍRUČKA PRO INSTRUKTORA

MANŽELSTVÍ A VZTAHY V RODINĚ

PŘÍRUČKA PRO INSTRUKTORA

Vydala
Církev Ježíše Krista Svatých posledních dnů
Salt Lake City, Utah

Připomínky a doporučení

Uvítáme vaše připomínky a doporučení týkající se této příručky. Zašlete je prosím na adresu:

Curriculum Planning
50 East North Temple Street, Floor 24
Salt Lake City, UT 84150-3200
USA

E-mail: cur-development@ldschurch.org

Uveďte prosím své jméno, adresu, sbor a kůl. Nezapomeňte uvést název příručky. Potom uveďte své připomínky a doporučení, které se týkají silných stránek příručky, i oblastí, které je možné zlepšit.

© 2000 Intellectual Reserve, Inc.

Všechna práva vyhrazena
Vytlačeno v Německu

Vydání v angličtině schváleno: 8/97

Přeložení schváleno: 8/97

Název v originále: *Marriage and Family Relations: Instructor's Manual*

Czech

Printed in the USA

VŠEOBECNÉ POKYNY

Jak se má kurs Manželství a vztahy v rodině používat?

Cílem kursu Manželství a vztahy v rodině je pomoci členům Církve posilovat manželství a rodinu a nacházet radost v rodinných vztazích. Biskupstvo nebo předsednictvo odbočky má zodpovědnost dohlédnout na to, aby tento kurs probíhal efektivně.

Vzhledem k tomu, že členové Církve mají různé potřeby a pocházejí z různých rodinných zázemí, kurs je rozdělen do dvou částí. Část A – „Posilujte manželství“ – je obzvláště užitečná pro manželské páry a pro členy, kteří se na uzavření manželství připravují. Část B – „Zodpovědnosti rodičů za posilování rodiny“ – pomáhá rodičům a prarodičům v jejich úsilí „[vychovávat] děti] v cvičení a v napomínání Páně“. (Efezským 6:4.) Členové, kteří se kursu účastní, mají rozumět tomu, že se mohou kursu účastnit podle svých osobních potřeb. Například bezdětný manželský pár se může chtít zúčastnit části A, ale nikoli části B. Osmělý rodič se může rozhodnout, že se zúčastní pouze lekcí v části B.

Vedoucí sboru a odbočky mohou přizpůsobovat tento kurs podle nabádání Ducha a podle potřeb jednotlivých členů. Mají vzít v úvahu níže uvedené náměty:

- Biskupstva a předsednictva odboček mohou naplánovat tento kurs jako třídu Nedělní školy. Na základě vedení Ducha mohou vedoucí vyzvat k účasti konkrétní členy.
- Vedení skupin vysokých kněží, předsednictva kvor starších a předsednictva Pomocných sdružení mohou používat jednotlivé lekce při výuce během první neděle v měsíci. Kdykoli je to vhodné, mohou použít tyto lekce pro firesidy a pro další příležitosti k výuce během všedních večerů nebo o sobotách.
- Biskupstva a předsednictva odboček mohou používat jednotlivé lekce při společných shromážděních Melchisedechova kněžství a Pomocného sdružení během pátých nedělí. Také je mohou používat při firesidech pro mladé muže a ženy.
- Poradci Aronova kněžství a poradkyně Mladých žen mohou používat tuto příručku jako zdroj pro večery Vzájemného sdružení. Také mohou používat tyto lekce při společné výuce mladých mužů a žen nebo při výuce v jejich příslušných organizacích.
- Jednotlivci i manželské páry mohou kurs studovat sami.

Kdo má obdržet materiály pro tento kurs?

Každý níže uvedený člen sboru nebo odbočky má obdržet jeden výtisk *Příručky pro instruktora kursu Manželství a vztahy v rodině* a jeden výtisk *Studijní příručky kursu Manželství a vztahy v rodině*:

Biskup nebo president odbočky	Presidentka Pomocného sdružení
Vedoucí skupiny vysokých kněží	Presidentka Mladých žen
President kvora starších	Instruktor kursu Manželství a
President Mladých mužů	vztahy v rodině

Každý účastník kursu má obdržet jeden výtisk studijní příručky.

OBSAH

Všeobecné pokyny	iii
„Rodina – prohlášení světu“	viii
Úvod	ix
Cíl tohoto kursu	ix
Zodpovědnosti, které máte jako učitel	ix
Jak se zachovat v případě závažných rodinných problémů	xi
Materiály, které máte používat	xii
Další materiály a zdroje	xii
ČÁST A: POSILUJTE MANŽELSTVÍ	
1. „Rodina je středem Stvořitelova plánu“	3
Proroci posledních dnů prohlašují, že manželství a rodina mají věčný význam	3
Manželství na věčnost může přinášet radost a velká požehnání v tomto životě i po celou věčnost	4
Cílem kursu Manželství a vztahy v rodině je pomoci nám nacházet radost v rodinných vztazích	6
Náš domov může být „kouskem nebe“, když stavíme „na skále našeho Vykupitele“	7
2. Rozvíjejte v manželství jednotu	9
Pán přikázal manželům a manželkám, aby byli jedno	9
Manželé a manželky si mají vážit jeden druhého jako rovnocenného partnera	10
Manželé a manželky se mají díky svým individuálním vlastnostem a schopnostem navzájem doplňovat	11
Manželé a manželky si musejí být navzájem oddaní	11
3. Vyživujte v manželství lásku a přátelství	13
Manželé a manželky musejí pečovat o lásku, kterou chovají jeden k druhému	13
Vyjadřování náklonnosti a laskavosti udržuje v manželství lásku a přátelství	14
Vhodné intimní vztahy v manželství jsou výrazem lásky	15
Manželské páry mají usilovat o pravou lásku – čistou lásku Kristovu	16

4. Jak reagovat na problémy v manželství	19
Každý manželský pár se setká s problémy	19
Manželé a manželky mohou vyřešit všechny problémy, pokud na manželství nahlíží jako na smluvní vztah	20
Přijdou-li problémy, můžeme se rozhodnout, že na ně budeme reagovat s trpělivostí a s láskou, a ne roztrpčeně nebo s hněvem	20
5. Reagujte na problémy pozitivní komunikací	24
V každém manželském páru nastanou určité názorové rozdíly	24
Manžel a manželka mají vyhledávat na druhém ty vlastnosti, které jsou obdivuhodné	24
Pozitivní komunikace předchází obtížným situacím a pomáhá je vyřešit	25
6. Posilujte manželství vírou a modlitbou	29
Manželé a manželky mají společně pracovat na prohlubování víry v Ježíše Krista.	29
Manželé a manželky jsou požehnáni, když se společně modlí.	31
7. Uzdravující moc odpuštění	33
Duch odpuštění mezi manželem a manželkou pomáhá získat klid a pocit důvěry a jistoty	33
Manželé a manželky mají usilovat o to, aby si navzájem odpouštěli své slabosti, a mají se upřímně snažit o to, aby se zlepšovali	34
Manželé a manželky se mají snažit navzájem si odpouštět.	35
8. Hospodaření s rodinnými financemi	37
Správné hospodaření s financemi je nezbytné pro šťastné manželství	37
Manželé a manželky se mají společně snažit dodržovat základní zásady týkající se hospodaření s penězi.	38
ČÁST B: ZODPOVĚDNOSTI RODIČŮ ZA POSILOVÁNÍ RODINY	
9. „Dědictví od Hospodina jsou dítky“	45
Nebeský Otec svěřuje své duchovní děti pozemským rodičům	45
Rodiče se mají snažit uspokojovat individuální potřeby každého dítěte	46
Děti mají nárok na láskyplný vztah se svými rodiči	47
Zneužívání a týrání dětí je zločinem proti Bohu.	48
Děti přinášejí do života svých rodičů velikou radost	49
10. Posvátné úlohy otců a matek (1. část – úlohy otců)	51
Otcové a matky mají společně usilovat o to, aby poskytl každému svému dítěti štít víry.	51
Otcové mají předsedat v lásce a spravedlivosti	52
Otcové se mají starat o životní potřeby a ochranu své rodiny	54

11. Posvátné úlohy otců a matek (2. část – úlohy matek)	56
Matky se podílejí na Božím díle	56
Matky jsou zodpovědny především za výchovu svých dětí	57
Otcové a matky jsou povinni pomáhat jeden druhému jako rovnocenní partneři	58
12. Učte děti příkladem a slovem	60
Rodiče jsou zodpovědni za výuku svých dětí	60
Když rodiče učí své děti, mohou získávat inspiraci	61
Rodiče učí děti příkladem a slovem	62
13. Učte děti zásadám evangelia (1. část)	65
Učení rodičů může dětem pomáhat zůstat silnými ve víře	65
Rodiče mají své děti učit prvním zásadám a obřadům evangelia	66
Rodiče mají „děti své učit, aby se modlily a kráčely zpříma před Pánem“	67
14. Učte děti zásadám evangelia (2. část)	69
Když rodiče učí své děti, projevují jim lásku	69
Rodiče musejí učit děti soucitu a službě	70
Rodiče musejí učit děti poctivosti a úctě k majetku druhých	71
Rodiče musejí učit děti tomu, jaké odměny přináší poctivá práce	71
Rodiče musejí učit děti mravní čistotě	72
15. Vedte děti při jejich rozhodování	75
Děti při rozhodování potřebují, aby je někdo vedl	75
Rodiče mohou dětem pomáhat používat svobodu jednání spravedlivě	76
Rodiče mají umožnit dětem, aby se učily z následků nemoudrých rozhodnutí	79
Rodiče mají projevovat velkou lásku dětem, které sejdou z cesty	79
16. Rodinná modlitba, rodinné studium písem a rodinný domácí večer . . .	82
Rodinná modlitba, rodinné studium písem a rodinný domácí večer musí mít v každé rodině Svatých posledních dnů vysokou prioritu	82
Když se rodina společně modlí, získává velká požehnání	83
Rodinné studium písem pomáhá rodině přilnout těsněji k Bohu	83
Rodinné domácí večery pomáhají rodině opevnit se vůči světským vlivům	85

RODINA

PROHLÁŠENÍ SVĚTU

PRVNÍ PŘEDSEDNICTVO A RADA DVANÁCTI APOŠTOLŮ CÍRKVE JEŽÍŠE KRISTA SVATÝCH POSLEDNÍCH DNŮ

*M*Y, PRVNÍ PŘEDSEDNICTVO a Rada Dvanácti apoštolů Církve Ježíše Krista Svatých posledních dnů slavnostně prohlašujeme, že manželství mezi mužem a ženou je ustanoveno Bohem a že rodina je středem Stvořitelova plánu pro věčný osud jeho dětí.

VŠECHNY LIDSKÉ BYTOSTI – muži a ženy – jsou stvořeny podle obrazu Božího. Každý je milovaný duchovní syn nebo dcera nebeských rodičů, a jako takový má každý božskou podstatu a určení. Pohlaví je základní charakteristikou předsmrtné, smrtelné a věčné totožnosti a účelu jednotlivce.

V PŘEDSMRTELNÉ ŘÍŠI duchovní synové a dcery znali Boha a uctívali ho jako svého Věčného Otce a přijali Jeho plán, podle kterého Jeho děti mohou obdržet hmotné tělo a získat pozemskou zkušenost, aby pokročily směrem k dokonalosti a nakonec naplnily své božské určení jako dědicové věčného života. Božský plán štěstí umožňuje, aby rodinné vztahy pokračovaly věčně, i za hrob. Posvátné obřady a smlouvy, které lze obdržet ve svatých chrámech, umožňují jedincům vrátit se do přítomnosti Boží a rodinám umožňují, aby byly sjednoceny na věčnost.

PRVNÍ PŘIKÁZÁNÍ, které dal Bůh Adamovi a Evě, se týkalo jejich možnosti být rodiči, a to jako manžel a manželka. Prohlašujeme, že příkázání, které Bůh dal svým dětem, aby se množily a naplnily zemi, je stále v platnosti. Dále prohlašujeme, že Bůh přikazuje, aby posvátné moci plození bylo používáno pouze mezi mužem a ženou, kteří jsou zákonně oddáni jako manžel a manželka.

PROHLAŠUJEME, že způsob, kterým je tvořen smrtelný život, je božsky určený. Potvrzujeme posvátnost života a jeho důležitost ve věčném Božím plánu.

MANŽEL S MANŽELKOU mají posvátnou zodpovědnost vzájemně se milovat a vzájemně o sebe pečovat a pečovat o své děti. „Aj, dědictví od Hospodina jsou dítky.“ (Žalm 127:3.)

Rodiče mají posvátnou povinnost vychovávat své děti v lásce a spravedlivosti, starat se o jejich tělesné a duchovní potřeby a učit je vzájemně se milovat a sloužit jeden druhému, dodržovat příkázání Boží a být občany, kteří dodržují zákony, kdekoli žijí. Manželé a manželky – matky a otcové – se budou před Bohem zodpovídat z toho, jak tyto povinnosti plnili.

RODINA je ustanovena Bohem. Manželství mezi mužem a ženou je základem Jeho věčného plánu. Děti mají právo na to, aby se narodily v manželském svazku a byly vychovávány otcem a matkou, kteří s naprostou věrností ctí manželské smlouvy. Štěstí v rodinném životě dosáhneme s největší pravděpodobností tehdy, když je založeno na učení Pána Ježíše Krista. Úspěšná manželství a rodiny jsou založeny a udržovány na zásadách víry, modlitby, pokání, odpuštění, úcty, lásky, soucitu, práce a hodnotných odpočinkových činností. Otcové jsou božsky určeni, aby v lásce a spravedlivosti předsedali svým rodinám, a jsou zodpovědní za to, že se postarají o životní potřeby a ochranu svých rodin. Matky jsou zodpovědné především za výchovu svých dětí. V těchto posvátných zodpovědnostech jsou otcové a matky povinni pomáhat jeden druhému jako rovnocenní partneři. Postižení, smrt nebo jiné okolnosti mohou vést k nutným individuálním úpravám. V případě potřeby má poskytnout podporu příbuzenstvo.

VARUJEME ty jedince, kteří porušují smlouvy cudnosti, kteří týrají nebo zneužívají manželského partnera nebo své potomstvo nebo kteří neplní rodinné zodpovědnosti, že jednoho dne se budou zodpovídat před Bohem. Dále varujeme, že rozpad rodiny přivede na jedince, obce a národy pohromy předpověděné dávnými i současnými proroky.

VYZÝVÁME odpovědné občany a vládní úředníky, ať jsou kdekoli, aby podporovali ty kroky, které jsou určeny k udržení a posilování rodiny jako základní jednotky společnosti.

Toto prohlášení přečetl prezident Gordon B. Hinckley jako součást svého poselství na generálním shromáždění Pomocného sdružení, které se konalo 23. září 1995 v Salt Lake City v Utahu.

ÚVOD

Cíl tohoto kursu

Cílem kursu Manželství a vztahy v rodině je pomoci členům Církve posilovat manželství a rodinu a nacházet radost v rodinných vztazích. Kurs je rozdělen do dvou částí. Část A – „Posilujte manželství“ – je obzvláště užitečná pro manželské páry a pro členy, kteří se na uzavření manželství připravují. Část B – „Zodpovědnosti rodičů za posilování rodiny“ – pomáhá rodičům a prarodičům v jejich úsilí „[vychovávat] děti“ v cvičení a v napomínání Páně“. (Efezským 6:4.)

Kurs je založen na naukách a zásadách, které jsou učeny v písmech a kterým učí proroci a apoštolové posledních dnů. Zvláště klade důraz na poselství „Rodina – prohlášení světu“, které je uvedeno na straně viii.

Zodpovědnosti, které máte jako učitel

Budete-li přemítat o věčné důležitosti manželství a rodiny a o tom, jak moc je potřeba manželství a rodiny posilovat, začnete si uvědomovat, jak nesmírně důležité je vaše povolání učit tento kurs. Vaše oddanost a s modlitbou prováděná příprava přinese požehnání vám a vaší rodině i těm, kteří se kursu zúčastní. Při snaze zvelebovat své povolání pamatujte na zásady uvedené na této straně a na stranách x–xi.

Připravte se na výuku

Jako instruktor tohoto kursu máte zodpovědnost učit naukám evangelia mocí Ducha Svatého. Není třeba, abyste byli profesionálně vyškoleni v rodinném poradenství, ani není třeba, abyste byli schopni najít řešení na každý problém, který se v rodinách může vyskytnout. Diskuse ve třídě mají vést účastníky k tomu, aby s modlitbou přemítali o vlastním životě a o tom, jak něco zlepšit ve vlastní rodině.

Pomoc se základními zásadami týkajícími se výuky evangelia, jako je osobní příprava, pěstování lásky k těm, které učíte, a výuka prostřednictvím Ducha, naleznete v těchto materiálech:

- „Výuka evangelia a vedení“, oddíl 16 *Církevní příručky pokynů, Kniha 2: Vedoucí kněžství a pomocných organizací* (35209 121).
- *Učení – není většího povolání* (36123 121).
- *Příručka pro výuku* (34595 121).

Mějte na paměti širší kontext kursu

Než začnete s výukou první lekce, zběžně se seznamte s obsahem celého kursu. To vám pomůže poznat, jak se lekce vzájemně doplňují s cílem posilovat manželství a rodiny.

Při přípravě jednotlivých lekcí je užitečné seznámit se s obsahem (strany v–vii), který poskytuje přehled kursu. Zopakujte si, čemu jste již učili a co jste se již naučili, a přemýšlejte o tom, jak nauky a zásady v jednotlivých lekcích podporují cíl celého kursu.

Začněte si připravovat lekci brzy

Vaše příprava bude úspěšnější, pokud se začnete na každou lekci připravovat brzy. Krátce poté, co odučíte jednu lekci, se podívejte na lekci další. Budete-li mít předstihu o tom, o čem budete učit, budete schopni přemítat o dané lekci v průběhu týdne. To vám pomůže lépe si uvědomit zásady, které máte zdůraznit, metody, které můžete použít, a zážitky a zkušenosti, o které se můžete s druhými podělit.

Vybírejte z lekce materiál, který nejlépe uspokojí potřeby účastníků

Pečlivě si prostudujte nauky a zásady v každé lekci, a přitom usilujte o vedení Ducha, aby vám pomohl vybrat z dané lekce to, co nejlépe uspokojí potřeby účastníků. Pamatujte na to, že „úspěšnost lekce se měří tím, jaký vliv měla na ty, které učíte“. (*Učení – není většího povolání* [1999], 103.)

Určete si, jak budete lekce vyučovat

Kromě toho, že si určíte, čemu budete učit v dané lekci, je důležité se rozhodnout, jak budete lekci učit. Máte se vždy snažit učit tak, abyste účastníky povzbudili k tomu, aby uplatňovali nauky a zásady, kterým se učí.

Lekce v tomto kursu mají být učeny jako diskuse, nikoli jako přednášky. Pomáhejte členům třídy smysluplně se zapojit do diskuse o naukách a zásadách, kterým vyučujete. Pánova rada týkající se diskuse ve třídě se nachází v *Nauce a smlouvách* 88:122: „Určete si mezi sebou učitele, a nechť všichni nejsou mluvčími najednou; ale nechť jeden mluví v jednu chvíli a nechť všichni naslouchají slovům jeho, aby, až všichni promluví, všichni mohli býti vzděláváni ode všech a aby každý muž mohl míti stejnou výsadu.“ Informace o vedení diskusí získáte na stranách 63–70 v příručce *Učení – není většího povolání*.

Kdykoli je to vhodné, používejte rozmanité metody, abyste pomohli účastníkům poznávat a chápat zásady uvedené v lekcích. Například využívejte příležitosti k psaní na tabuli, k používání názorných pomůcek a k vystavování obrázků/fotografií. Pomoc s používáním těchto i dalších metod najdete na stranách 159–184 v příručce *Učení – není většího povolání*.

Vyzývejte účastníky, aby uplatňovali to, čemu se učí

Jako učitelé evangelia se nesmíte spokojit pouze s tím, že předáte studentům nějaké informace, dokonce i v případě, že jim je předáte neokázalou a poutavou formou. Účelem vaší výuky má být pomáhat druhým žít podle nauk a zásad, kterým se učí. President Harold B. Lee, 11. president Církve, nám dal tuto radu:

„Všechny zásady a obřady evangelia nejsou v jistém smyslu ničím jiným než výzvou učit se evangeliu tím, že jeho učení praktikujeme. Nikdo neporozumí zásadě desátku, dokud desátek nebude platit. Nikdo neporozumí zásadě Slova moudrosti, dokud Slovo moudrosti nebude dodržovat. Děti, a koneckonců ani dospělí, nemají svědectví o zásadách desátku, Slova moudrosti, svěcení sabatu či modlitby jen proto, že někoho slyšeli o těchto zásadách hovořit. Evangeliu se učíme tím, že podle něj žijeme. ...

... Učení evangelia nikdy doopravdy neporozumíme, dokud sami nezažijeme požehnání, která přicházejí, když podle jednotlivých zásad žijeme.“ (*Stand Ye in Holy Places* [1974], 215.)

V církevních časopisech jsou často inspirující příběhy dokládající, jak jsou členové Církve pozehnáni, když žijí podle evangelia. Když si projdete rejstříky časopisů, můžete najít příběhy, které učí konkrétním naukám a zásadám. Zvažte, zda byste se o některé tyto příběhy nemohli podělit ve třídě.

V závěru každé lekce vyzývejte účastníky, aby uplatňovali to, čemu se učí. Ponechte si dost času na to, abyste účastníkům přednesli výzvu, která je bude inspirovat k činům. Naplánujte si, jak tyto výzvy přednesete. Například po lekci 9 nazvané „Dědictví od Hospodina jsou dítky“ můžete zopakovat hlavní zásady lekce a poté vyzvat účastníky, aby si dali závazek, že stráví více času individuálně s každým svým dítětem.

Povzbuzujte účastníky, aby používali studijní příručku určenou pro kurs

V rámci přípravy na každou lekci si máte projít odpovídající materiál ve *Studijní příručce účastníka kursu Manželství a vztahy v rodině* (36357 121). Naplánujte si, jak povzbudíte účastníky k tomu, aby se 1) řídili alespoň jedním doporučením v oddíle „Náměty pro uplatnění“ a aby si 2) přečetli článek nebo články, které jsou uvedeny v jednotlivých lekcích. Zdůrazněte, že pro manželské páry může být velkým přínosem, když budou tyto články ve studijní příručce společně číst a diskutovat o nich.

Účastníci si mají studijní příručky nosit na každou lekci.

Reagujte na potřeby těch, kteří nemají tradiční rodinné zázemí

Buďte citliví k individuálním okolnostem účastníků, z nichž někteří mohou být svobodní, ovdovělí, rozvedení nebo se mohou nacházet v jiných obtížných rodinných situacích. Mějte na paměti toto prohlášení presidenta Spencera W. Kimballa, 12. presidenta Církve:

„I nadále podporujeme ideál rodiny Svatých posledních dnů. To, že někteří nyní nemají tu výsadu žít v takové rodině, není dostatečným důvodem pro to, abychom o tom přestali mluvit. Nicméně o rodinném životě mluvíme citlivě a uvědomujeme si, že mnozí ... v současnosti nemají tu výsadu, aby k takové rodině patřili nebo se na ní podíleli. Nemůžeme však odložit toto měřítko stranou, protože na něm závisí velmi mnoho dalších věcí.“ (*The Teachings of Spencer W. Kimball*, ed. Edward L. Kimball [1982], 294–295.)

Jak se zachovat v případě závažných rodinných problémů

Ačkoli máte účastníky povzbuzovat k diskusi, dbejte na to, aby rozuměli tomu, že není vhodné podrobně mluvit s ostatními o závažných rodinných problémech. Pokud účastníci usilují o radu týkající se závažných problémů, jemně je povzbudte, aby si o tom promluvili v soukromí s biskupem. Ten jim bude schopen poradit. Také jim může doporučit poradce z Rodinných služeb SPD nebo místní zdroje, které jim poskytnou pomoc, jež je v souladu s církevními měřítky.

Materiály, které máte používat

Církev připravila dostatek materiálů na to, aby vám pomohla učit pravdivým naukám a zásadám o manželství a o rodině. V rámci přípravy i výuky prosím nepoužívejte komerčně dostupné materiály. Vaším prvořadým zdrojem pro výuku tohoto kursu jsou písmo, tato příručka a *Studijní příručka účastníka kursu Manželství a vztahy v rodině*. Při přípravě materiálů pro tento kurs bylo vynaloženo velké myšlenkové úsilí a proneseno mnoho modliteb.

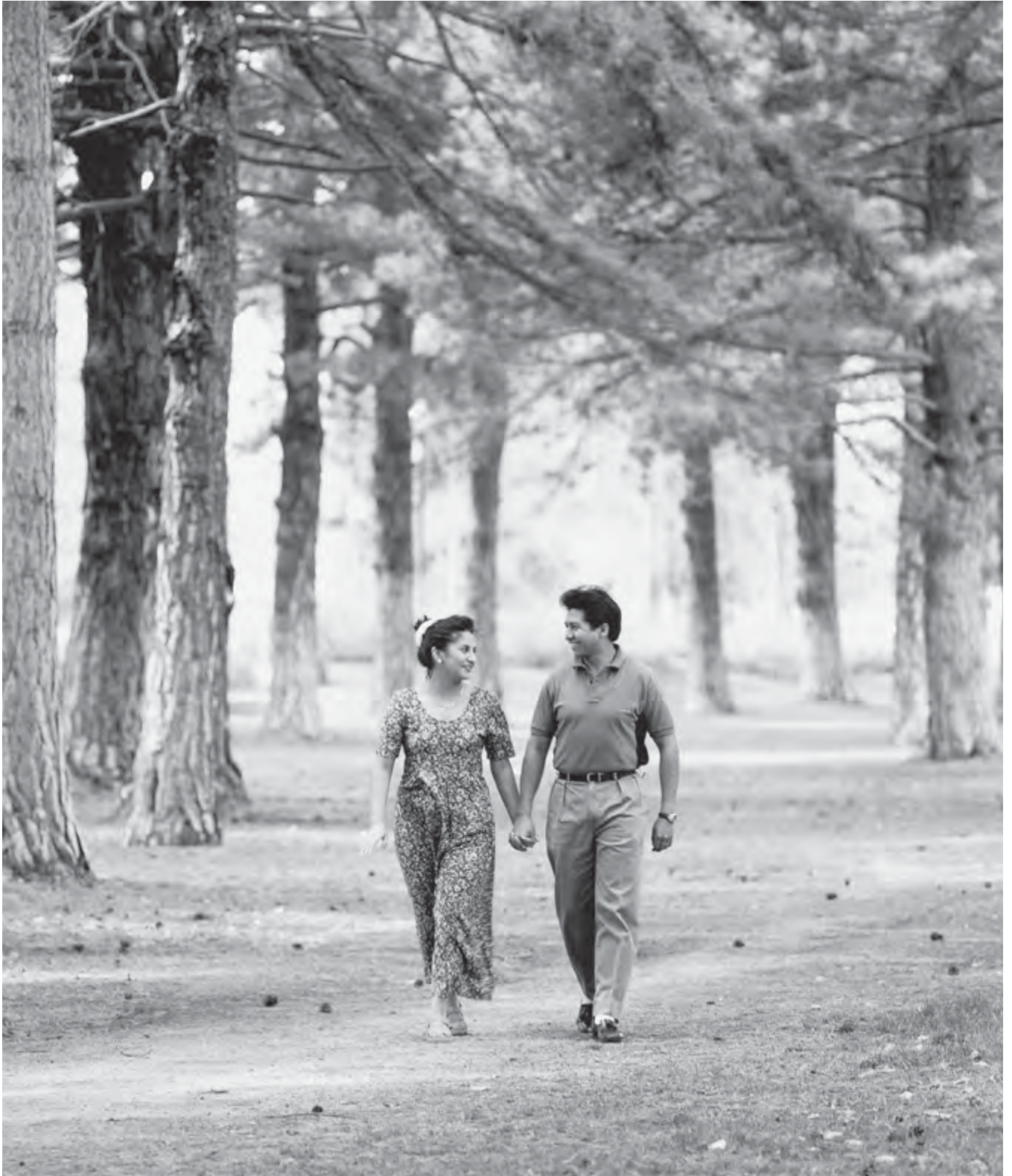
Další materiály a zdroje

Níže uvedené církevní materiály poskytují další informace o tématech, která jsou probírána v tomto kursu. Tyto materiály jsou k dispozici prostřednictvím církevních distribučních středisek. Můžete povzbudit účastníky, aby tyto publikace používali v rodině (jsou uvedeny na straně vi ve *Studijní příručce účastníka kursu Manželství a vztahy v rodině*).

- *Příručka pro rodinu* (31180 121). Tato příručka popisuje organizaci rodiny, obsahuje informace o tom, jak v rodině vyučovat evangelium, a vysvětluje, jak vykonávat obřady kněžství a dávat kněžská požehnání.
- Články o manželství a o rodině v církevních časopisech.
- *Family Home Evening Resource Book [Kniha námětů pro rodinný domácí večer]* (31106). Tato kniha pomáhá rodičům a dětem s přípravou lekcí na rodinný domácí večer (strany 3–160, 173–232). Obsahuje náměty, jak pořádat úspěšné rodinné domácí večery (strany 163–170), a jsou v ní doporučení pro to, jak učit děti specifickým zásadám a zodpovědnostem (strany 235–262). Obsahuje rovněž náměty pro rodinné aktivity (strany 265–340).
- *Učení – není většího povolání* (36123 121). Tato příručka obsahuje zásady a praktická doporučení, které členům Církve pomohou stát se lepšími učiteli evangelia. Část D – „Výuka v domově“ (strany 125–148) – je obzvláště užitečná pro rodiče.
- *Příručka pro výuku* (34595 121). Tato příručka obsahuje náměty, jak zlepšit výuku a studium evangelia.
- *Pro posílení mládeže* (36550 121). Tato brožurka vysvětluje církevní měřítko pro chození na schůzky, oblékání a vzhled, navazování přátelských vztahů, čestnost, řeč, média, duševní a fyzické zdraví, hudbu a tanec, sexuální čistotu, činnosti v neděli, pokání, způsobilost a službu.
- *Příručka pro rodiče* (31125 121). Tato příručka obsahuje rady, které pomohou rodičům učit děti o tělesné intimitě.
- *Guidebook for Parents and Guardians of Handicapped Children [Příručka pro rodiče a opatrovníky handicapovaných dětí]* (31123). Tato příručka poskytuje rady rodinám, ve kterých žijí postižené děti. Obsahuje rovněž informace o církevních materiálech, které mohou pomoci rodičům i ostatním, již učí ty, kteří jsou nějak postižení.
- *Cornerstones of a Happy Home [Úhelné kameny šťastného domova]* (33108). Tato brožurka obsahuje poselství presidenta Gordona B. Hinckleyho z doby, kdy sloužil jako druhý rádce v Prvním předsednictvu.

- *Being a Righteous Husband and Father [Jak být spravedlivým manželem a otcem]* (35402). Tato brožurka obsahuje poselství presidenta Howarda W. Huntera, 14. presidenta Církve.
- „Průvodce rodinnými financemi“, Liahona, duben 2000. Tento článek od staršího Marvina J. Ashtona z Kvora Dvanácti apoštolů poskytuje praktická doporučení pro hospodaření s rodinnými financemi.

ČÁST A POSILUJTE MANŽELSTVÍ

„RODINA JE STŘEDEM STVOŘITELOVA PLÁNU“

LEKCE

1

Cíl	Zdůraznit věčný význam rodiny a pomoci účastníkům poznat, co je třeba, aby dělali, aby naplno využili kurs Manželství a vztahy v rodině.
Příprava	<ol style="list-style-type: none">1. Projděte si zásady uvedené pod nadpisem „Zodpovědnosti, které máte jako učitel“ (strany ix–xi v této příručce). Zaměřte se na to, jak uplatňovat tyto zásady v rámci své přípravy na výuku.2. Přečtete si nadpisy lekce psané tučným písmem, které podávají přehled o naukách a zásadách v lekci. V rámci přípravy přemítejte o těchto naukách a zásadách během celého týdne a usilujte o vedení Ducha, když se rozhodujete, co máte zdůraznit, abyste tak uspokojili potřeby účastníků.3. S modlitbou si prostudujte dokument „Rodina – prohlášení světu“, který se nachází na straně viii v této příručce a také na straně iv ve <i>Studijní příručce účastníka kursu Manželství a vztahy v rodině</i>.4. Obstarejte pro každého účastníka výtisk <i>Studijní příručky účastníka kursu Manželství a vztahy v rodině</i> (36357 121). Tyto brožurky byste měli obdržet od předsednictva Nedělní školy, referenta sboru nebo pomocného referenta sboru, který má na starosti zajišťování materiálů.5. Předem požádejte jednoho nebo dva účastníky, aby se připravili na to, že krátce pohovoří o svých pocitech, když byli oddáni v chrámu. Také je požádejte, aby se připravili na to, že promluví o radosti a požehnáních, která získávají v tomto životě díky tomu, že byli se svým manželským partnerem zpečetěni na věčnost. Usilujte o vedení Ducha, až se budete rozhodovat, koho máte požádat o tento úkol.6. Před začátkem výuky napište na tabuli tento citát (z <i>Stand Ye in Holy Places</i> [1974], 255): <i>Nejdůležitější Pánovo dílo, které vy i já kdy vykonáme, bude mezi stěnami našeho vlastního domova.</i> <p style="text-align: right;"><i>President Harold B. Lee</i> <i>11. president Církve</i></p>

Doporučený postup výuky

Proroci posledních dnů prohlašují, že manželství a rodina mají věčný význam.

Podělte se o tento pravdivý příběh:

Zdálo se, že jistý muž přišel během katastrofických záplav o všechno. Plakal – ne kvůli ztrátě svého světského majetku, ale proto, že nemohl najít svou milovanou ženu a čtyři děti. Bylo dost pravděpodobné, že utonuli. Krátce nato dostal zprávu, že jsou všichni naživu a že na něho čekají v nedalekém stanovišti záchranné pomoci. Když se rodina znovu setkala, byl to radostný okamžik.

Onen muž přitom řekl: „Znovu jsem se svou rodinou, a i když zde stojím bez jediného kousku světského majetku, cítím se jako milionář.“ (Citoval Robert L. Simpson, Conference Report, Oct. 1980, 11–12; nebo *Ensign*, Nov. 1980, 11.)

Stručně se podělte o své přesvědčení a svědectví týkající se manželství a rodiny. Je-li to vhodné, podělte se o to, co pocítujete ke své rodině. Poté přečtete toto prohlášení staršího Boyda K. Packera z Kvora Dvanácti apoštolů:

„Ústředním bodem Církve není [středisko] kůlu; není to kaple. ... Nejposvátnějším místem na zemi nutně nemusí být chrám. Kaple, [středisko] kůlu a chrám jsou posvátné, protože se podílejí na budování nejposvátnější instituce v Církvi – domova – a na požehnání nejposvátnějších vztahů v Církvi – rodiny.“ („*That All May Be Edified*“ [1982], 234–235.)

Dejte každému účastníkovi výtisk *Studijní příručky účastníka kursu Manželství a vztahy v rodině*. Požádejte je, aby si nalistovali stranu iv. Vysvětlete, že v roce 1995 První předsednictvo a Kvorum Dvanácti apoštolů vydalo prohlášení celému světu o manželství a rodině. O mnohých naukách a zásadách uvedených v tomto prohlášení se bude diskutovat během tohoto kursu. Přečtete si toto prohlášení s účastníky – požádejte několik z nich, aby četli jednotlivé odstavce nahlas.

- Jaké nauky a zásady jsou například uvedeny v prohlášení o rodině? (Zvažte, zda byste nemohli psát odpovědi účastníků na tabuli.) Proč svět potřebuje tyto rady a varování?

President Gordon B. Hinckley, 15. president Církve, vysvětlil: „Proč máme nyní toto prohlášení o rodině? Protože rodina je vystavena útoku. Všude po světě se rodiny rozpadají. Domov je místem, kde můžeme začít zlepšovat společnost. Děti zpravidla dělají to, čemu se učí. Snažíme se zlepšit svět tím, že posilujeme rodinu.“ („*Inspirující myšlenky*“, *Poselství Prvního předsednictva*, srpen 1997, 2.)

- Jak jste byli vy i vaše rodina posíleni, když jste se řídili radami obsaženými v tomto prohlášení?

Manželství na věčnost může přinášet radost a velká požehnání v tomto životě i po celou věčnost.

Zdůrazněte, že věčné manželství je hlavním bodem velikého plánu štěstí, který vytvořil Nebeský Otec. Umožňuje rodinám nacházet skutečnou radost v tomto životě a pokračovat a dál se rozvíjet po celou věčnost.

- Jaká požehnání můžeme obdržet v tomto životě, když jsme byli oddáni na věčnost?

Požádejte pověřené účastníky, aby stručně pohovořili o tom, jaké měli pocity, když byli oddáni v chrámu, a o radosti a požehnáních, která získávají v tomto životě díky tomu, že byli ke svému manželskému partnerovi zpečetěni na věčnost (viz „*Příprava*“, bod 5).

Zvažte možnost podělit se o jedno nebo více níže uvedených prohlášení:

President James E. Faust, rádce v Prvním předsednictvu, učil: „Mnohé smlouvy jsou nepostradatelné ke štěstí zde i v životě po smrti. Mezi těmi nejdůležitějšími jsou manželské smlouvy uzavřené mezi manželem a manželkou. Z těchto smluv pramení největší radosti v životě.“ (*Liahona*, červenec 1998, 17.)

Starší Boyd K. Packer řekl, že „milostný vztah, láska, manželství a rodičovství“ jsou „těmi nejčistšími, nekrásnějšími a nejpřitažlivějšími životními zážitky“. (Conference Report, Oct. 1993, 28; nebo *Ensign*, Nov. 1993, 21.)

Starší Joseph B. Wirthlin z Kvora Dvanácti apoštolů řekl: „Sladké společenství věčného manželství je jedním z největších požehnání, které Bůh poskytl svým dětem. Mnoho roků, které jsem prožil se svou nádhernou společnicí, mi nepochybně přineslo nejhlubší radosti v mém životě. Od počátku času bylo manželské společenství muže a ženy základem velkého plánu štěstí našeho Nebeského Otce. Když okoušíme sladká požehnání společenství s drahými členy rodiny, má to dobrý vliv na náš život, a my jsme jak povzneseni, tak zušlechtěni.“ (*Liahona*, leden 1998, 33.)

Při svém prvním proslovu určeném všem členům Církve v povolání presidenta Církve president Gordon B. Hinckley řekl: „Vyjadřuji uznání své milované manželce, se kterou budu na konci tohoto měsíce padesát osm let. ... Jsem nesmírně vděčný za tuto drahocennou ženu, která kráčela po mém boku ve slunečných dnech i ve dnech deštivých. Nestojíme již tak vzpřímeně jako kdysi. Avšak naše vzájemná láska se o nic nezmenšila.“ (Conference Report, Apr. 1995, 93; nebo *Ensign*, May 1995, 70.)

Vysvětlete, že mnozí lidé se domnívají, že manželství a rodinný život se týkají pouze smrtelného života. Jako členové Církve ale víme, že manželský pár, který je toho hoden, může vstoupit do chrámu a skrze posvátný kněžský obřad může být zpečetěn jako manžel a manželka na věčnost. Když jsou muž a žena oddáni tímto způsobem, vzniká věčná rodinná jednotka.

- Jaká věčná požehnání jsou slíbena manželům, kteří jsou zpečetěni mocí kněžství a zůstanou věrni svým smlouvám? (Přečtěte si s účastníky Nauku a smlouvy 131:1–4; 132:19–24, 30–31. Níže uvedený seznam obsahuje odpovědi, které můžete napsat na tabuli.)
 - a) Budou oslaveni v nejvyšším stupni celestiálního království s Nebeským Otcem a Ježíšem Kristem (NaS 131:1–3; 132:20–24).
 - b) Budou spolu „v čase a po celou věčnost“ (NaS 132:19). Jejich děti mohou být také součástí jejich věčné rodiny. (Vysvětlete, že Svatý Duch zaslíbení, o němž se mluví v NaS 132:19, je Duch Svatý. V závislosti na naší věrnosti Duch Svatý potvrzuje, že kněžské obřady, které jsme přijali, a smlouvy, které jsme uzavřeli, jsou pro Boha přijatelné.)
 - c) Zdělí „trůny, království, knížectví a moci“ (NaS 132:19).
 - d) Budou i nadále, po celou věčnost, mít sémě, neboli duchovní děti (NaS 132:19, 30–31; viz také NaS 131:4).
- Jak vám pomáhá poznání, že rodiny mohou být věčné?

Upozorněte na to, že je mnoho věrných Svatých posledních dnů, kteří, ne vlastní vinou, nemají příležitost obdržet požehnání věčného manželství v tomto životě. Zdůrazněte, že Pán slíbil všem věrným Svatým, že tato požehnání nakonec obdrží. Máte-li pocit, že je nutné pomoci účastníkům porozumět této zásadě, přečtěte toto prohlášení staršího Dallina H. Oakse z Kvora Dvanácti apoštolů:

„Víme, že mnoho způsobilých a úžasných Svatých posledních dnů v současnosti postrádá ideální příležitosti a nezbytné požadavky pro svůj pokrok. Osamělost, bezdětnost, úmrtí a rozvod ničí ideály a odkládají naplnění zaslíbených požehnání. Kromě toho některé ženy, které touží být matkami na plný úvazek a

tvůrkyněmi domova, jsou doslova nuceny nastoupit do zaměstnání na plný úvazek. Tato zklamání jsou ale jen dočasná. Pán slíbil, že ve věčnostech nebude jeho synům a dcerám, kteří dodržují přikázání, jsou věrní svým smlouvám a touží po tom, co je správné, odeřeno žádné požehnání.

Mnohá nejzávažnější strádání smrtelnosti budou napravena v miléniu, které je dobou pro to, aby se doplnilo vše neúplné ve velikém plánu štěstí pro všechny způsobilé děti našeho Otce. Víme, že to bude platit o chrámových obřadech. Věřím, že to bude také platit o rodinných vztazích a prožitcích.“ (Conference Report, Oct. 1993, 101; nebo *Ensign*, Nov. 1993, 75.)

Chcete-li se zabývat různými okolnostmi jednotlivých účastníků, může být užitečné přečíst jedno nebo obě prohlášení uvedené v oddíle „Další materiály a zdroje“ na straně 8.

Cílem kursu Manželství a vztahy v rodině je pomoci nám nacházet radost v rodinných vztazích.

Požádejte účastníka, aby nahlas přečetl toto prohlášení:

President Harold B. Lee, 11. president Církve, řekl: „Nejdůležitější Pánovo dílo, které vy i já kdy vykonáme, bude mezi stěnami našeho vlastního domova.“ (*Stand Ye in Holy Places*, 255.)

- V čem by byl svět jiný, kdyby se každý řídil tímto jednoduchým prohlášením?

Vysvětlete, že cílem tohoto kursu je pomoci posilovat manželství a rodinu a nacházet radost v rodinných vztazích. Lekce jsou založeny na naukách a zásadách, které jsou učeny v písmech a kterým učí proroci posledních dnů.

Poukažte na to, že členové svým rozhodnutím zúčastnit se tohoto kursu projeví touhu posilovat svou rodinu. Aby tento kurs dokázali naplno využít, je nutné, aby se řídili těmito kroky:

1. Účastněte se výuky ve třídě.

Upozorněte na to, že všichni účastníci kursu se mohou jeden od druhého učit, bez ohledu na to, jakou mají zkušenost s manželstvím nebo s výchovou dětí. Vyzvěte účastníky, aby vydávali svědectví o pravdách, o kterých diskutují, a aby se dělili o zážitky a zkušenosti, které se vhodným způsobem týkají lekcí.

2. Používejte *Studijní příručku účastníka kursu Manželství a vztahy v rodině*.

Požádejte účastníky, aby si otevřeli svůj výtisk *Studijní příručky účastníka kursu Manželství a vztahy v rodině*. Upozorněte na to, že u každé lekce v příručce je oddíl „Náměty pro uplatnění“, což jsou doporučení, která mají účastníkům pomoci uplatňovat nauky a zásady, kterým se učili. Každá lekce dále obsahuje jeden nebo dva články od generálních autorit Církve. Po každé lekci mají účastníci splnit alespoň jednu navrhovanou činnost a prostudovat si každý článek. Pro manželské páry může být velkým přínosem, když budou tyto články číst a diskutovat o nich společně.

Poukažte na strany 3–6 ve studijní příručce. Povzbudte účastníky, aby si zopakovali nauky a zásady uvedené v této lekci tím, že 1) se budou řídit alespoň jedním doporučením v oddílu „Náměty pro uplatnění“, a tím, že 2) si prostudují článek „Na čas a celou věčnost“ od staršího Boyda K. Packera.

Povzbudte účastníky, aby si studijní příručku nosili na každou lekci.

3. Snažte se žít podle nauk a zásad uvedených v lekcích.

Zdůrazněte, že pouhé učení se evangeliu nestačí. Aby mělo evangelium v našem životě nějaký účinek, musíme žít podle toho, čemu se učíme. President Harold B. Lee prohlásil: „Učení evangelia nikdy doopravdy neporozumíme, dokud sami nezažijeme požehnání, která přicházejí, když podle jednotlivých zásad žijeme.“ (*Stand Ye in Holy Places*, 215.)

Náš domov může být „kouskem nebe“, když stavíme „na skále našeho Vykupitele“.

Zdůrazněte, že v dnešním světě je domov jedním z mála míst, kde můžeme najít klid. Poté přečtete toto prohlášení presidenta Thomase S. Monsona z Prvního předsednictva:

„Pokud se skutečně snažíme, náš domov může být kouskem nebe zde na zemi. Myšlenky, kterými se zaobíráme, skutky, které konáme, život, který vedeme, neovlivňují jen to, zda je naše pozemské putování úspěšné – vytyčují cestu vedoucí k našim věčným cílům.“ (Conference Report, Oct. 1988, 80–81; nebo *Ensign*, Nov. 1988, 69.)

- V jakém smyslu může být domov „kouskem nebe“?

Poté, co účastníci odpovědí na tuto otázku, podělte se o své přesvědčení týkající se toho, jak může být domov kouskem nebe. Je-li to vhodné, podělte se v rámci svého svědectví o jednu nebo dvě osobní zkušenosti.

Podělte se o toto prohlášení presidenta Spencera W. Kimballa, 12. presidenta Církve:

„Mnohé společenské zábrany, které v minulosti pomáhaly posilovat a podpírat rodinu, se rozplývají a mizí. Přejde čas, kdy jen ti, kteří pevně a aktivně věří v rodinu, budou schopni ochránit své rodiny uprostřed zlovolnosti, která se kolem nás srocuje.“ (Conference Report, Oct. 1980, 3; nebo *Ensign*, Nov. 1980, 4.)

Přečtete si s účastníky Helamana 5:12. Poté přečtete toto prohlášení staršího Josepha B. Wirthlina z Kvora Dvanácti apoštolů:

„Pokud budujete svůj domov na skalním základu našeho Vykupitele a evangelia, může se stát svatyní, v níž vaše rodina může najít útočiště před zuřícími bouřemi života.“ (Conference Report, Apr. 1993, 88; nebo *Ensign*, May 1993, 71.)

- Co to znamená budovat svůj domov „na skalním základu našeho Vykupitele“? Co konkrétně rodiny dělají, je-li jejich domov zaměřený na Krista?

Zdůrazněte, že v tomto kursu se probírají zásady, které pomáhají posilovat manželství a rodiny. Tyto zásady máme uplatňovat, abychom se ve svém domově mohli více přiblížit Nebeskému Otci a Ježíši Kristu. Nikdy nesmíme ztratit ze zřetele Spasitelovo nekonečné Usmíření, díky němuž můžeme být se svými rodinami navěky.

Závěr

Podělte se o své nadšení z tohoto kursu a seznamte účastníky s tím, co od vás jako od učitele mohou očekávat. Například je můžete ujistit, že se na výuku budete duchovně připravovat a že spolu s nimi budete uplatňovat zásady uvedené v každé lekci a že i vy budete používat *Studijní příručku účastníka kursu*

Manželství a vztahy v rodině. Povzbuzujte ty, které učíte, aby si dali závazek, že se budou účastnit výuky ve třídě, budou používat studijní příručku a budou uplatňovat nauky a zásady, kterým se učí.

V souladu s nabádáním Ducha vydejte svědectví o nesmírné důležitosti rodiny. Vyjádřete vděčnost za poznání, že vaše rodina může být věčná.

Další materiály a zdroje

Prohlášení, která reagují na potřeby těch, kteří nemají tradiční rodinné zázemí

Chcete-li reagovat na okolnosti těch, kteří nemají tradiční rodinné zázemí, přečtěte jedno nebo obě níže uvedená prohlášení:

President Ezra Taft Benson, 13. president Církve, řekl svobodným sestřám v Církvi: „Považujeme vás za životně důležitou součást všeobecného členstva Církve. Modlíme se o to, abyste kvůli důrazu, který přirozeně klademe na rodiny, neměly pocit, že jste pro Pána nebo pro Jeho Církev méně potřebné nebo méně hodnotné. Posvátné svazky plynoucí z členství v Církvi mají mnohem větší význam než manželský stav, věk nebo současné okolnosti. Vaše individuální hodnota jako dcer Božích toto vše převyšuje.“ („To the Single Adult Sisters of the Church“, *Ensign*, Nov. 1988, 96.)

President Joseph Fielding Smith, 10. president Církve, učil: „Pokud by muž nebo žena, kteří byli zpečetěni v chrámu na čas a věčnost, zhřešili a ztratili právo obdržet oslavení v celestiálním království, pak on ani ona nemohou zbrzdit pokrok poškozeného manželského společníka, který byl věrný. Každý bude souzen podle svých [vlastních] skutků, a bylo by nespravedlivé zatratit nevinné kvůli hříchům viníků.“ (*Doctrines of Salvation*, comp. Bruce R. McConkie, 3 vols. [1954–1956], 2:177.)

ROZVÍJEJTE V MANŽELSTVÍ JEDNOTU

LEKCE

2

Cíl Pomoci manželským párům dosáhnout větší jednoty a pomoci svobodným členům připravit se na to, aby prožívali jednotu v manželství.

Příprava

1. V rámci přípravy na výuku se zaměřte na to, jak se řídit zásadami uvedenými pod nadpisem „Zodpovědnosti, které máte jako učitel“ (strany ix–xi v této příručce).
2. Přečtěte si nadpisy lekce psané tučným písmem. Tyto nadpisy podávají přehled o naukách a zásadách v lekci. V rámci přípravy přemítejte nad tím, jak účastníkům pomoci tyto nauky a zásady uplatňovat. Usilujte o vedení Ducha, když se rozhodujete ohledně toho, co máte zdůraznit, abyste tak uspokojili potřeby účastníků.
3. Máte-li k dispozici knihu *Family Home Evening Resource Book [Kniha námětů pro rodinný domácí večer]* (31106), přečtěte si v ní pasáž „Achieving Oneness in Marriage“, str. 239–240. Zvažte možnost použít tento článek v lekci.
4. Přineste si do třídy list papíru a pero nebo tužku pro každého účastníka.

**Doporučený
postup výuky**

Pán přikázal manželům a manželkám, aby byli jedno.

Lekci zahajte tím, že na tabuli napíšete $1+1=1$.

- Jak toto znázorňuje manželský vztah?

Poté, co účastníci diskutovali o této otázce, si s nimi přečtěte Genesis 2:24. Zdůrazněte, že Bůh přikázal manželům a manželkám, aby byli jedno.

- Co to znamená, že manžel a manželka mají být jedno?

Požádejte účastníky, aby přečetli toto prohlášení staršího Henryho B. Eyringa z Kvora Dvanácti apoštolů (na straně 7 ve *Studijní příručce účastníka kursu Manželství a vztahy v rodině*):

„Při stvoření muže a ženy nebyla jednota v manželství ustanovena jako očekávání; byl to příkaz! ‚Z té příčiny opustí muž otce svého i matku svou, a přidržeti se bude manželky své, i budou v jedno tělo.‘ (Genesis 2:24.) Nebeský Otec si přeje, aby naše srdce byla vzájemně spojena. Toto sjednocení v lásce není jen pouhým ideálem. Je nutností.“ (*Liahona*, červenec 1998, 69.)

Vysvětlete, že tato lekce pojednává o několika způsobech, jak mohou být manželé a manželky sjednoceni.

Manželé a manželky si mají vážit jeden druhého jako rovnocenného partnera.

Vysvětlete, že důležitou zásadou jednoty v manželství je to, že manželé a manželky si mají vážit jeden druhého jako rovnocenného partnera. Když prezident Gordon B. Hinckley sloužil jako první rádce v Prvním předsednictvu, řekl:

„Manželství, ve své nejoprávněnější podstatě, je partnerství rovnocenných lidí, přičemž nikdo z nich neuplatňuje panství nad tím druhým, ale spíše toho druhého povzbuzuje a pomáhá mu v jakýchkoli zodpovědnostech a cílech, které může on nebo ona mít.“ („I Believe“, *Ensign*, Aug. 1992, 6.)

- Proč si manželé a manželky, mají-li být sjednoceni, musejí vážit jeden druhého jako rovnocenného partnera?
- Jaké názory nebo zvyklosti mohou bránit manželům a manželkám v tom, aby byli ve svém manželství rovnocennými partnery? Co mohou manželé a manželky dělat, aby tyto obtíže překonali?

Starší Boyd K. Packer z Kvora Dvanácti apoštolů učil:

„Není záměrem, aby se pouze žena sama přizpůsobila kněžským povinnostem svého manžela nebo svých synů. Samozřejmě je má podporovat a pomáhat jim a povzbuzovat je.

Nositelé kněžství se na druhé straně musejí přizpůsobit potřebám a zodpovědnostem manželky a matky. Její fyzické, citové, intelektuální a kulturní blaho a její duchovní rozvoj musejí stát na prvním místě mezi [jejich] kněžskými povinnostmi.

Neexistuje úkol, jakkoli podřadný, spojený s péčí o nemluvňata, s výchovou dětí nebo s vedením domácnosti, který by nebyl stejným dílem i zodpovědností [manžela].“ („A Tribute to Women“, *Ensign*, July 1989, 75.)

Starší Richard G. Scott z Kvora Dvanácti apoštolů radil nositelům kněžství: „Je třeba, abyste jako manžel a způsobilý nositel kněžství následoval příkladu Spasitele, jehož kněžství nesete. Dávání sebe sama své ženě a svým dětem se stane hlavním zájmem vašeho života. Občas se stává, že se muž snaží ovládat osud všech členů rodiny. Sám rozhoduje o všem. Manželka musí snášet jeho osobní vrtochy. Není podstatné, zda je toto v jeho okolí zvykem či ne. Pán nechce, abychom se takto chovali. Takto se ke své ženě a rodině nechová manžel, který je Svatým posledních dnů.“ (*Liahona*, červenec 1999, 30.)

- Co například manželé a manželky dělají, když si váží jeden druhého jako rovnocenného partnera? (Zvažte možnost psát odpovědi účastníků na tabuli. Podle potřeby se podělte o náměty uvedené níže a vyzvěte účastníky, aby se podělili o zážitky, které se těchto námětů týkají.)
 - a) Mají oba zodpovědnost dbát na to, aby se rodina spolu modlila, aby měli rodinné domácí večery a aby s rodinou společně studovali písma.
 - b) Spolupracují při plánování, jakým způsobem se použijí rodinné finance.
 - c) Společně se radí a domlouvají se na rodinných pravidlech a na tom, jak ukáznovat děti. Děti vidí, že jejich rodiče jsou v těchto rozhodnutích sjednoceni.
 - d) Společně plánují rodinné akce a činnosti.
 - e) Oba pomáhají se zodpovědnostmi týkajícími se vedení domácnosti.
 - f) Společně chodí na shromáždění.

Manželé a manželky se mají díky svým individuálním vlastnostem a schopnostem navzájem doplňovat.

Přečtěte si s účastníky 1. Korintským 11:11. Poté se podělte o toto prohlášení staršího Richarda G. Scotta:

„Podle Pánova plánu jsou zapotřebí dva – muž a žena – aby vytvořili celek. ... Pro dosažení toho největšího štěstí a produktivity v životě je zapotřebí manžela i manželky. Jejich úsilí je propojeno a navzájem se doplňuje. Každý z nich má charakterové rysy, které tím nejlepším způsobem naplňují roli, kterou Pán určil pro dosažení štěstí muže i ženy. Pokud se tyto schopnosti používají tak, jak to zamýšlí Pán, umožňují manželskému páru myslet, jednat a radovat se v jednotě – čelit obtížím společně a překonávat je v jednotě, růst v lásce a v porozumění a skrze chrámové obřady být spojeni na věky jako jeden celek. Toto je onen plán.“ (Conference Report, Oct. 1996, 101; nebo *Ensign*, Nov. 1996, 73–74.)

Pro znázornění zásady, které učil starší Scott, proveďte toto cvičení:

Dejte každému účastníkovi list papíru a pero nebo tužku. Požádejte každého účastníka, který již uzavřel manželství, aby uvedl několik svých charakterových vlastností a schopností a několik vlastností a schopností svého manželského partnera. Požádejte každého účastníka, který je svobodný, aby přemýšlel o některém manželském páru a uvedl několik charakterových vlastností a schopností manžela a manželky. Poté, co jste účastníkům poskytli několik minut na psaní, jim položte tyto otázky:

- Jak mohou vlastnosti a schopnosti, které jste uvedli, pomoci manželům, aby byli sjednoceni? (Požádejte účastníky, aby se podělili o konkrétní příklady.)
- V jakém smyslu se podle vašich zkušeností rozdíly mezi manželem a manželkou stávají silnou stránkou v jejich vztahu?

Přečtěte toto prohlášení sestry Marjorie P. Hinckleyové, manželky presidenta Gordona B. Hinckleyho, o jejím prvním roce v manželství:

„Měli jsme se rádi; o tom nebylo pochyb, ale také jsme si na sebe museli zvyknout. Myslím, že každý manželský pár si musí na sebe zvyknout. Hned na začátku jsem si uvědomila, že by bylo lepší, kdybychom se spíše snažili si na sebe zvyknout než se neustále snažit měnit jeden druhého.“ (*Church News*, 26 Sept. 1998, 4.)

- V jakém smyslu se mohou výsledky manželských párů lišit, když se spíše snaží „si na sebe zvyknout“, než aby se „neustále [snažili] měnit jeden druhého“?

Manželé a manželky si musejí být navzájem oddaní.

Podělte se o tyto rady presidenta Gordona B. Hinckleyho, 15. presidenta Církve:

„Rozhodněte se, že mezi vás a vašeho partnera nikdy nevstoupí nic, co by narušilo vaše manželství. Snažte se, aby fungovalo. Dejte si předsevzetí, že bude fungovat. Je až příliš mnoho rozvodů, při nichž mají lidé zlomené srdce, a někdy i zničený život. Buďte si naprosto oddaní.“ („Life's Obligations“, *Ensign*, Feb. 1999, 2, 4.)

- Co pro vás znamená slovo *oddaní*? (Možné odpovědi: věrní, upřímní a důvěryhodní ve vztahu.)

Vysvětlete, že Pán kladl důraz na to, že je nutné, aby manželé a manželky si byli navzájem oddaní. Přečtěte si s účastníky Nauku a smlouvy 42:22. Vysvětlete, že toto přikázání se týká ve stejné míře manželů i manželek.

- Co znamená přilnout k manželovi nebo k manželce a k nikomu jinému?

President Spencer W. Kimball, 12. president Církve, učil: „Slova *k nikomu jinému* vylučují kohokoli a cokoli. Manželský partner tudíž zaujímá prvořadé místo v životě manžela nebo manželky, a ani společenský život, ani zaměstnání, ani politický život ani jakýkoli další zájem nebo osoba či věc nemají mít nikdy přednost před manželským partnerem.“ (*Faith Precedes the Miracle* [1972], 143.)

- Jak může člověk dbát na to, aby společenské, pracovní i církevní závazky nebyly na překážku jeho oddanosti k manželskému partnerovi?
- Co konkrétně mohou manželské páry dělat, aby projevovali oddanost jeden k druhému? (Pokud je pro účastníky obtížné odpovědět na tuto otázku, podělte se o několik příkladů – například o ty, které jsou uvedeny níže.)
 - a) Manžel může přesunout pracovní povinnosti, rekreační činnosti nebo jiné závazky na jinou dobu, aby mohl oslavit manželčiny narozeniny.
 - b) Manželka se může každý den modlit o to, aby se jejímu manželovi dařilo v tom, co dělá.
 - c) Mohou si navzájem naslouchat i v případě, kdy se to někomu z nich nehodí.
 - d) Mohou o tom druhém mluvit s láskou a s úctou při rozhovoru se členy rodiny a s přáteli.

Závěr

Zdůrazněte, že Pán a Jeho proroci prikazují manželům a manželkám, aby byli sjednoceni v lásce a aby spolupracovali jako rovnocenní partneři. Manželé a manželky si mohou každý den projevovat vzájemnou oddanost svými myšlenkami, slovy i skutky.

V souladu s nabádáním Ducha vydejte svědectví o pravdách, o nichž jste během lekce diskutovali.

Poukažte na strany 7–10 ve *Studijní příručce účastníka kursu Manželství a vztahy v rodině*. Povzbuďte účastníky, aby si zopakovali nauky a zásady uvedené v této lekci tím, že 1) se budou řídit alespoň jedním doporučením v oddílu „Náměty pro uplatnění“, a tím, že 2) si přečtou článek „Abychom mohli býti jedno“ od staršího Henryho B. Eyringa. Zdůrazněte, že pro manželské páry může být velkým přínosem, když budou tyto články ve studijní příručce společně číst a diskutovat o nich.

Připomeňte účastníkům, aby si studijní příručku přinesli i na příští lekci.

VYŽIVUJTE V MANŽELSTVÍ LÁSKU A PŘÁTELSTVÍ

LEKCE

3

Cíl Pomoci účastníkům lépe porozumět zásadě lásky a povzbudit ty, kteří již uzavřeli manželství, aby ve svém manželském vztahu pěstovali lásku.

Příprava

1. Zvažte, jak můžete uplatnit zásady uvedené pod nadpisem „Zodpovědnosti, které máte jako učitel“ (strany ix–xi v této příručce).
2. Přemítejte o naukách a zásadách uvedených v nadpisech psaných tučným písmem v této lekci. V průběhu týdne přemýšlejte o tom, jak těmto naukám a zásadám učit. Usilujte o vedení Ducha, když se rozhodujete ohledně toho, co máte zdůraznit, abyste vyhověli potřebám účastníků.
3. Jsou-li k dispozici níže uvedené pomůcky, připravte si je a použijte je během lekce:
 - a) Jedna nebo více svatebních fotografií. Můžete například vystavit obrázek Mladý pár jde do chrámu (62559; soubor Obrazy z evangelia 609) nebo můžete přinést fotografie ze své svatby a také požádat účastníky, aby si přinesli své svatební fotografie.
 - b) Květina nebo obrázek/fotografie květiny.

**Doporučený
postup výuky**

Manželé a manželky musejí pečovat o lásku, kterou chovají jeden k druhému.

Vystavte jednu nebo více svatebních fotografií (viz „Příprava“, bod 3a). Stručně se zmiňte o lásce, kterou manželé a manželky k sobě navzájem chovají na počátku manželství.

Vystavte květinu nebo obrázek/fotografii květiny (viz „Příprava“, bod 3b). Pak požádejte některého účastníka, aby přečetl toto prohlášení presidenta Spencera W. Kimballa, 12. presidenta Církve (na straně 13 ve *Studijní příručce účastníka kursu Manželství a vztahy v rodině*):

„Láska je jako květina, a podobně jako tělo potřebuje stálou výživu. Smrtelné tělo by bez častého přijímání potravy brzy vyhladovělo a zemřelo. Něžný kvítek by bez živin a vody zvadl a uschl. A tak také nelze očekávat, že láska vytrvá navždy, pokud nebude neustále živena příděly lásky, projevy úcty a obdivu, vyjadřováním vděčnosti a nesobeckými ohledy.“ („Oneness in Marriage“, *Ensign*, Mar. 1977, 5.)

Vysvětlete, že tato lekce pojednává o tom, jak mohou manželé a manželky pečovat o lásku, kterou chovají jeden k druhému, aby se nadále prohlubovala.

Vyjadřování náklonnosti a laskavosti udržuje v manželství lásku a přátelství.

Požádejte účastníky, kteří již uzavřeli manželství, aby zavzpomínali na dobu, kdy byli novomanželi. Vyzvěte je, aby promluvili o něčem, co v oné době dělali pro své manželské partnery.

- Proč jsou tyto věci důležité v průběhu celého manželství?

Vysvětlete, že manžel a manželka se musejí dvořit jeden druhému a musejí pěstovat vzájemné přátelství po celý život. Budou-li to dělat, zjistí, že jejich vzájemná láska se bude prohlubovat.

Starší Marlin K. Jensen ze Sedmdesáti poznamenal: „Přátelství je ... podstatnou a krásnou součástí námluv a manželství. Vztah mezi mužem a ženou, který začne přátelstvím a později dozraje v milostný vztah a nakonec i v manželství, se obvykle stane trvalým a věčným přátelstvím. V dnešním světě, kde se manželství tak rychle rozpadají, není nic povzbudivějšího než pozorovat muže a ženu, kteří se rok za rokem tiše radují a těší ze vzájemného přátelství a společně prožívají požehnání i zkoušky smrtelného života.“ (*Liahona*, červenec 1999, 75.)

Když starší James E. Faust sloužil v kvoru Sedmdesáti, řekl, že jedním z méně očividných, ale významnějších důvodů pro rozvod „je nedostatek neustálého obohacování v manželství, ... absence něčeho navíc, co z manželství dělá něco vzácného, výjimečného a úžasného, i když je to také lopotné, obtížné nebo jednotvárné“. Řekl: „Při obohacování manželství nejvíce záleží na maličkostech. Je to neustálé projevování toho, jak moc si toho druhého vážíme, a ohleduplné projevy vděčnosti. Je to povzbuzování a pomáhání jeden druhému v růstu. Manželství je společné usilování o to, co je dobré, krásné a božské.“ (Conference Report, Oct. 1977, 13–14; nebo *Ensign*, Nov. 1977, 10–11.)

- Co jsou ony „maličkosti“, díky nimž si lze v manželství uchovat lásku a přátelství? (Zvažte možnost psát odpovědi účastníků na tabuli.) Můžete se podělit o nějaké zážitky nebo příklady, které znázorňují, jak je důležité tímto způsobem prohlubovat lásku?

Jedna žena, vdaná přes 35 let, řekla: „Moc se mi líbí, že mi manžel dosud nosí domů malá překvapení, když byl večer nebo přes víkend pryč. Nemusí to být nic velkého, třeba jen nějaký zákusek nebo květinu, kterou si nechal z pracovní schůzky. Mám zvlášť ráda, když mi uprostřed dne zavolá z práce, jen aby se zeptal, jak se mi daří nebo aby se se mnou podělil o nějakou skvělou novinku. Tyto maličkosti mi pomáhají pocítovat, že mě miluje a že jsem pro něj vzácná.“

Zdůrazněte, že je třeba, aby si manželé a manželky plánovali chvíle, kdy mohou být spolu sami. Požádejte účastníky, aby přečetli tuto radu staršího Joea J. Christensena z kvora Sedmdesáti (na straně 18 ve *Studijní příručce účastníka kursu Manželství a vztahy v rodině*):

„Udržujte si ducha námluv. Vyhradte si čas, kdy budete dělat něco spolu – pouze vy dva. Jakkoli důležité je, abyste trávili čas s dětmi jako rodina, potřebujete pravidelně každý týden určitý čas, kdy budete spolu sami. Když to budete plánovat, vaše děti poznají, že pokládáte své manželství za tak důležité, že o něj musíte pečovat. To vyžaduje závazek a plánování.“ (Conference Report, Apr. 1995, 86; nebo *Ensign*, May 1995, 65.)

- Co může manželům a manželkám bránit v tom, aby si vyhradili nějaký čas jen na to, aby něco dělali společně? Jak mohou manželské páry věnovat čas tomu, aby si udržovali ducha námluv?

Vhodné intimní vztahy v manželství jsou výrazem lásky.

Vysvětlíte, že vhodné vyjadřování fyzických intimností v manželství je Pánem schváleno. Manželskému páru to přináší velká požehnání a pomáhá jim to duševně se sjednotit a posílit jejich vzájemnou lásku. Zvažte možnost podělit se o několik nebo o všechna níže uvedená prohlášení:

Starší Richard G. Scott z Kvora Dvanácti apoštolů vysvětlit účel fyzických intimností v manželství: „V rámci trvalé smlouvy manželství Pán dává souhlas manželovi a manželce k používání posvátné moci tvoření v celém jejím půvabu a kráse, v mezích, které On stanovil. Jedním z účelů těchto osobních, posvátných a intimních prožitků je poskytnout fyzické tělo duchům, kterým chce Otec v nebi umožnit zažít smrtelnost. Dalším účelem těchto mocných a krásných pocitů lásky je spojit manžela a manželku v oddanosti, věrnosti, vzájemné ohleduplnosti a společném záměru.“ (Conference Report, Oct. 1994, 50; nebo *Ensign*, Nov. 1994, 38.)

Starší Dallin H. Oaks z Kvora Dvanácti apoštolů učil: „Moc tvořit smrtelný život je nejvznešenější mocí, kterou Bůh dal svým dětem. Její používání sice bylo nařízeno prvním přikázáním [daným Adamovi a Evě], avšak další důležité přikázání bylo dáno ohledně zákazu jejího zneužívání. Důraz, který klademe na zákon cudnosti, je dán tím, že rozumíme účelu naší moci tvoření v uskutečňování Božího plánu. Používání moci tvoření je pro Boha potěšující, ale On přikázal, že má být omezeno pouze na vztah manželský.“ (Conference Report, Oct. 1993, 99; nebo *Ensign*, Nov. 1993, 74.)

President Spencer W. Kimball učil: „V kontextu zákonného manželství jsou intimní sexuální vztahy správné a božsky schválené. Na sexualitě jako takové není nic nesvatého ani hanebného, neboť skrze ni se muži a ženy společně podílejí na procesu tvoření a na vyjadřování lásky.“ (*The Teachings of Spencer W. Kimball*, ed. Edward L. Kimball [1982], 311.)

Starší Jeffrey R. Holland z Kvora Dvanácti apoštolů učil: „Lidské důvěrnosti jsou vyhrazeny pro oddané páry, protože to je největší symbol úplného sjednocení, úplnosti a sjednocení, které bylo ustanoveno a vymezeno Bohem. Již od časů zahrady Eden bylo manželství určeno k tomu, aby znamenalo naprosté splnutí muže a ženy – jejich srdcí, nadějí, životů, lásky, rodiny, budoucnosti, všeho. Adam řekl o Evě, že byla kost z kostí jeho a tělo z těla jeho a že budou ‚v jedno tělo‘ v jejich společném životě. [Viz Genesis 2:23–24.] Toto je sjednocení tak úplné, že používáme slovo *zpečetit*, abychom vyjádřili jeho věčný příslib. Prorok Joseph Smith jednou řekl, že bychom snad mohli takovýto posvátný svazek popsat jako ‚stmelení‘ jednoho k druhému. [Viz NaS 128:18.]“ (*Liahona*, leden 1999, 91.)

President Howard W. Hunter, 14. president Církve, řekl, že dokonce ani v rámci manželského vztahu nesmějí být tyto posvátné moci tvoření zneužívány: „Základními zásadami v intimních vztazích mezi manželem a manželkou musejí být jemnost a úcta – nikdy ne sobectví. Každý partner musí být ohleduplný a citlivý vůči potřebám a přáním toho druhého. Pán odsuzuje jakékoli despotické,

neslušné nebo bezuzdné chování v intimních vztazích mezi manželem a manželkou.“ (Conference Report, Oct. 1994, 68; nebo *Ensign*, Nov. 1994, 51.)

Přečtěte si s účastníky Exodus 20:14, 17. Poté přečtěte toto prohlášení presidenta Gordona B. Hinckleyho, 15. presidenta Církve:

„Věříme v cudnost před manželstvím a v naprostou věrnost v manželství. To vše shrnuje. Toto je cesta vedoucí ke štěstí v životě. Toto je cesta vedoucí ke spokojenosti. Toto přináší pokoj do srdce a pokoj do domova.“ (Conference Report, Oct. 1996, 68; nebo *Ensign*, Nov. 1996, 49.)

Zdůrazněte, že manželé a manželky mají vždy dbát na to, aby nedělali nic, co by bylo třeba jen náznakem nevěrnosti. Například musejí vždy zachovávat vhodné emocionální a fyzické hranice mezi sebou a spolupracovníky opačného pohlaví.

- Proč je naprostá věrnost v manželském vztahu životně důležitá?
- V jakém smyslu je prohlížení si nemravného nebo pornografického materiálu zradou důvěry v manželství? Jak flirtování s osobou opačného pohlaví škodí manželství?

Přečtěte jedno nebo obě tato prohlášení:

President Howard W. Hunter radil: „Budte věrni své manželské smlouvě v myšlenkách, slovech i skutcích. Pornografie, flirtování a nemravné představy nahlodávají charakter člověka a podkopávají základ šťastného manželství. Jednota a důvěra uvnitř manželství je tímto zničena.“ (Conference Report, Oct. 1994, 67; nebo *Ensign*, Nov. 1994, 50.)

President Ezra Taft Benson, 13. president Církve, radil: „*Jste-li ženatí nebo vdané, vyvarujte se jakéhokoli flirtování.* ... To, co může vypadat jako neškodné láskování nebo trocha zábavy s osobou opačného pohlaví, může snadno vést k vážnějšímu vztahu a nakonec k nevěře. Můžeme si položit tuto dobrou otázku: Byl by můj manželský partner rád, kdyby věděl, že toto dělám? Byla by manželka ráda, kdyby věděla, že její manžel jde na oběd sám jen se svou sekretářkou? Byl by manžel rád, kdyby viděl svou manželku, jak flirtuje s jiným mužem a předstírá před ním stydlivost? Milovaní bratři a sestry, toto je to, co měl Pavel na mysli, když řekl: Vyhýbejte se zdání zla. (Viz 1. Tessalonicenským 5:22.)“ („The Law of Chastity“, *Brigham Young University 1987–1988 Devotional and Fireside Speeches* [1988], 52.)

Manželské páry mají usilovat o pravou lásku – čistou lásku Kristovu.

- Přečtěte si s účastníky Jana 13:34–35 a Efezským 5:25. Co se v těchto pasážích dozvídáme o tom, jak se mají manželé a manželky k sobě navzájem chovat?

Zdůrazněte, že i když je fyzický vztah manželského páru důležitý, není to ten nejdůležitější aspekt jejich lásky. Podělte se o toto prohlášení presidenta Spencera W. Kimballa:

„[Láska v manželství] je hluboká, vřezahrnující, úplná. Není podobná onomu světskému vztahu, který je mylně nazýván láskou, ale který je většinou jen fyzickou přitažlivostí. Když je manželství založeno pouze na tomto, oba partneři se zanedlouho jeden druhého nabaží. ... Láska, o níž mluví Pán, není jen fyzická přitažlivost, ale i přitažlivost duchovní. Je to víra a důvěra jednoho v druhého a vzájemné pochopení. Je to naprosté partnerství. Je to společenství

se společnými ideály a měřítky. Je to nesobeckost vůči tomu druhému a obětování se za toho druhého. Je to čistota myšlenek a skutků a víra v Boha a v Jeho plán. Je to rodičovství ve smrtelnosti, které neustále hledí k božství a k tvoření a k rodičovství duchů. Je nesmírná, všezahrnující a bezmezná. Je to láska, která se nikdy neunaví ani neuvadne. Přetrvává v nemoci i zármutku, v blahobytu i ve strádání, v úspěchu i ve zklamání, v čase i na věčnosti.“ (*Faith Precedes the Miracle* [1972], 130–131.)

Vysvětlete, že láska, o níž mluvil prezident Kimball, je pravá láska – čistá láska Kristova. Přečtěte si s účastníky Moroniho 7:45–48. Požádejte účastníky, aby během čtení vyhledali vlastnosti pravé lásky. Napište tyto vlastnosti na tabuli tak, jak je uvedeno níže:

Pravá láska:
Je trpělivá.
Je dobrotivá.
Nezávidí.
Není nadutá (pyšná).
Nehledá své.
Nedá se snadno vydráždit.
Neobmýšlí zlého.
Neraduje se z nepravosti, ale raduje se v pravdě.
Snáší všechny věci.
Věří všem věcem.
Doufá ve všechny věci.
Ve všech věcech vytrvá.
Nikdy nepomíjí.
Je největší ze všeho.
Je to čistá láska Kristova.
Vytrvá na věky.

Zdůrazněte, že kromě závazku milovat Nebeského Otce a Ježíše Krista a přijít k Nim, je závazek manželství – a zvláště věčného manželství – tím nejdůležitějším závazkem, který kdy uzavřeme. Manželé a manželky se musejí neustále snažit rozvíjet pravou lásku vůči sobě navzájem.

Abyste účastníkům pomohli uplatňovat tuto zásadu, zaměřte jejich pozornost na vlastnosti pravé lásky, které jste napsali na tabuli. Vyzvěte je, aby diskutovali o tom, jak lze konkrétní vlastnosti, například „nehledá své“ nebo „nikdy nepomíjí“ vyjádřit v manželském vztahu. Požádejte je, aby se podělili o příklady některých těchto vlastností, které sami viděli.

Závěr

Zdůrazněte, že manželé a manželky musejí pěstovat svou lásku a přátelství. Je třeba, aby svou lásku udržovali tím, že budou i nadále maličkovitými projevy svou náklonnost a laskavost. Zatímco společně sdílejí radosti i strasti života, mají být citliví vůči duchovním, fyzickým a citovým potřebám toho druhého. Musejí si dát předsevzetí, že nikdy neudělají nic, co by zničilo lásku, která je v manželském vztahu naprosto zásadní. A mají se „[modlit] k Otci z celé síly srdce, [aby] mohli být naplněni [pravou] láskou“. (Moroni 7:48.) Když budou partneři v manželství oddaní jeden vůči druhému, jejich vzájemná láska se v průběhu let prohloubí. Zjistí, že rozvíjejí lásku, která je vskutku křesťanská.

Poukažte na strany 11–14 ve *Studijní příručce účastníka kursu Manželství a vztahy v rodině*. Povzbudte účastníky, aby si zopakovali nauky a zásady uvedené v této lekci tím, že 1) se budou řídit alespoň jedním doporučením v oddílu „Náměty pro uplatnění“, a tím, že 2) si přečtou článek „Jednota v manželství“ od presidenta Spencera W. Kimballa. Zdůrazněte, že pro manželské páry může být velkým přínosem, když budou tyto články ve studijní příručce společně číst a diskutovat o nich.

JAK REAGOVAT NA PROBLÉMY V MANŽELSTVÍ

LEKCE

4

Cíl Pomoci účastníkům poznat, že manželé a manželky musejí čelit problémům společně a že se mohou rozhodnout, že na ně budou reagovat s trpělivostí a s láskou, a ne roztrpčeně nebo s hněvem.

Příprava

1. Projděte si zásady uvedené pod nadpisem „Zodpovědnosti, které máte jako učitel“ (strany ix–xi v této příručce). Zaměřte se na to, jak uplatňovat tyto zásady v rámci své přípravy na výuku.
2. Přečtěte si nadpisy lekce psané tučným písmem, které podávají přehled o naukách a zásadách v lekci. V rámci přípravy přemítejte o těchto naukách a zásadách během celého týdne a usilujte o vedení Ducha při rozhodování, co máte zdůraznit, abyste tak uspokojili potřeby účastníků.
3. Prostudujte si pasáže z písem na straně 21, abyste byli připraveni o nich vést diskusi.
4. Máte-li k dispozici knihu *Family Home Evening Resource Book [Kniha námětů pro rodinný domácí večer]* (31106), prostudujte si pasáž „Resolving Conflicts in Marriage“ na stranách 240–241. Zvažte možnost použít tento článek v lekci.

Doporučený postup výuky

Každý manželský pár se setká s problémy.

Podělte se o tento příběh, který vyprávěl starší Bruce C. Hafen ze Sedmdesáti:

„Během svatebního dne si nevěsta blaženě oddechla: ‚Mami, všechny mé starosti jsou u konce!‘ ‚Ano,‘ odvětila její matka, ‚ale u kterého konce?‘“ (Conference Report, Oct. 1996, 34; nebo *Ensign*, Nov. 1996, 26.)

- S jakými starostmi nebo obtížemi se může setkat manželský pár? (Zvažte možnost psát odpovědi účastníků na tabuli. Možné odpovědi jsou uvedeny níže.)
 - a) Neshody
 - b) Sobectví
 - c) Raněné pocity
 - d) Zdravotní potíže
 - e) Dětinskost
 - f) Stárnutí
 - g) Členové rodiny, kteří jsou postižení
 - h) Snaha najít naplnění v životě poté, co všechny děti odešly z domu
 - i) Úmrtí blízkých osob
 - j) Finanční problémy
 - k) Svěhlavé děti
 - l) Přírodní katastrofy

Upozorněte na to, že některé problémy vyvstávají v důsledku potíží v manželském vztahu. Jiné jsou přirozenou součástí života.

Manželé a manželky mohou vyřešit všechny problémy, pokud na manželství nahlíží jako na smluvní vztah.

Vysvětlete, že manželské páry budou reagovat na problémy různě – podle toho, jak na svůj manželský vztah nahlíží. Napište na tabuli slova *obchodní smlouva* a *smlouva s Bohem*.

Vysvětlete, že obchodní smlouva je obvykle psaná dohoda mezi dvěma lidmi nebo skupinami lidí. Je vymahatelná zákony země. Smlouva s Bohem je něco podobného, ale má mnohem větší dopad. *Smlouva* někdy znamená dohodu mezi lidmi, ale v kontextu evangelia znamená dohodu mezi námi a Pánem. V rámci této smlouvy Pán stanovuje podmínky a my slibujeme, že je budeme dodržovat (viz Průvodce k písmům, „Smlouva“, 154). Když dodržíme své sliby, Pán je zavázán splnit ty své. (Viz NaS 82:10.)

Poukažte na to, že pro mnohé lidi v současné společnosti není manželství nic jiného než pouhá obchodní smlouva. Požádejte členy třídy, aby přemýšleli o těchto otázkách, aniž by na ně odpovídali nahlas:

- Když v manželství nastanou nějaké potíže, co by manžel a manželka možná udělali, pokud nahlíží na svůj vztah jako na obchodní smlouvu? Co udělají, pokud nahlíží na svůj vztah jako na smlouvu s Bohem?

Starší Bruce C. Hafen ze Sedmdesáti poznamenal: „Když nastanou potíže, obě strany v manželství založeném na *obchodní smlouvě* hledají štěstí tím, že odejdou. Vstupují do manželství, aby získali určitý prospěch, a zůstanou v něm pouze do té doby, dokud získávají to, na čem se dohodli. Když ale nastanou potíže v manželství založeném na *smlouvě s Bohem*, manžel a manželka je řeší. ... Společníci vázaní *obchodní smlouvou* přispívají každý 50 procenty; společníci vázaní *smlouvou s Bohem* přispívají každý 100 procenty. Manželství je svou podstatou smlouva s Bohem, nikoli soukromá obchodní smlouva, kterou může člověk libovolně zrušit.“ (Conference Report, Oct. 1996, 34; nebo *Ensign*, Nov. 1996, 26.)

Přijdou-li problémy, můžeme se rozhodnout, že na ně budeme reagovat s trpělivostí a s láskou, a ne roztrpčeně nebo s hněvem.

Upozorněte na to, že ačkoli se manželé a manželky nemohou vyhnout určitým problémům, mohou se rozhodnout, jak na problémy budou reagovat. Starší Lynn G. Robbins ze Sedmdesáti vysvětlil: „Nikdo nás nemůže naštvat. Ostatní nás nemohou rozzlobit. Zde se nejedná o nátlak. To, že se rozhněváme, je vědomá volba, rozhodnutí; proto se můžeme rozhodnout, že se nerozhněváme. *My se rozhodujeme!*“ (*Liahona*, červenec 1998, 83.)

Zdůrazněte, že Nebeský Otec nám dal svobodu jednání – schopnost rozhodovat se a jednat sami za sebe. A tuto svobodu jednání můžeme používat tím, že se rozhodneme, že když přijdou problémy, budeme trpěliví a láskyplní.

Požádejte účastníky, aby jeden po druhém nahlas přečetli následující verše z písem. Přitom je povzbuzujte, aby diskutovali o tom, jak se tyto verše týkají toho, jak mají manželé a manželky reagovat na problémy v manželství a v každodenním životě.

Mosiáš 18:21

1. Janova 4:18

1. Petrova 4:8 (viz Překlad Josepha
Smitha v *Průvodci k písmům*)

Jan 13:34–35

Jan 16:33

2. Nefi 31:20

Nauka a smlouvy 24:8

Alma 38:12

3. Nefi 11:29–30

Jakub 1:19–20

Mosiáš 3:19

- Co můžeme dělat, když cítíme, že začínáme být roztrpčení nebo že se začínáme zlobit, abychom tyto pocity překonali? (Možné odpovědi jsou uvedeny níže.)
 - a) Opusťte danou situaci, dokud se neuklidníte.
 - b) Modlete se o pomoc a vedení.
 - c) Při neshodě věnujte čas tomu, abyste brali v úvahu motivaci a pocity toho druhého.
 - d) Vyhledejte pomoc u místních vedoucích Církve a, je-li to nutné, u profesionálních poradců, jejichž názory a praktiky jsou v souladu s učením Církve.

Pro znázornění, jak se manželé a manželky mohou rozhodnout reagovat na problémy, přečtěte níže uvedený příběh. Vysvětlete, že toto je příklad malých, každodenních problémů, které se v manželství mohou vyskytnout.

„Byl to zkrátka náročný den. Nehledě na to, jak moc se Della onoho dne snažila, nebyla schopna zvládat nároky, které na ni rodina kladla. Její sousedka, která měla dokonce více dětí než ona, vypadala tak vesele, že Della začala pochybovat o svých schopnostech ženy, manželky a matky.

Ben měl cestou domů ještě větší hlad než obvykle. Musel absolvovat mimořádnou cestu, téměř 130 kilometrů dlouhou, aby někam doručil farmářské nářadí, ale nyní byl už unavený. Čím dál tím víc se mu zamlouvala představa domova. Klid. Jídlo. Odpočinek.

Della zaslechla Benovo auto na příjezdové cestě a podívala se na hodiny. To snad ne! Skoro 7 hodin? A co teď? Chtěla mít připravenou večeři, ale...

Zrovna když na pečící plech položila poslední kousek těsta, zaslechla, jak se otevřely dveře.

Ben přišel, vyklonil se zpoza rohu a usmál se na Deltu. Vypadala nervózně a on si všiml prázdného stolu. Zastavil se a zhluboka se nadechl.“

Položte účastníkům tyto otázky:

- Co by se mohlo stát, kdyby Ben myslel jen na sebe?
- Pokud Ben bere ohled na svou manželku, jak může zareagovat?

Po diskusi o těchto otázkách pokračujte ve vyprávění:

„Ben vydechl, usmál se na Deltu a řekl: ‚Vypadá to, že jsem dorazil právě včas, abych ti pomohl.‘ Její nervozita zmizela. Ulevilo se jí, políbila ho a řekl: ‚Jsem ráda, že jsi doma, Bene. Měl jsi dlouhý den, a já jsem ti chtěla nachystat večeři!‘ Ukázala na prázdný stůl.

‚Doděláme ji spolu,‘ řekl a položil jí ruku kolem ramen. A pak si začali vyprávět o problémech, které každý z nich onen den měl. Zatímco Ben prostíral, Della dala pečivo do trouby a vyprávěla mu, v jakém kole celý den byla – a jak toho

měla až nad hlavu. Ben zapomněl na to, jaký má hlad, a přemýšlel o tom, co může udělat, aby jí práci ulehčil.“ (*Family Home Evening Resource Book* [1983], 241; rozdělení do odstavců změněno.)

Závěr

Poukažte na strany 15–16 ve *Studijní příručce účastníka kursu Manželství a vztahy v rodině*. Povzbuďte účastníky, aby si zopakovali nauky a zásady uvedené v této lekci tím, že 1) se budou řídit alespoň jedním doporučením v oddílu „Náměty pro uplatnění“, a tím, že 2) si přečtou článek „Svoboda jednání a hněv“ od staršího Lynna G. Robbinse. Zdůrazněte, že pro manželské páry může být velkým přínosem, když budou tyto články ve studijní příručce společně číst a diskutovat o nich.

Další materiály a zdroje

Zneužívání a týrání manželského partnera je zločinem proti Bohu

Vysvětlete, že když jsou manželé a manželky rozzlobení nebo z něčeho rozčarování, někdy se začnou chovat agresivně a destruktivně. Partneri v manželství nikdy nemají nijak toho druhého zneužívat nebo týrat. Zneužívání a týrání je proti Božím příkázáním a proti důrazným prohlášením vedoucích Církve. President George Albert Smith, osmý president Církve, prohlásil: „Nikdo nikdy nezneužíval ani netýral kohokoli jiného, když měl ducha Páně. K tomuto dochází vždy, když máme nějakého jiného ducha.“ (Conference Report, Oct. 1950, 8.)

Stručně se zmiňte o níže uvedeném:

Zneužívání manželského partnera může být citové, fyzické nebo sexuální.

Mezi citové zneužívání a týrání patří například takoveto chování: křičení, nadávání, urážlivé nebo ponižující poznámky, rozkazovačné jednání, ponižování manželského partnera před dětmi nebo ostatními lidmi, trestání ve formě odepírání podpory nebo náklonnosti a ignorování nebo zlehčování pocitů manželského partnera.

Mezi fyzické zneužívání a týrání patří strkání, bránění v jednání, lomcování, bití, pohlavkování nebo fackování, nucení k určitému jednání a odepírání prostředků.

Sexuální zneužívání a týrání může být buď citové, nebo fyzické. Patří mezi ně sexuální obtěžování, působení bolesti, používání síly nebo zastrasování a vyžadování určitého jednání během intimních chvil, které je pro toho druhého nepříjemné nebo které ho uráží.

Vysvětlete, že kdyby měli účastníci další otázky ohledně toho, co zneužívání a týrání zahrnuje, mají vyhledat radu od svého biskupa.

Přečtěte níže uvedené prohlášení presidenta Gordona B. Hinckleyho, 15. presidenta Církve. Poukažte na to, že ačkoli president Hinckley toto varování adresoval mužům, kteří zneužívají a týrají svou manželku, týká se také žen. Požádejte účastníky, aby při naslouchání těmto slovům v duchu zhodnotili své chování:

„Některí [muži] se během dne tváří před světem ušlechtilé, a večer přijdou domů, odloží sebekázeň a při tom nejmenším podnětu vybuchují hněvem.

Nikdo, kdo se takto zlovolně a nevhodně chová, není hoden kněžství Božího.

Nikdo, kdo se takto chová, není hoden výsad domu Páně. Lituji toho, že někteří

muži si nezasluhují lásku své manželky a dětí. Některé děti se bojí svých otců a některé manželky se bojí svých manželů. Pokud se nějakí takoví muži nacházejí v dosahu mého hlasu, jako služebník Páně vás kárám a volám vás k pokání. Ukázněte se. Ovládejte svůj hněv. To, co vás rozzlobí, jsou většinou věci, které mají velmi malý význam. A jak nesmírnou cenu platíte za svůj hněv! Požádejte Pána, aby vám odpustil. Požádejte manželku, aby vám odpustila. Omluvte se svým dětem.“ (Conference Report, Oct. 1996, 91–92; nebo *Ensign*, Nov. 1996, 68.)

Vysvětlete, že někteří lidé si osvojí určité prvky hrubého chování, aniž by si to uvědomili. Jiní si uvědomují, že musejí své chování změnit, ale mají pocit, že bez pomoci tuto změnu nezvládnou.

Ti, kteří chtějí pomoci pochopit a změnit své hrubé chování, ho změnit mohou, pokud pokorně usilují o Pánovu pomoc a vedení. Mohou se obrátit na svého biskupa, který jim bude schopen poradit. Také jim může doporučit poradce z Rodinných služeb SPD nebo místní zdroje, které jim poskytnou pomoc, jež je v souladu s církevními měřítky.

- Jak může týrání a zneužívání manželského partnera ovlivnit děti těchto manželů?

Kromě toho, že požádáte účastníky o odpovědi, zdůrazněte, že týrání a zneužívání manželského partnera dává druhým trvalý příklad v tom, že se mají snažit řešit problémy destruktivními způsoby. Lidé, kteří byli takového chování svědky jako děti, se často chovají k druhým nesprávně a následují tento špatný příklad i v manželství.

- Jaký vliv má na děti to, když vidí, že jejich rodiče řeší problémy laskavě a trpělivě?

Vysvětlete, že matky a otcové, kteří projevují lásku a vyzrálou, když čelí problémům, učí své děti dobrým návykům, které jim mohou zůstat na celý život. Když biskup Robert D. Hales sloužil v Předsedajícím biskupstvu, řekl: „Pro děti je užitečné, když vidí, že dobří rodiče mohou mít odlišné názory a že tyto odlišnosti lze vyřešit bez bití, křiku nebo házení věcmi. Je třeba, aby viděly a vnímaly klidnou komunikaci, s úctou k názorům toho druhého, aby tak samy poznaly, jak řešit neshody ve vlastním životě.“ (Conference Report, Oct. 1993, 10; nebo *Ensign*, Nov. 1993, 9.)

REAGUJTE NA PROBLÉMY POZITIVNÍ KOMUNIKACÍ

Cíl Naučit účastníky, jak mají předcházet problémům v manželství a jak je mají řešit láskyplnou komunikací.

Příprava

1. V rámci přípravy na výuku se zaměřte na to, jak se řídit zásadami uvedenými pod nadpisem „Zodpovědnosti, které máte jako učitel“ (strany ix–xi v této příručce).
2. Přečtěte si nadpisy lekce psané tučným písmem. Tyto nadpisy podávají přehled o naukách a zásadách v lekci. V rámci přípravy přemítejte nad tím, jak účastníkům pomoci tyto nauky a zásady uplatňovat. Usilujte o vedení Ducha, když se rozhodujete ohledně toho, co máte zdůraznit, abyste uspokojili potřeby účastníků.

**Doporučený
postup výuky**

V každém manželském páru nastanou určité názorové rozdíly.

Požádejte účastníky, aby přečetli toto prohlášení staršího Joesa J. Christensena ze Sedmdesátí (na straně 19 ve *Studijní příručce účastníka kursu Manželství a vztahy v rodině*):

„Čas od času slyšíme tato slova: ‚Tedy my jsme manželé již 50 let, a nikdy jsme rozdílné názory neměli.‘ Je-li tomu opravdu tak, pak je jeden z partnerů příliš ovládan tím druhým, případně – jak kdosi řekl – je mu pravda cizí. V každém rozumně smýšlejícím manželském páru nastanou určité názorové rozdíly. Naším nelehkým úkolem je udělat vše potřebné pro to, abychom věděli, jak je překonat. To je součástí procesu, jak z dobrého manželství udělat manželství lepší.“ (Conference Report, Apr. 1995, 86; nebo *Ensign*, May 1995, 65.)

Vysvětlete, že tato lekce pojednává o konkrétních zásadách, které mohou pomoci manželům a manželkám předcházet problémům v jejich vztahu a tyto problémy řešit.

Manžel a manželka mají vyhledávat na druhém ty vlastnosti, které jsou obdivuhodné.

Zdůrazněte, že když manželé a manželky vyhledávají na tom druhém obdivuhodné vlastnosti, dokáží lépe předcházet problémům. Jsou také schopni společně pracovat na tom, aby problémy, které přicházejí, vyřešili. Podělte se o tento příběh:

Jedna žena chodila opakovaně za biskupem a stěžovala si na manžela. Nakonec se jí biskup zeptal: „Proč jste si tedy vzala tohoto muže, kterého považujete za tak necitlivého a netolerantního?“ Žena se na chvíli zamyslela a pak řekla: „No, asi měl nějaké dobré vlastnosti, ale už si na žádné nedokážu vzpomenout. Nejspíš se musel změnit.“ Biskup ji požádal, aby šla domů a modlila se o to, aby její srdce bylo obměkčeno, aby začala vzpomínat na vlastnosti, které u svého manžela kdysi obdivovala. Zjistila, že časem dokázala rozpoznat u svého manžela vlastnosti, které

jsou obdivuhodné, a dokázala se na ně soustředit. Předtím se natolik soustředila jen na sledování jeho chyb, že nedokázala vidět i jeho dobré vlastnosti.

- Proč je důležité vyhledávat u druhých jejich obdivuhodné vlastnosti? Jak může snaha vyhledávat obdivuhodné vlastnosti u toho druhého pomoci manželům a manželkám posilovat jejich manželství?

Připomeňte účastníkům, že ačkoli je každý člověk jedinečný, všichni jsme děti Boží. Požádejte některého účastníka, aby přečetl toto prohlášení z dokumentu „Rodina – prohlášení světu“ (na straně viii v této příručce a na straně iv ve *Studijní příručce účastníka kursu Manželství a vztahy v rodině*):

„Všechny lidské bytosti – muži a ženy – jsou stvořeny podle obrazu Božího. Každý je milovaný duchovní syn nebo dcera nebeských rodičů, a jako takový má každý božskou podstatu a určení.“

- Jak může manželům a manželkám pomoci v jejich úsilí chápat jeden druhého, když na tuto pravdu pamatují?

Vysvětlete, že když se manželé a manželky snaží vidět v tom druhém všechno to, co je krásné a božské, nacházejí více radosti ve vzájemném společenství a jsou lépe schopni pomáhat jeden druhému naplňovat své božské možnosti.

Když starší Gordon B. Hinckley sloužil v Kvoru Dvanácti apoštolů, mluvil o „druhu úcty, díky němuž člověk považuje svého společníka za nejdražšího přítele na světě“. Dále řekl: „Společenství v manželství je náchylné k tomu, aby se stalo něčím všedním, ba dokonce nudným. Neznám spolehlivější způsob, jak toto společenství udržet na vysoké a inspirující rovině, než když muž občas přemýšlí o tom, že pomocnice, která stojí po jeho boku, je dcera Boží, která se s [Bohem] podílí na velkém tvořivém procesu v rámci uskutečňování Jeho věčných záměrů. Neznám spolehlivější způsob, jak si může žena vždy uchovávat lásku ke svému manželovi, než když vyhledává a zdůrazňuje ony božské vlastnosti, které jsou součástí každého syna našeho Otce a které lze přivolávat tam, kde vládne úcta a obdiv a povzbuzení. Právě díky tomuto úsilí dojde k rozvoji trvale obohacující vděčnosti jednoho vůči druhému.“ (Conference Report, Apr. 1971, 81–82; nebo *Ensign*, June 1971, 71–72.)

Pozitivní komunikace předchází obtížným situacím a pomáhá je vyřešit.

Vysvětlete, že kromě toho, že manželé a manželky rozpoznávají obdivuhodné vlastnosti u toho druhého, se také mají snažit spolu dobře komunikovat. Komunikace je zcela zásadní při budování lásky a jednoty a při řešení problémů, které mohou nastat.

Napište na tabuli tyto zásady:

Naslouchejte jeden druhému. Diskutujte o problémech otevřeně a s klidem. Komunikujte láskyplně a pozitivně.

Vysvětlíte, že tyto zásady mohou pomoci manželským párům zlepšit se v komunikaci. Pomocí níže uvedených citátů a otázek vedte diskusi o každé této zásadě:

Naslouchejte jeden druhému.

Podělte se o tuto radu staršího Russella M. Nelsona z Kvora Dvanácti apoštolů:

„Manželé a manželky – uče se naslouchat jeden druhému a naslouchejte, abyste se učili jeden od druhého. ... Máte-li si udržet komunikační cesty nepoškozené, je nezbytné věnovat čas tomu, že si budete povídat. Je-li manželství hlavním vztahem v životě, pak si zasluhuje hlavní čas! A přesto mají často přednost méně důležité závazky, a jen ve zbývajících chvílkách lidé naslouchají svým drahocenným partnerům.“ (Conference Report, Apr. 1991, 28; nebo *Ensign*, May 1991, 23.)

- Co může manželovi a manželce přinést to, když pozorně a s láskou naslouchají jeden druhému? (Možné odpovědi jsou uvedeny níže.)
 - a) Dozvědí se více o tom, jaké jsou skutečné pocity a motivace toho druhého.
 - b) Snaží se nejprve pochopit toho druhého, než si udělají vlastní úsudek nebo nabídnou radu.
 - c) Je pravděpodobnější, že každý z nich se bude cítit oceňován a milován.
 - d) Je méně pravděpodobné, že jednotliví partneři budou odmítat kritiku nebo se snažit zakrývat vlastní chyby, a je pravděpodobnější, že budou komunikovat otevřeně.
- Co může manželům bránit v tom, aby doopravdy naslouchali jeden druhému? (Možné odpovědi: zaneprázdněnost, nevěnování času tomu, aby naslouchali, a chybějící zájem o zodpovědnosti toho druhého.)
- Co mohou partneři v manželství dělat, aby dokázali lépe naslouchat jeden druhému? (Kromě toho, že požádáte účastníky o odpovědi, zvažte možnost podělit se o níže uvedené náměty.)
 - a) Věnujte čas tomu, abyste si spolu povídali. Odstraňte možné zdroje vyrušení a věnujte plnou pozornost tomu druhému.
 - b) Naslouchejte, abyste porozuměli. Nepřerušujte toho druhého, když mluví. Je-li to nutné, pokládejte například tyto otázky: „Můžeš mi o tom říci něco více?“ nebo „Jaký jsi měl z toho pocit, když se to stalo?“ nebo „Nevím, jestli ti dobře rozumím. Máš na mysli, že...?“
 - c) Vyvarujte se toho, abyste se rozzlobili nebo urazili. Pamatujte na to, že v mnoha případech může být více správných názorů, nikoli jen jeden.

Diskutujte o problémech otevřeně a s klidem.

- Proč je důležité, aby spolu oba partneři otevřeně mluvili o problémech, které je v manželství potkávají?

Upozorněte na to, že diskuse o problémech může probíhat v uctivé atmosféře, bez hlasitého hádání se nebo sporů. Když starší Gordon B. Hinckley sloužil v Kvoru Dvanácti apoštolů, učil:

„Zřídka kdy se dostaneme do problémů, když mluvíme jemně. Jen tehdy, když zvýšíme hlas, se spor rozhoří a z malých krtinců se stanou obrovské hory nesváru. ... Hlas nebe je hlasem tichým a jemným; podobně i hlas rodinného klidu je hlasem poklidným.“ (Conference Report, Apr. 1971, 82; nebo *Ensign*, June 1971, 72.)

President David O. McKay řekl: „Nechť manžel ani manželka na sebe nikdy nezvýší hlas, ‚ledaže by v domě hořelo.‘“ (*Stepping Stones to an Abundant Life*, comp. Llewelyn R. McKay [1971], 294.)

Komunikujte láskyplně a pozitivně.

- Jaký vliv mají na manželství slova ocenění, podpory a náklonnosti? Jaký vliv má na manželství negativní komunikace – např. kritika, neustálé výčitky a vyhledávání chyb?

Požádejte účastníky, aby přečetli tuto radu staršího Joesa J. Christensena (na straně 18 ve *Studijní příručce účastníka kursu Manželství a vztahy v rodině*):

„Vyhněte se ‚ustavičnému popichování‘. Nebuďte příliš kritičtí k chybám toho druhého. Myslete na to, že nikdo z nás není dokonalý. My všichni musíme ujít dlouhou cestu, než se staneme takovými, jako je Kristus, jak nás k tomu vyzývají naši vedoucí.

‚Ustavičné popichování‘, jak to nazval prezident Spencer W. Kimball, může poškodit téměř jakékoli manželství. ... Zpravidla každý z nás si je svých slabostí velmi dobře vědom, a trápí ho, a nepotřebujeme, aby nám byly neustále připomínány. Je jen málo lidí, kteří se kdy změnili k lepšímu na základě neustálého kritizování či sekýrování. Pokud si nedáváme pozor, tak to, co vydáváme za *konstruktivní* kritiku, je ve skutečnosti kritikou *destruktivní*.“ (Viz Conference Report, Apr. 1995, 85; nebo *Ensign*, May 1995, 64–65; viz také Spencer W. Kimball, „Marriage and Divorce“, *1976 Devotional Speeches of the Year* [1977], 148.)

- Co může být výsledkem neustálých stížností nebo kritiky?
- Jednou z podob kritizování je zvyk srovnávat slabé stránky člověka se silnými stránkami druhých. Jaký vliv může mít tento zvyk na manželství?
- Jaké jsou vaše zkušenosti s tím, že má větší cenu druhé chválit a povzbuzovat než je neustále kritizovat? Jak mohou pozitivní slova posilovat manželství?

Jedna žena vysvětlila, že její manžel se často pochvalně zmiňuje o jejích talentech v roli manželky a ženy v domácnosti – nejen když jsou spolu doma, ale také když jsou s přáteli. Nikdy se nezmiňuje o jejích slabých stránkách. Místo toho se soustředí na její silné stránky. Jeho slova jí dodávají naději a motivaci, aby se zlepšovala.

Závěr

Podělte se o tuto radu staršího Marvina J. Ashтона z Kvora Dvanácti apoštolů:

„Při rodinných diskusích se odlišnosti nemají ignorovat, ale mají se v klidu posoudit a zhodnotit. Stanovisko nebo názor jednoho obvykle nejsou tak důležité jako zdravý, trvalý vztah. Základem správného dialogu je zdvořilost a úcta při naslouchání a odpovídání během diskusí. ... Je důležité vědět, jak nesouhlasit s názorem někoho jiného, aniž byste byli nepřijemní.“ (Conference Report, Apr. 1976, 79; nebo *Ensign*, May 1976, 52.)

Stručně projděte zásady, o nichž jste diskutovali. Povzbudte účastníky, aby uplatňovali tyto zásady ve svém životě. Vydejte svědectví tak, jak vás nabádá Duch.

Poukažte na strany 17–19 ve *Studijní příručce účastníka kursu Manželství a vztahy v rodině*. Povzbudte účastníky, aby si zopakovali nauky a zásady uvedené v této lekci tím, že 1) se budou řídit alespoň jedním doporučením v oddílu „Náměty pro uplatnění“, a tím, že 2) si přečtou článek „Manželství a veliký plán štěstí“ od staršího Joesa J. Christensena. Zdůrazněte, že pro manželské páry může být velkým přínosem, když budou tyto články ve studijní příručce společně číst a diskutovat o nich.

POSILUJTE MANŽELSTVÍ VÍROU A MODLITBOU

LEKCE

6

Cíl Pomoci účastníkům porozumět požehnáním, která získávají manželé, když používají víru v Ježíše Krista a když se společně modlí, a pomoci jim tato požehnání obdržet.

Příprava

1. Projděte si zásady uvedené pod nadpisem „Zodpovědnosti, které máte jako učitel“ (strany ix–xi v této příručce). Zaměřte se na to, jak uplatňovat tyto zásady v rámci přípravy na výuku.
2. Přečtěte si nadpisy lekce psané tučným písmem, které podávají přehled o naukách a zásadách v lekci. V rámci přípravy přemítejte v průběhu týdne o těchto naukách a zásadách a usilujte o vedení Ducha, když se rozhodujete ohledně toho, co máte zdůraznit, abyste uspokojili potřeby účastníků.

**Doporučený
postup výuky**

Manželé a manželky mají společně pracovat na prohlubování víry v Ježíše Krista.

Podělte se o tento příběh, který vyprávěl prezident James E. Faust z Prvního předsednictva:

„Starší Orin Voorheis ... je ... velký, pohledný, skvělý mladý muž, který sloužil v Argentinské misii Buenos Aires-jih. Jednou večer, asi 11 měsíců poté, co začal sloužit na misii, napadlo staršího Voorheise a jeho společníka několik ozbrojených lupičů. V bezcitném projevu násilí jeden z nich střílil staršího Voorheise do hlavy. ...

Starší Voorheis je dosud téměř zcela ochrnutý a nemůže mluvit, má ale úžasného ducha a může odpovídat na otázky pohyby ruky. Stále nosí svou misionářskou jmenovku. Jeho rodiče se neptají: „Proč se toto stalo našemu ušlechtilému synovi, který sloužil v povolání, které obdržel od Mistra?“ Nikdo nezná přesnou odpověď, snad vyjma případů, kdy to slouží vyšším účelům. Musíme kráčet s vírou.“ (*Liahona*, leden 2000, 70.)

Přečtěte si s účastníky Židům 11:1 a Almu 32:21. Upozorněte na to, že v Příkladu Josepha Smitha se v Židům 11:1 uvádí, že „víra je *jistota* o věcech, ve které lidé doufají“.

- Jaká je podle těchto veršů definice víry?
- V jakých situacích například musejí manželské páry „kráčet s vírou“, jak řekl prezident Faust?

Zvažte možnost požádat účastníky, aby se podělili o příklady z vlastního života. Možné odpovědi: při zdravotních potížích, když jsou bezdětní, při stárnutí, s postiženými dětmi, při úmrtí blízkých, při finančních problémech, mají-li svéhlavé děti nebo při přírodních katastrofách. Upozorněte na to, že problémy mohou v našem životě nastat i tehdy, když se snažíme žít spravedlivě.

Přečtěte si s účastníky Moroniho 7:32–33. Zdůrazněte, že naše víra se musí soustředit na Ježíše Krista. Starší Richard G. Scott z Kvora Dvanácti apoštolů vysvětlil, že když používáme víru v Ježíše Krista, získáváme sílu čelit problémům:

„Když hledáte vysvobození s pokorou a s vírou v Ježíše Krista, Pán vám dodá úlevu s božskou mocí. ... Nikdo vám nemůže pomoci, aniž vy osobně projevíte víru a vyvinete úsilí. To si žádá váš osobní růst. Nehleďte život, který je prakticky bez nepohodlí, bolesti, nesnází, problémů či zármutku, neboť toto jsou nástroje, které milující Otec používá k tomu, aby podpořil náš osobní růst a porozumění. Jak písmo opakovaně ujišťují, dostane se vám pomoci, když budete používat víru v Ježíše Krista. Tato víra se projevuje ochotou důvěřovat Jeho zaslíbením daným skrze Jeho proroky a v Jeho písmech.“ (Conference Report, Apr. 1994, 8; nebo *Ensign*, May 1994, 8.)

Upozorněte na to, že manželé a manželky musejí společně usilovat o to, aby zaměřili svůj život na Spasitele. Starší Jeffrey R. Holland z Kvora Dvanácti apoštolů řekl:

„Chcete funkčnost, bezpečí a jistotu ... v manželském životě i na věčnosti? Budte skutečnými učedníky Ježíše. Budte opravdovými a oddanými Svatými posledních dnů slovem i skutkem. Věřte tomu, že vaše víra zcela souvisí s vaším milostným vztahem, protože tak to zkrátka je. ... Ježíš Kristus, Světlo světa, je jedinou lampou, díky níž můžete úspěšně vidět stezku lásky a štěstí, která leží před vámi i před vámi milovanou osobou.“ („*How Do I Love Thee?*“ [Brigham Young University devotional address, 15 Feb. 2000], 6.)

- Jak může větší víra ve Spasitele pomoci manželům posilovat vzájemný vztah? (Možné odpovědi jsou uvedeny níže.)
 - a) Chovají se jeden k druhému více tak, jak by se choval Kristus. Stávají se láskyplněji, vstřícnějšími, jemnějšími, trpělivějšími a ochotnějšími si vzájemně naslouchat.
 - b) Stávají se pokornějšími a ochotnějšími činit pokání a následovat Spasitelovo učení. Čím ochotněji chtějí oba manželé činit pokání a stát se takovými, jako je Spasitel, tím harmoničtější manželství budou mít.
- Jak mohou manželé společně usilovat o to, aby prohlubovali svou víru ve Spasitele? (Vyzvěte účastníky, aby se podělili o zkušenosti a zážitky, které posílily jejich víru ve Spasitele. Kromě toho, že požádáte účastníky o odpovědi, zvažte možnost podělit se o níže uvedené náměty.)
 - a) Budte poslušni zákonů a obřadů evangelia. (Podělte se o tato slova biskupa Roberta D. Halese, která pronesl, když sloužil jako předsedající biskup: „K získání víry v Pána Ježíše Krista je nezbytná poslušnost zákonů a obřadů evangelia.“ [Conference Report, Apr. 1990, 52; nebo *Ensign*, May 1990, 39.])
 - b) Studujte společně písmo. (Přečtěte si s účastníky Helamana 15:7–8.)
 - c) Důvěřujte v Pána. (Přečtěte si s účastníky Příslaví 3:5–6. Upozorněte na to, že když manželé čelí problémům, mohou se rozhodnout, že budou hledat Pánovu pomoc s větším úsilím a že díky tomu více zapojí víru do svého každodenního života.)

Manželé a manželky jsou požehnáni, když se společně modlí.

- Jaká požehnání se mohou dostavit, když spolu manžel a manželka pravidelně poklekají k modlitbě? (Povzbuďte účastníky, aby se podělili o zážitky a zkušenosti, které se vhodně týkají této otázky. Kromě toho přečtěte níže uvedený citát a jeden nebo oba níže uvedené příklady.)

Když starší Gordon B. Hinckley sloužil v Kvoru Dvanácti apoštolů, radil:

„Neznám jediný zvyk, který má zdravější vliv na náš život, než společně poklekat na začátku a na konci každého dne. Zdá se, že ony malé neshody, které postihují téměř každé manželství, se rozplynou, když klečíte před Pánem a děkujete Mu jeden za druhého v přítomnosti toho druhého a pak společně prosíte o požehnání pro svůj život, svou rodinu, své blízké i své sny.

Bůh pak bude vaším partnerem a váš každodenní rozhovor s Ním vám bude přinášet pokoj do srdce a radost do života, které nemohou přijít z žádného jiného zdroje. S léty se vaše přátelství bude prohlubovat; vaše láska bude zesilovat. Vaše vděčnost za toho druhého bude růst.“ (Conference Report, Apr. 1971, 83; nebo *Ensign*, June 1971, 72.)

Jeden manžel řekl, že modlitby manželky ho inspirují k tomu, aby byl lepším manželem a otcem. Když pokleká k modlitbě vedle manželky, drží ji za ruku a naslouchá tomu, jak vznáší k Nebeskému Otci své prosby, které se týkají toho, co má na srdci. Jeho láska k ní se prohlubuje, protože ví, že má čisté srdce a upřímné pohnutky. Ví, že když manželka promlouvá k Nebeskému Otci, nechce vskutku nic jiného, než sloužit Mu ve spravedlivosti.

V jiné rodině manžel byl dlouhodobě invalidní. Každý večer, než šli s manželkou spát, děkovali Nebeskému Otci za požehnání a usilovali o Jeho vedení, aby mohli i se skrovným příjmem pečovat o své čtyři děti. O několik let později, když už byl manžel schopen vrátit se do práce, se jich lidé ptali, jak dokázali zvládat ono obtížné období. Oba dosvědčovali, že zásadní vliv na to mělo společné úsilí a společná modlitba. Jejich upřímné modlitby byly zodpověděny a obdrželi mnoho požehnání, včetně naděje, kterou získali díky utěšujícímu vlivu Ducha.

- Jak může společná modlitba pomoci manželům a manželkám řešit těžkosti v jejich vztahu? (Požádejte účastníky, aby diskutovali o této otázce, a upozorněte na to, že někdy, když manželé a manželky mezi sebou cítí nějaké napětí, přestávají se společně modlit. Společná modlitba je však mocným nástrojem, který jim může pomoci tyto problémy překonat.)

President Thomas S. Monson z Prvního předsednictva vyprávěl o dnu, kdy byli se svou manželkou Frances zpečetěni v chrámu Salt Lake. Benjamin Bowring – ten, který obřad vykonal – jim dal tuto radu: „Mohu vám, novomanželům, nabídnout recept, který zajistí, že žádná neshoda, ke které mezi vámi může dojít, nepotrvá déle než jeden den? Každý večer poklekněte u postele. Jeden večer vy, bratře Monson, proneste nahlas modlitbu na kolenu. Příští večer vy, sestro Monsonová, proneste nahlas modlitbu na kolenu. Pak vás mohu ujistit, že když se pomodlíte, jakékoli nedorozumění, k němuž v průběhu onoho dne dojde, se rozplyne. Zkrátka se nemůžete společně modlit, a přitom nemít jiné než ty nejlepší pocity jeden vůči druhému.“ (Conference Report, Oct. 1988, 81; nebo *Ensign*, Nov. 1988, 70.)

Starší David B. Haight z Kvora Dvanácti apoštolů řekl: „Pokud máte jako manželé nějaké závažné nedorozumění nebo pokud cítíte, jak ve vašem manželství dochází k nějakému napětí, máte společně pokorně pokleknout a prosit Boha, našeho Otce, s upřímným srdcem a opravdovým záměrem, aby sňal temnotu, která se vznáší nad vaším vztahem, abyste tak získali potřebné světlo, abyste viděli své chyby, činili pokání z toho, co jste udělali špatně, odpustili jeden druhému a přijali se navzájem, jako na počátku. Slavnostně vás ujišťuji, že Bůh žije a zodpoví vaše pokorné prosby.“ (Conference Report, Apr. 1984, 17; nebo *Ensign*, May 1984, 14.)

Požádejte účastníky, kteří již uzavřeli manželství, aby v duchu zhodnotili své úsilí modlit se se svým manželským partnerem. Zdůrazněte, že v domácnostech, kde je jen jeden rodič, přináší do rodiny upřímná osobní modlitba požehnání Boží.

Závěr

Zdůrazněte, že když se manželé a manželky společně snaží používat víru v Ježíše Krista a modlit se, nacházejí větší štěstí, jednotu a schopnost čelit svým problémům.

V souladu s nabádáním Ducha vydejte svědectví o pravdách, o nichž jste diskutovali během lekce.

Poukažte na strany 20–23 ve *Studijní příručce účastníka kursu Manželství a vztahy v rodině*. Povzbudte účastníky, aby si zopakovali nauky a zásady uvedené v této lekci tím, že 1) se budou řídit alespoň jedním doporučením v oddílu „Náměty pro uplatnění“, a tím, že 2) si přečtou článek „Nacházejte v životě radost“ od staršího Richarda G. Scotta. Zdůrazněte, že pro manželské páry může být velkým přínosem, když budou tyto články ve studijní příručce společně číst a diskutovat o nich.

Připomeňte účastníkům, aby si studijní příručku přinesli i na příští lekci.

Cíl Pomoci účastníkům zakusit pokoj, který přichází k těm, kteří odpouštějí jeden druhému, a povzbudit účastníky, aby pěstovali ducha odpuštění ve své rodině.

Příprava

1. Projděte si zásady uvedené pod nadpisem „Zodpovědnosti, které máte jako učitel“ (strany ix–xi v této příručce). Zaměřte se na to, jak uplatňovat tyto zásady v rámci přípravy na výuku.
2. Přečtěte si nadpisy lekce psané tučným písmem, které podávají přehled o naukách a zásadách v lekci. V rámci přípravy přemítejte v průběhu týdne o těchto naukách a zásadách a usilujte o vedení Ducha, když se rozhodujete ohledně toho, co máte zdůraznit, abyste uspokojili potřeby účastníků.
3. Připomeňte účastníkům, aby si do třídy nosili výtisk *Studijní příručky účastníka kursu Manželství a vztahy v rodině*. Během lekce pro ně bude přínosem, když budou do příručky nahlížet.

Poznámka: Při výuce této lekce buďte zvláště citliví k okolnostem jednotlivých účastníků. Pokud se účastníci ptají, jak mají dosáhnout nebo projevit odpuštění v případě závažných rodinných problémů, jako je zneužívání a týrání nebo nevěra, jemně je povzbuďte, aby si o tom promluvili osobně s biskupem.

**Doporučený
postup výuky**

Duch odpuštění mezi manželem a manželkou pomáhá získat klid a pocit důvěry a jistoty.

Přečtěte tento příběh, který vyprávěl starší Hugh W. Pinnock ze Sedmdesáti:

„Manželé, ... kteří se vzali později v životě; manželka byla vdaná již dříve, ale pro manžela to bylo první manželství. Po několika měsících manželského štěstí došlo k nějaké závažné neshodě, která se tak citově dotkla manžela, že nedokázal pokračovat ve své každodenní práci.

Když se vyrovnával z dopadu tohoto konfliktu, zastavil se, aby problém rozebral, a uvědomil si, že na něm měl přinejmenším určitý podíl. Zašel za svou novomanželkou a s rozpaky několikrát zamumlal: ‚Omlouvám se, miláčku.‘ Manželka se rozplakala a přiznala, že větší podíl na problému měla ona, a požádala ho o odpuštění. Když se objali, přiznala se, že ve svém životě nezažila, že by se omluvná slova používala, ale nyní věděla, že jakýkoli jejich budoucí problém lze vyřešit. Pociťovala bezpečí, protože věděla, že oba mohou říci: ‚Omlouvám se‘; ‚Odpouštím ti.‘“ („Making a Marriage Work“, *Ensign*, Sept. 1981, 36–37.)

Porovnejte tento příběh s vyprávěním presidenta Gordona B. Hinckleyho, v němž popisuje rozhovor manžela a manželky, kteří v manželství procházeli těžkostmi (na straně 25 ve *Studijní příručce účastníka kursu Manželství a vztahy v rodině*):

„Vzpomínám si na to, jak jsem jednou dlouze naslouchal jednomu manžel-
skému páru, který seděl naproti mně u stolu. Panovala mezi nimi hořkost. Ví-
m, že kdysi byla jejich láska hluboká a opravdová. Ale oba si osvojili zvyk mluvit o
chybách toho druhého. Nebyli ochotni odpouštět chyby, kterých se dopouští
každý z nás, a nebyli ochotni na ně zapomenout, povznést se nad ně a být sho-
vívaví. Jeden druhého kritizovali, až ona láska, kterou kdysi měli, vyhasla. Obrá-
tila se v prach a výsledkem bylo soudní rozhodnutí o tzv. rozvodu bez udání
viny. Dnes zbyla jen osamělost a vzájemné obviňování. Jsem přesvědčen o tom,
že kdyby se v tomto případě objevilo alespoň v malém rozsahu pokání a odpuš-
tění, byli by oba stále spolu a těšili by se společenství, které jim v dřívějších
letech přinášelo bohatá požehnání.“ („Of You It Is Required to Forgive“, *Ensign*,
June 1991, 4.)

- Čemu se můžeme naučit z těchto dvou příkladů?

Vysvětlete, že tato lekce pojednává o tom, že je nutné usilovat o odpuštění, a o
tom, jak je důležité si vzájemně odpouštět. Zdůrazněte, že manželé mohou pře-
konat mnohé problémy ve svém vztahu, pokud se oba snaží mít v manželství
ducha odpuštění. Když se o toto snaží, poznají, že tento slib, který dal prezident
Gordon B. Hinckley těm, kteří si vzájemně odpouštějí, je pravdivý: „Do srdce
vám vstoupí pokoj, který nelze získat jinak.“ (*Ensign*, June 1991, 5.)

**Manželé a manželky mají usilovat o to, aby si navzájem odpouštěli své sla-
bosti, a mají se upřímně snažit o to, aby se zlepšovali.**

- Proč je důležité, aby manželé a manželky dokázali říci „Omlouvám se“ a požá-
dali jeden druhého o odpuštění svých chyb?
- Proč je někdy těžké požádat o odpuštění? (Možné odpovědi: někdy tomu
brání naše sobeckost a pýcha nebo někdy vinu za své problémy svalujeme
na druhé.)
- Jak můžeme najít sílu k tomu, abychom požádali toho druhého o odpuštění?

Zdůrazněte, že když žádáme o odpuštění, je důležité, abychom se upřímně sna-
žili změnit a abychom činili pokání ze svých hříchů kdykoli, kdy je to nutné.
Nestačí jen vyjádřit lítost nad tím, co jsme udělali; musíme se snažit být hodni
odpuštění druhých, a také Pánova odpuštění.

- Jaká nebezpečí se skrývají ve snaze dosáhnout odpuštění, aniž bychom se sna-
žili zlepšit?

Na konci tohoto oddílu lekce zvažte možnost podělit se o jeden nebo oba níže
uvedené pravdivé příběhy:

Jeden muž si poté, co se vrátil z večírku, na němž byl se svou manželkou a
s několika přáteli, všiml, že jeho žena byla nezvykle potichu. Zeptal se jí, co se
děje, a ona mu vysvětlila, že během večera byla několikrát v rozpacích a cítila se
raněna, protože o ní vyprávěl příhody, které ji zesměšňovaly. Zpočátku se man-
žel bránil a vysvětloval, že si dělal jen legraci, že chtěl, aby se ostatní bavili, a že
reaguje nepřiměřeně. Když ale spolu mluvili, uvědomil si, že skutečně ranil její
city. Pociťoval lítost, když si uvědomil, že jeho lehkomyšlný postoj uvedl jeho ženu
několikrát do rozpaků. Omluvil se a slíbil jí, že to již nikdy neudělá. A svůj slib
dodržel. Od té doby se jí v přítomnosti druhých vždy snažil zahrnovat upřímnými
komplimenty.

Jeden manžel a otec se jako dospívající mladík zapletl s pornografií a dosud tento návyk nepřekonal. Ztrácel odvahu, protože nevěděl, jak se může změnit. Nakonec se začal upřímně modlit o pomoc, pokořil se a začal studovat Spasitelův život a Jeho učení. Tím, že začal lépe chápat požehnání nabízené skrze Spasitelovo Usmíření, si uvědomil, že je možné, aby své chování změnil. Pochopil, že tato závislost ničila jeho samotného i jeho manželství a rodinu. Jeho nové pochopení poslání Ježíše Krista mu umožnilo udělat potřebné změny a zachránit tak své manželství.

Podělte se o níže uvedené prohlášení staršího Spencera W. Kimballa z doby, kdy sloužil v Kvoru Dvanácti apoštolů:

„Pro každé odpuštění existuje podmínka. Náplast musí být tak velká, jako je bolavé místo. Půst, modlitby a pokora musejí být stejně intenzivní nebo větší než daný hřích. Člověk musí mít zlomené srdce a zkroušeného ducha. Musí činit pokání v ‚žíní a popelu‘. Musí dojít na slzy a opravdovou změnu srdce. Musí si uvědomit hřích, zanechat zla a vyznat chybu patřičně ustanovené Pánově autoritě. Musí dojít k napravení a k pevné a odhodlané změně tempa, směru i cíle. Musí mít okolnosti pod kontrolou a musí napravit nebo změnit vztah k druhým. Musí dojít k omytí roucha a k jeho zbělení a musí dojít k novému posvěcení a k oddanosti žít podle všech zákonů Božích. Zkrátka musí dojít k překonání sebe sama, hříchu a světa.“ (*The Miracle of Forgiveness* [1969], 353.)

Manželé a manželky se mají snažit navzájem si odpouštět.

Upozorněte na to, že kromě toho, že máme usilovat o odpuštění za své hříchy a za chyby, které jsme udělali, je také nutné, abychom odpouštěli druhým. Někdy se urážíme kvůli maličkostem, které lidé dělají, ale Pán nám přikázal, abychom si vzájemně odpouštěli. Přečtěte si s účastníky Nauku a smlouvy 64:8–10 a Matouše 6:14–15.

- Jak se manželství posiluje, když manžel a manželka ochotně odpouštějí jeden druhému?

President Gordon B. Hinckley radil: „Je-li mezi vámi někdo, kdo ve svém srdci uchovává onen jedovatý nápoj nepřátelství vůči druhým, naléhavě vás žádám, abyste prosili Pána o sílu k odpuštění. Toto vyjádření vaší touhy bude tou pravou esencí vašeho pokání. Nemusí to být snadné a nemusí to přijít rychle. Ale když o to budete upřímně usilovat a budete to rozvíjet, *přijde* to. ... Do srdce vám vstoupí pokoj, který nelze získat jinak.“ (*Ensign*, June 1991, 5; viz také strana 25 ve *Studijní příručce účastníka kursu Manželství a vztahy v rodině*.)

- Proč je někdy těžké odpustit? (Možné odpovědi: lidé se tím mohou chránit, aby je druzí nezranili v budoucnosti; myslí si, že odpustit je totéž jako omlouvat jednání, kterým lidé ubližují druhým; nebo je pro ně těžké odpustit někomu, kdo očekává odpuštění, aniž by se snažil překonat své nesprávné chování.)
- Jaké nebezpečí se skrývá v tom, když si manželé a manželky nechtějí odpouštět?
- Jak odpuštění žehná těm, kterým je odpuštěno? Jak získání odpuštění od druhých pomáhá dotyčnému člověku změnit nežádoucí chování?
- Jak může duch odpuštění žehnat tomu, kdo odpouští?

Navrhnete, že když máme pocit, že nám druzí ublížili, máme se ptát sami sebe, jak by Spasitel chtěl, abychom zareagovali. President Howard W. Hunter, 14. president Církve, radil: „Musíme více myslet na to, co je svaté, a chovat se více tak, jak by Spasitel očekával od svých učedníků. Při každé příležitosti se máme ptát sami sebe: ‚Co by Ježíš udělal?‘ a poté máme s větší odvahou jednat podle dané odpovědi.“ (Conference Report, Oct. 1994, 118; nebo *Ensign*, Nov. 1994, 87.)

Přečtete tuto radu presidenta Josepha F. Smitha, šestého presidenta Církve:

„Všichni máme slabosti a chyby. Někdy manžel vidí chybu na své ženě a vytýká jí to. Někdy má manželka pocit, že její manžel neudělal zrovna něco správného, a vytýká mu to. Je to k něčemu dobré? Není odpuštění lepší? Není pravá láska lepší? Není láska lepší? Není lepší nehovořit o chybách, nezveličovat slabosti tím, že se znovu a znovu připomínají? Není to lepší? A nebude spojení, které bylo mezi vámi upevněno skrze narození dětí a skrze pouto nové a věčné smlouvy, jistější, když zapomenete na to, abyste se zmiňovali o slabostech a chybách druhého? Není lepší na ně zapomenout a nic o nich neříkat – pohřbít je a vzájemně hovořit pouze o dobrém, o němž víte a jež pociťujete, a tak vzájemně pohřbít své chyby a nezveličovat je; není to lepší?“ („Sermon on Home Government“, *Millennial Star*, 25 Jan. 1912, 49–50.)

Závěr

Podělte se o toto prohlášení staršího Spencera W. Kimballa:

„Jaká úleva! Jaká útěcha! Jaká radost! Těm, kteří jsou obtíženi přestupky, zármutkem a hříchem, může být odpuštěno a mohou být očištěni, pokud se navrátí ke svému Pánu, budou se od něho učit a budou dodržovat Jeho příkázání. A my všichni, kteří potřebujeme činit pokání z každodenních pošetilostí a slabostí, můžeme tento zázrak rovněž prožívat.“ (*The Miracle of Forgiveness*, 368.)

V souladu s nabádáním Ducha vydejte svědectví o tom, že když si manželé vzájemně odpouštějí své slabosti, pociťují pokoj. Stávají se sjednocenějšími a jsou schopni lépe zvládat náročné situace týkající se manželství a rodičovství. Vyzvěte účastníky, aby ve své rodině pěstovali ducha odpuštění.

Poukažte na strany 24–26 ve *Studijní příručce účastníka kursu Manželství a vztahy v rodině*. Povzbudte účastníky, aby si zopakovali nauky a zásady uvedené v této lekci tím, že 1) se budou řídit alespoň jedním doporučením v oddílu „Náměty pro uplatnění“, a tím, že 2) si přečtou článek „Od vás je požadováno, abyste odpouštěli“ od presidenta Gordona B. Hinckleyho. Zdůrazněte, že pro manželské páry může být velkým přínosem, když budou tyto články ve studijní příručce společně číst a diskutovat o nich.

Připomeňte účastníkům, aby si studijní příručku přinesli i na příští lekci.

Cíl	Pomoci účastníkům používat ve své rodině správné zásady finančního hospodaření.
------------	---

Příprava	<ol style="list-style-type: none">1. Zvažte, jak můžete uplatnit zásady uvedené pod nadpisem „Zodpovědnosti, které máte jako učitel“ (strany ix–xi v této příručce).2. Přečtěte si nadpisy lekce psané tučným písmem. Tyto nadpisy podávají přehled o naukách a zásadách v lekci. Kromě toho si pečlivě prostudujte článek „Stabilita uprostřed změn“ od presidenta N. Eldona Tannera na stranách 27–30 ve <i>Studijní příručce účastníka kursu Manželství a vztahy v rodině</i>. Tato lekce se především zaměřuje na zásady uvedené v tomto článku. V rámci přípravy přemýšlejte o těchto zásadách v průběhu týdne. Usilujte o vedení Ducha, když se rozhodujete ohledně toho, co máte zdůraznit, abyste uspokojili potřeby účastníků.3. Připomeňte účastníkům, aby si do třídy nosili výtisk <i>Studijní příručky účastníka kursu Manželství a vztahy v rodině</i>. Během lekce bude potřeba, aby mohli do proslovu presidenta Tannera nahlížet.4. Máte-li k dispozici článek „Průvodce rodinnými financemi“ (<i>Liahona</i>, duben 2000, 42–47), přečtěte si ho. Zvažte možnost použít tento článek v rámci lekce.5. Pokud budete používat dodatečné zdroje uvedené na stranách 41–42, přineste si do třídy list papíru a pero nebo tužku pro každého účastníka.
-----------------	---

Doporučený postup výuky

Správné hospodaření s financemi je nezbytné pro šťastné manželství.

Požádejte některý manželský pár, aby přišel dopředu a postavil se před třídu (buďte citliví v tom, koho vyberete). Vysvětlete, že ukážete, jak jedna malá věc může manželství buď posilovat, nebo způsobit vážné manželské problémy. Poté ukažte minci.

Dejte tuto minci jednomu z manželských partnerů, které jste pozvali, aby přišli dopředu.

- Jaký vliv má na manželský vztah to, když rodinné finance má na starosti pouze manžel nebo pouze manželka?

Poté, co účastníci diskutují o této otázce, si vezměte minci zpátky.

- Jaký vliv má na manželský vztah to, když se o rodinné finance nestará nikdo nebo když jsou ovlivněny úrokem z dluhu?

Poté, co účastníci diskutují o této otázce, dejte minci opět manželskému páru. Požádejte manžela, aby ji držel v ruce, a požádejte jeho manželku, aby svou ruku položila na tu jeho. Vysvětlete, že hospodaření s penězi není tím nejdůležitějším klíčem k láskyplnému manželskému vztahu. Když ale manžel a manželka při

hospodaření s financemi spolupracují, stávají se jednotnými v důležité snaze mít domácnost v pořádku. Také tím předcházejí velkým problémům. K jednomu z nejvážnějších problémů v manželství dochází tehdy, když se s finančními zdroji nehospodaří opatrně a v nejlepším zájmu pro rodinu.

- Jak se manželství posiluje, když manžel a manželka při hospodaření s penězi spolupracují?

Manželé a manželky se mají společně snažit dodržovat základní zásady týkající se hospodaření s penězi.

Požádejte účastníky, aby si nalistovali strany 27–30 ve *Studijní příručce účastníka kursu Manželství a vztahy v rodině*. Nechť si rychle projdou článek „Stabilita uprostřed změn“ a vyhledají „pět zásad ekonomické stability“, které uvádí prezident N. Eldon Tanner. Poté, co je najdou, napište je na tabuli:

Platte poctivý desátek.
Utrácejte méně, než vyděláte.
Naučte se rozlišovat mezi potřebami a přáními.
Sestavte si rozpočet a žijte podle něj.
Ve všech finančních záležitostech buďte poctiví.

Poté, co napíšete všech pět zásad na tabuli, vedte diskusi o těchto zásadách pomocí níže uvedených citátů a otázek:

Platte poctivý desátek.

Požádejte účastníky, aby přečetli toto prohlášení presidenta Tannera (na straně 28 ve *Studijní příručce účastníka kursu Manželství a vztahy v rodině*):

„Placení desátku je přikázání – přikázání se zaslíbením. Jsme-li tohoto přikázání poslušni, je nám zaslíbeno, že se nám ‚bude v zemi dařiti‘. Tuto prosperitu netvoří jen materiální statky – může zahrnovat dobré zdraví a bystrou mysl. Zahrnuje rodinnou solidaritu a duchovní růst. Doufám, že ti z vás, kteří v současné době plný desátek neplatíte, budete usilovat o víru a o sílu, abyste tak činili. Budete-li plnit tuto povinnost, kterou máte vůči svému Tvůrci, naleznete veliké, veliké štěstí – takové, které znají pouze ti, kdo jsou tomuto přikázání věrni.“ (Conference Report, Oct. 1979, 119; nebo *Ensign*, Nov. 1979, 81.)

- Jak placení desátku požehnilo vaši rodinu nebo jiným lidem, které znáte?

Utrácejte méně, než vyděláte.

Požádejte účastníky, aby přečetli toto prohlášení presidenta Tannera (na straně 28 ve *Studijní příručce účastníka kursu Manželství a vztahy v rodině*):

„Zjistil jsem, že si nikdy nemůžete vydělat *více*, než kolik dokážete utratit. Jsem přesvědčen o tom, že duševní klid nepřichází díky množství peněz, které si člověk vydělá, ale díky tomu, že má nad svými penězi *kontrolu*. Peníze mohou být

poslušným služebníkem, ale i přísným pánem. Ti, kteří si vytvářejí svůj životní standard tak, aby jim vždy zbyl malý přebytek, mají kontrolu nad svou finanční situací. A nad těmi, kteří utrácí o něco málo více, než vydělávají, má kontrolu jejich finanční situace. Jsou v porobě. President Heber J. Grant kdysi řekl: „Existuje-li něco, co vnese do lidského srdce a do rodiny pokoj a spokojenost, pak je to život v rámci našeho příjmu. A existuje-li něco, co je zdrcující, skličující a deprimující, pak jsou to dluhy, které nemůžete splatit, a závazky, které nemůžete dodržet.“ (*Gospel Standards*, sel. G. Homer Durham [1941], 111.)

Klíč, který zajišťuje, že utrácíme méně, než vyděláme, je jednoduchý – nazývá se kázeň. Ať už dříve nebo později, všichni se v životě musíme časem naučit ukázněvat sami sebe, své chutě i své ekonomické touhy. Velmi požehnaný je ten, kdo se naučí utrácet méně, než vydělává, a kdo si spoří nějaké prostředky na nepříznivé dny.“ (Viz Conference Report, Oct. 1979, 119; nebo *Ensign*, Nov. 1979, 81.)

Zvažte možnost podělit se o toto prohlášení presidenta Gordona B. Hinckleyho, 15. presidenta Církve:

„Přišel čas, abychom dali do pořádku své domovy.

Příliš mnoho našich lidí žije na samé hranici svých příjmů. Ve skutečnosti někteří žijí z vypůjčených peněz. ...

„Trápí mě obrovský spotřebitelský splátkový dluh, který visí nad lidmi naší země, včetně našich členů. ...

Naléhavě vás ... vyzývám, abyste se podívali na stav svých financí. Naléhavě vás vyzývám, abyste byli skromní ve svých výdajích, ukázněte se při svých nákupech, abyste se co možná nejvíce vyvarovali dluhu. Dluh splatěte tak rychle, jak můžete, a osvobodte se z područí.“ (*Liahona*, leden 1999, 65–66.)

- V jakém smyslu je dluh područím?
- Co vám pomohlo a pomáhá se z dluhu vymanit nebo se ho vyvarovat? Co děláte pro to, abyste ze svého příjmu dokázali něco málo ušetřit?

Naučte se rozlišovat mezi potřebami a přáními.

Požádejte účastníky, aby přečetli toto prohlášení presidenta Tannera (na straně 29 ve *Studijní příručce účastníka kursu Manželství a vztahy v rodině*):

„Nestřídmost a špatné hospodaření s penězi vnáší do manželského vztahu veliké napětí. Zdá se, že většina problémů v manželství má ekonomické důvody – buď se jedná o nedostatečný příjem k podpoře rodiny, nebo o nesprávné hospodaření s vydělanými penězi.“ (Conference Report, Oct. 1979, 119–120; nebo *Ensign*, Nov. 1979, 81.)

- Jak můžeme rozlišovat mezi potřebami a přáními? Proč je zcela zásadní, aby manželé a manželky rozlišovali mezi potřebami a přáními společně?

Sestavte si rozpočet a žijte podle něj.

Vysvětlete, že nehledě na to, jaké mají manželé zdroje, mají se společně snažit vytvořit si rodinný rozpočet. Rozpočet je rozpis očekávaných příjmů a výdajů za určité časové období. Pomáhá rodinám dbát na to, aby jejich výdaje nepřevýšily jejich příjmy. Manželské páry mají diskutovat o rozpočtu, když zvažují své potřeby, touhy a finanční cíle. Manželé se například mohou poté, co odhadnou svůj příjem během příštích dvou týdnů, rozhodnout, kolik peněz vydají za různé

Požádejte některého účastníka, aby přečetl toto prohlášení presidenta Tannera (na straně 30 ve *Studijní příručce účastníka kursu Manželství a vztahy v rodině*):

„Při pohovorech s mnoha lidmi jsem během těch let vyzoroval, že příliš mnoho lidí nemá vytvořen fungující rozpočet a nejsou dostatečně ukázněni k tomu, aby se jím řídili. Mnoho lidí si myslí, že rozpočet je okrádá o svobodu. Naopak úspěšní lidé zjistili, že díky rozpočtu se mohou vskutku stát ekonomicky svobodnými.“ (Conference Report, Oct. 1979, 121; nebo *Ensign*, Nov. 1979, 82.)

Ve všech finančních záležitostech buďte poctiví.

Požádejte účastníky, aby přečetli toto prohlášení presidenta Tannera (na straně 30 ve *Studijní příručce účastníka kursu Manželství a vztahy v rodině*):

„Vzor bezúhonnosti nikdy nevyjde z módy. Týká se všeho, co děláme. Jako vedoucí a členové Církve máme být ztělesněním bezúhonnosti.“ (Conference Report, Oct. 1979, 121; nebo *Ensign*, Nov. 1979, 82.)

- Proč je poctivost důležitou součástí veškerého našeho finančního jednání?
Proč je poctivost a čestnost mezi manželskými partnery zcela nezbytná pro hospodaření s rodinnými financemi?

Závěr

Zdůrazněte, že manželé a manželky musejí při hospodaření s financemi spolupracovat. Požádejte účastníky, aby posoudili, jak se jim daří řídit se zásadami, o nichž diskutovali během lekce. Vyzvěte je, aby si vytvořili plán na to, jak se mohou v hospodaření s penězi zlepšit.

V souladu s nabádáním Ducha vydejte svědectví o pravdách, o nichž jste diskutovali během lekce.

Poukažte na strany 27–31 ve *Studijní příručce účastníka kursu Manželství a vztahy v rodině*. Povzbudte účastníky, aby si zopakovali nauky a zásady uvedené v této lekci tím, že 1) se budou řídit alespoň jedním doporučením v oddílu „Náměty pro uplatnění“, a tím, že 2) si přečtou článek „Stabilita uprostřed změn“ od presidenta N. Eldona Tannera. Zdůrazněte, že pro manželské páry může být velkým přínosem, když budou tyto články ve studijní příručce společně číst a diskutovat o nich.

Další materiály a zdroje

Přehled lekcí v části A kursu Manželství a vztahy v rodině

Tato lekce uzavírá část A kursu Manželství a vztahy v rodině. Pokud učíte celý kurs, zvažte možnost použít toto cvičení:

Dejte každému účastníkovi list papíru a pero nebo tužku. Vysvětlete jim, že mají tři minuty na to, aby napsali nauky a zásady, které si pamatují z prvních osmi lekcí tohoto kursu. Nechť si podtrhnou nauky nebo zásady, které pro ně mají největší význam. Povzbudte je, aby se připravili promluvit o některé nauce nebo zásadě, kterou si podtrhli. Potřebují-li pomoc, použijte obsah na stranách v–vii v této příručce nebo přehled kursu na stranách vii–viii ve *Studijní příručce účastníka kursu Manželství a vztahy v rodině*.

Po uplynutí tří minut požádejte každého účastníka, aby přečetl jeden bod ze svého seznamu a vysvětlil, proč pro něj má zvláštní význam. Shrňte postřehy účastníků na tabuli a oceňte důležitost každé poznámky. Poté se podělte o vlastní postřehy. Zopakujte tuto činnost podle časových možností.

Poděkujte těm, které učíte, za jejich účast v první části kursu. Vysvětlete, že druhá část kursu obsahuje osm lekcí týkajících se toho, jak mohou rodiče posilovat svou rodinu a nacházet radost ve svých zodpovědnostech. Ujistěte všechny účastníky, že jsou vítáni, chtějí-li v kursu pokračovat.

ČÁST B ZODPOVĚDNOSTI RODIČŮ ZA POSILOVÁNÍ RODINY

„DĚDICTVÍ OD HOSPODINA JSOU DÍTKY“

LEKCE

9

Cíl Připomenout účastníkům, že když pozemští rodiče do své rodiny přivítají děti Nebeského Otce, berou na sebe zodpovědnost za to, aby je milovali, aby se o ně s láskou starali, aby je učili a vedli je k věčnému životu.

Příprava

1. V rámci přípravy na výuku se zaměřte na to, jak se řídit zásadami uvedenými pod nadpisem „Zodpovědnosti, které máte jako učitel“ (strany ix–xi v této příručce).
2. Přečtěte si nadpisy lekce psané tučným písmem. Tyto nadpisy podávají přehled o naukách a zásadách v lekcích. V rámci přípravy přemýšlejte o tom, jak účastníkům pomoci tyto nauky a zásady uplatňovat. Usilujte o vedení Ducha, když se rozhodujete ohledně toho, co máte zdůraznit, abyste uspokojili potřeby účastníků.
3. Předem požádejte několik dětí z Primárek, aby na začátku lekce přišly do třídy zazpívat píseň „Jsem dítě Boží“ (ZNPPD 1, str. 96). Nebo se připravte, že zazpíváte tuto píseň s účastníky.
4. Předem požádejte jednoho nebo dva účastníky, aby se připravili na to, že krátce pohovoří o tom, jakou radost jim do života přináší děti. Navrhněte, aby se v rámci svého příspěvku podělili o osobní zkušenosti. Usilujte o vedení Ducha, když se rozhodujete, koho máte požádat o tento úkol.

**Doporučený
postup výuky**

Nebeský Otec svěruje své duchovní děti pozemským rodičům.

Požádejte pověřené děti z Primárek, aby zazpívaly píseň „Jsem dítě Boží“ (viz „Příprava“, bod 3). Nechtě se děti vrátí ihned po písni do svých tříd Primárek. Pokud jste nepožádali děti z Primárek, vyzvěte účastníky, aby si píseň zazpívali spolu s vámi.

- Jakým pravdám se učí v této písni?
- Co se v této písni dozvídáme o zodpovědnostech rodičů? (Můžete zmínit slova refrénu: „Řiď mne! Veď mne! Krácej se mnou! / Cestu svou ať vím. / Uč mne, co mám znát jednou, / bych mohl žít s Ním.“)

President Gordon B. Hinckley, 15. president Církve, radil: „Nikdy nezapomeňte na to, že tito maličci jsou synové a dcery Boží, a že váš vztah k nim je vztahem poručnickým, že On byl rodičem předtím, než jste se stali rodiči vy, a že On se svých rodičovských práv nevzdal, ani o tyto své maličké neztratil zájem. Milujte je a pečujte o ně. Otcové, ovládejte svůj hněv, nyní i po všechny budoucí roky. Matky, ovládejte svůj hlas; nezvyšujte ho. Vychovávejte své děti v lásce, v péči a v nabádání Páně. Starejte se o své maličké. Vítejte je ve svém domově, a pečujte o ně a milujte je z celého srdce.“ („Excerpts from Recent Addresses of President Gordon B. Hinckley“, *Ensign*, July 1997, 73.)

Starší M. Russell Ballard z Kvora Dvanácti apoštolů učil: „Každá lidská bytost je duchovní dítě Boží a žila s Nebeským Otcem, než přišla na zem. Nebeský Otec svěřuje své duchovní děti pozemským rodičům, kteří pro ně zajišťují smrtelné tělo prostřednictvím zázraku fyzického narození, a dává rodičům posvátnou možnost a zodpovědnost milovat je, chránit, učit a vychovávat je ve světle a v pravdě, aby se jednou mohly díky Usmíření a Vzkříšení Ježíše Krista vrátit do přítomnosti našeho Otce.“ (Conference Report, Apr. 1991, 104; nebo *Ensign*, May 1991, 78.)

- Jaký vliv má mít toto poznání a porozumění na to, jak se rodiče chovají ke svým dětem?

Přečtěte tuto radu biskupa Roberta D. Halese, kterou pronesl, když sloužil jako předsedající biskup: „Pozemští rodiče v mnoha ohledech zastupují Nebeského Otce v tom, jak děti vychovávají, milují, jak o ně pečují a jak je učí. Děti přirozeně vzhlížejí k rodičům, aby se učily vlastnostem jejich Nebeského Otce. Poté, co se naučí milovat a respektovat své pozemské rodiče a důvěřovat jim, často bezděčně rozvíjejí tytéž pocity vůči Nebeskému Otcovi.“ (Conference Report, Oct. 1993, 10; nebo *Ensign*, Nov. 1993, 9.)

Vyzvěte účastníky, aby přemítali o tom, jak mohou postoje a jednání rodičů ovlivnit to, jaké pocity budou děti chovat k Nebeskému Otcovi.

Rodiče se mají snažit uspokojovat individuální potřeby každého dítěte.

Vysvětlete, že každé dítě má své vlastní přání, talenty a potřeby. Je důležité, aby se rodiče snažili porozumět individuálním schopnostem a potřebám každého dítěte.

Mnohé děti se od svých rodičů dost výrazně liší. Mohou mít jinou povahu a také jiné silné stránky a slabosti. Tyto odlišnosti mohou být frustrující pro rodiče, pro něž může být těžké vést své děti a pomáhat jim v situacích, které oni sami neprožili. Rodiče ale mají pamatovat na to, že Nebeský Otec svěřil tyto konkrétní děti právě jim, a že jim pomůže poznat, jak mají každé dítě vést, aby dosáhlo svých božských možností. Sestra Michaelene P. Grassliová, bývalá generální presidentka Primárek, řekla:

„Musíme objevit, kým naše děti skutečně jsou. Je třeba poznat, co je zajímavé, s čím si dělají starosti a co by dělaly, kdyby se uskutečnily jejich nejtajnější sny. Téměř vždy jsou jejich nejtajnější sny úžasné. Můžeme nechat děti, aby byly samy sebou, a neočekávat od nich, že budou kopií svých rodičů. Umožněte jim získat rozmanité zážitky, aby mohly *objevit*, co je zajímavé, a pak je v těchto zájmech a talentech podporujte – dokonce i když se liší od těch vašich.“ („Teaching Our Children“, *Ensign*, Apr. 1994, 62.)

- Proč je důležité, aby rodiče rozuměli individuálním vlastnostem a potřebám každého svého dítěte?
- K jakým škodám může dojít, když rodiče nutí děti do činností nebo zážitků, které nejsou v souladu s talenty a zájmy jednotlivých dětí?
- Co mohou rodiče dělat, aby rozvíjeli talenty a schopnosti každého svého dítěte?

Abyste pomohli účastníkům uplatňovat tuto zásadu, požádejte je, aby uvedli, jak se mohou děti v téže rodině lišit jedno od druhého a od svých rodičů.

Účastníci mohou čerpat z vlastních rodičovských zkušeností nebo ze zážitků s vlastními rodiči a sourozenci. Jejich náměty napište na tabuli. Poté diskutujte

o konkrétních talentech nebo vlastnostech uvedených na tabuli. Zmiňujte se o konkrétních talentech nebo vlastnostech a pokládejte například tyto otázky:

- Jak mohou rodiče povzbuzovat dítě v tom, aby dál rozvíjelo tento talent?
- Má-li dítě tuto vlastnost, jak ho mohou rodiče učit, aby mělo rádo druhé a aby bylo laskavé?
- Čím by mohlo dítě s tímto talentem přispět na rodinném domácím večeru?

Zdůrazněte, že rodiče, kteří rozumějí schopnostem a vlastnostem jednotlivých dětí, jsou lépe schopni své děti ukázněvat. Požádejte některého účastníka, aby přečetl tuto radu, kterou nám dal starší James E. Faust, když sloužil v Kvoru Dvanácti apoštolů (na straně 49 ve *Studijní příručce účastníka kursu Manželství a vztahy v rodině*):

„Jednou z nejobtížnějších rodičovských výzev je vhodné ukázněvání dětí. Výchova dítěte je velice individuální. Každé dítě je odlišné a jedinečné. To, co platí na jedno, nemusí platit na druhé. Nevím, kdo je dostatečně moudrý, aby řekl, které ukázněvání je příliš tvrdé nebo co je příliš shovívavé, kromě samotných rodičů dětí, kteří je mají nejraději. Pro rodiče to je záležitost rozlišování spojeného s modlitbou. Zajisté všeobecnou a základní zásadou je to, že ukázněvání dětí musí být motivováno spíše láskou než trestem.“ (Conference Report, Oct. 1990, 41; *Ensign*, Nov. 1990, 34.)

- Jaké zážitky nebo zkušenosti vám pomohly porozumět tomu, že výchova ke kázni musí odpovídat potřebám i situaci jednotlivých dětí?

Děti mají nárok na láskyplný vztah se svými rodiči.

Zdůrazněte, že jednou z nejdůležitějších věcí, které rodiče mohou udělat, je zajistit ve své rodině ovzduší lásky, přátelství a štěstí. Podělte se o toto prohlášení:

Když starší Gordon B. Hinckley sloužil v Kvoru Dvanácti apoštolů, řekl: „Jaké štěstí má dítě, které pociťuje náklonnost rodičů, a jak požehnané je! Tyto vřelé city, tato láska ponese sladké ovoce v letech budoucích.“ (Conference Report, Oct. 1978, 25; nebo *Ensign*, Nov. 1978, 18.)

Starší Marlin K. Jensen ze Sedmdesáti řekl: „Stejně jako mnoho jiných hodnotných věcí v životě můžeme i potřebu přátelství nejlépe uspokojit ve vlastní rodině. Pokud naše děti pociťují přátelství v rodině, jedno k druhému i k rodičům, nebudou tak zoufale usilovat o přijetí u lidí mimo rodinu.“ (*Liahona*, červenec 1999, 74.)

- Když si vybavíte své dětství, co vám pomohlo pociťovat, že vás mají druzí rádi? Jaký vliv na vás tyto láskyplné pocity měly v průběhu vašeho života?
- Co mohou rodiče ve své rodině dělat pro to, aby jejich děti věděly, že je mají rádi?

Zdůrazněte, že když se rodiče snaží mít se svými dětmi láskyplný vztah, je velmi důležitá dobrá komunikace. Starší M. Russell Ballard radil: „Pro vztah mezi členy rodiny není nic důležitějšího než otevřená a upřímná komunikace. To platí obzvláště pro rodiče, kteří se snaží učit své děti zásadám a měřítkům evangelia. Schopnost radit se s naší mládeží – a co je snad důležitější, skutečně naslouchat jejich starostem – je základem, na kterém jsou budovány úspěšné vztahy. To, co vidíme na očích, a to, co pociťujeme v srdci, nám často sdělí daleko více než to, co slyšíme nebo říkáme.“ (*Liahona*, červenec 1999, 103.)

- Co mohou rodiče dělat, aby dobře komunikovali se svými dětmi? (Možné odpovědi jsou uvedeny níže.)
 - a) Snažte se pozorně naslouchat. Je-li třeba, zopakujte vlastními slovy to, co jste se od dětí dozvěděli. To jim ukáže, že jim skutečně nasloucháte, a vám to pomůže ujistit se, že jste je správně pochopili.
 - b) Věnujte čas tomu, že si budete s dětmi povídat a že jim budete naslouchat, i když jsou velmi malé – dokonce ještě předtím, než budou umět mluvit.
 - c) Zajímejte se o jejich nápady a myšlenky.
 - d) Rozvíjejte konverzaci během společného jídla.
 - e) Věnujte čas tomu, abyste si s nimi popovídali mezi čtyřma očima.

Abyste zdůraznili, že rodiče mají trávit čas individuálně s každým dítětem, podělte se o tuto radu staršího Roberta D. Halese z Kvara Dvanácti apoštolů: „Věnujme čas každému [svému] dítěti zvlášť, a nechme přitom na něm, aby si samo vybralo, co budeme společně dělat a o čem budeme mluvit. Vylučme rušivé vlivy.“ (*Liahona*, červenec 1999, 38.)

Další náměty týkající se zásad dobré komunikace najdete na stranách 25–27 v lekci 5.

Zneužívání a týrání dětí je zločinem proti Bohu.

Přečtěte si s účastníky Matouše 18:6. Vysvětlete, že rodiče nemají nikdy žádným způsobem své děti týrat nebo zneužívat.

- Jaké jsou některé podoby zneužívání a týrání dětí? (Zvažte možnost psát odpovědi účastníků na tabuli. Možné odpovědi jsou uvedeny níže.)
 - a) Násilný hněv
 - b) Křik
 - c) Výhrůžky
 - d) Fyzické napadení
 - e) Jakýkoli sexuální kontakt nebo nevhodné dotyky
 - f) Ponižující poznámky
 - g) Zadržování projevů náklonnosti
 - h) Vystavování nevhodným filmům, vtipům, slovům, časopisům nebo materiálům na internetu
 - i) Nevhodné vystavování přírodním živlům
 - j) Zanedbávání, včetně nedostatečné lékařské péče a nedostatečného dozoru nebo ukázněvání
- Jak může takovéto jednání dětem škodit?

Poté, co jste o této otázce diskutovali, vysvětlete, že někdy se stává, že dospělí, k nimž se v dětství chovali rodiče špatně, se chovají k dětem stejně negativně, aniž by si uvědomovali, jak škodlivé jejich chování je. Občas mohou mít pocit, že vlastními silami nedokáží toto chování změnit. Zdůrazněte, že lidé, kteří se chovají hrubě, mohou své chování změnit, když pokorně usilují o Pánovu pomoc a vedení.

Ti, kteří by chtěli získat pomoc, aby mohli pochopit své hrubé chování a změnit ho, se mohou obrátit na svého biskupa. Ten jim bude schopen poradit. Také jim může doporučit poradce z Rodinných služeb SPD nebo místní zdroje, které jim poskytnou pomoc, jež je v souladu s církevními měřítky.

Přečtěte si s účastníky Nauku a smlouvy 121:41–44.

- Jak se tato pasáž týká toho, jak rodiče ukáznují své děti?

Když prezident Gordon B. Hinckley sloužil jako první rádce v Prvním předsednictvu, učil:

„Děti nepotřebují být bity. Potřebují lásku a povzbuzení. Potřebují otce, k němuž mohou vzhlížet s úctou a nikoli se strachem. A především potřebují příklad. ...“

Moje prosba ... je prosbou k záchraně dětí. Příliš mnoho z nich kráčí v bolesti a strachu, v osamocení a beznaději. Děti potřebují sluneční světlo. Potřebují štěstí. Potřebují lásku, výchovu a výživu. Potřebují laskavost, povzbuzení a náklonnost. Každý domov, bez ohledu na cenu domu, může nabízet prostředí lásky, které bude prostředím spasení.“ (Conference Report, Oct. 1994, 74–75; nebo *Ensign*, Nov. 1994, 54.)

President Brigham Young, druhý prezident Církve, učil:

„Vychovávejte své děti v lásce a báni Páně; zkoumejte jejich vlohy a jejich povahu, a podle toho s nimi jednejte, nikdy nedopusťte, abyste je napravněvali rozpálení hněvem; učte je, aby vás měly rády, místo aby se vás bály.“ (*Discourses of Brigham Young*, sel. John A. Widtsoe [1954], 207.)

Děti přinášejí do života svých rodičů velikou radost.

Upozorněte na to, že je důležité, aby rodiče pamatovali na své posvátné a závažné zodpovědnosti, ale že je také důležité, aby nezapomínali na radost, kterou jim do života děti přinášejí. Když starší James E. Faust sloužil v Kvoru Dvanácti apoštolů, poznamenal, že „ačkoli málo výzev, kterým lidé čelí, je větších než výzva být dobrým rodičem, málo příležitostí nabízí větší možnosti pociťovat radost“. (Conference Report, Oct. 1990, 40; nebo *Ensign*, Nov. 1990, 32; viz také strana 48 ve *Studijní příručce účastníka kursu Manželství a vztahy v rodině*.)

Požádejte pověřené účastníky, aby stručně pohovořili o tom, jakou radost jim do života přinášejí děti (viz „Příprava“, bod 4). Pokud to čas dovolí, zvažte možnost podělit se o vlastní pocity týkající se toho, jakou radost vám do života přinesly děti.

Závěr

Zdůrazněte, že děti jsou dar od Nebeského Otce. Jak řekl žalmista: „Dědictví od Hospodina jsou dítky.“ (Žalm 127:3.) Když pozemští rodiče vítají do své rodiny děti Nebeského Otce, ujímají se tím zodpovědnosti je milovat, pečovat o ně, učit je a vést je k věčnému životu.

Poukažte na strany 35–38 ve *Studijní příručce účastníka kursu Manželství a vztahy v rodině*. Povzbudte účastníky, aby si zopakovali nauky a zásady uvedené v této lekci tím, že 1) se budou řídit alespoň jedním doporučením v oddílu „Náměty pro uplatnění“, a tím, že 2) si přečtou článek „Drahocenné děti – dar od Boha“ od presidenta Thomase S. Monsona. Zdůrazněte, že pro manželské páry může být velkým přínosem, když budou tyto články ve studijní příručce společně číst a diskutovat o nich.

Povzbudte účastníky, aby si studijní příručku přinesli i na příští lekci.

Prohlášení, která reagují na potřeby těch, kteří nemají tradiční rodinné zázemí

Chcete-li reagovat na okolnosti účastníků, kteří nemají tradiční rodinné zázemí, přečtěte jedno nebo více níže uvedených prohlášení:

Starší Boyd K. Packer, člen Kvora Dvanácti apoštolů, vysvětlil: „Žádným duším, které se svou podstatou či kvůli okolnostem netěší požehnání sňatku a rodičovství, nebo které musejí bez vlastního přičinění vychovávat děti samy a pracovat, aby je uživily, nebude ve věčnostech odepřeno žádné požehnání – pod podmínkou, že dodržují přikázání. Jak slíbil president Lorenzo Snow [5. president Církve]: ‚Toto je jisté a nesporné.‘“ (Conference Report, Oct. 1993, 30; nebo *Ensign*, Nov. 1993, 23.)

President Harold B. Lee, 11. president Církve, řekl: „[Ženy – vám], kterým je v tomto životě odepřeno požehnání být manželkou nebo matkou – které si v srdci říkáte: kdybych to mohla udělat, udělala bych to, nebo dala bych, kdybych měla, ale nemohu, protože to nemám – Pán vám požehná, jako kdybyste to učinily, a ve světě, který přijde, bude vše vynahrazeno těm, kteří si v srdci přejí spravedlivé věci, které bez vlastního zavinění nemohli vykonat.“ („Maintain Your Place As a Woman“, *Ensign*, Feb. 1972, 56.)

Starší Gene R. Cook ze Sedmdesáti vysvětlil: „Někdy rodinu tvoří následkem úmrtí nebo rozvodu jen jeden rodič. Někdy je jen jeden rodič členem Církve. Někdy je jeden méně aktivní než ten druhý. A přesto jeden duchovně motivovaný rodič může úspěšně vychovat rodinu pro Pána. Jedni z nejlepších mužů a žen, které znám, z takových rodin pocházeli. Kéž Pán vždy žehná těmto dobrým matkám a otcům, kteří si možná myslí, že to musejí zvládnout ‚sami‘, ale kteří ve skutečnosti vychovávají své děti podle pokynů Páně.“ (*Raising Up a Family to the Lord* [1993], xv.)

POSVÁTNÉ ÚLOHY OTCŮ A MATEK

LEKCE

10

1. část – úlohy otců

Cíl Pomoci účastníkům porozumět tomu, jak otcové naplňují své posvátné úlohy a jak si mohou otcové a matky vzájemně pomáhat jako rovnocenní partneři.

Příprava

1. Zvažte, jak můžete uplatnit zásady uvedené pod nadpisem „Zodpovědnosti, které máte jako učitel“ (strany ix–xi v této příručce).
2. Přemítejte o naukách a zásadách uvedených v nadpisech psaných tučným písmem v této lekci. V průběhu týdne přemýšlejte o tom, jak těmto naukám a zásadám učit. Usilujte o vedení Ducha, když se rozhodujete ohledně toho, co máte zdůraznit, abyste uspokojili potřeby účastníků.
3. Připomeňte účastníkům, aby si do třídy nosili výtisk *Studijní příručky účastníka kursu Manželství a vztahy v rodině*.

**Doporučený
postup výuky**

Otcové a matky mají společně usilovat o to, aby poskytli každému svému dítěti štít víry.

Napište na tabuli *Štít víry*. Přečtěte si s účastníky Nauku a smlouvy 27:15, 17.

- V jakém smyslu se víra podobá štítu?

Přečtěte níže uvedené prohlášení od presidenta Boyda K. Packera, které pronesl, když sloužil jako zastupující prezident Kvora Dvanácti apoštolů. Požádejte účastníky, aby pozorně naslouchali a mohli tak porozumět tomu, proč děti potřebují získat „štít víry“ ve své rodině.

„Podle plánu našeho Otce je zapotřebí, podobně jako v případě pokračování další generace, aby byl štít víry vytvořen a nasazen v rodině. Žádné dva štíty nejsou úplně stejné. Každý musí být ručně vyroben podle individuálních podmínek.

Podle plánu navrženého Otcem se očekává, že muž a žena, manžel a manželka, společně obstarají každému jednotlivému dítěti štít víry, který bude vyroben tak, aby ho bylo možné nasadit tak pevně, že ho nebude nikdo moci odtrhnout ani ho nebudou moci prorazit ony ohnivé šípy.

K tomu je potřeba vytrvalá síla otce, který štít vyková, a jemné ruce matky, které ho vyleští a nasadí. Někdy na to jeden rodič zůstane sám. Je to obtížné, ale lze to zvládnout.

V Církvi můžeme vyučovat tomu, z jakých materiálů se štít víry vyrábí: z uctivosti, odvahy, cudnosti, pokání, odpuštění, soucitu. Na shromáždění se učíme, jak tyto materiály sestavit a spojit. Ale vlastní výroba a nasazení štítu víry náleží do rodinného kruhu. V opačném případě se může štít v kritickém okamžiku uvolnit a odpadnout.“ (Conference Report, Apr. 1995, 8; nebo *Ensign*, May 1995, 8.)

- Co se z těchto slov dozvídáme o úlohách otců a matek?

Požádejte účastníky, aby si na straně iv ve *Studijní příručce účastníka kursu Manželství a vztahy v rodině* nalistovali dokument „Rodina – prohlášení světu“ (viz také strana viii v této příručce). Přečtěte si s nimi tyto zásady ze sedmého odstavce prohlášení:

„Otcové jsou božsky určeni, aby v lásce a spravedlivosti předsedali svým rodinám, a jsou zodpovědni za to, že se postarají o životní potřeby a ochranu svých rodin. Matky jsou zodpovědny především za výchovu svých dětí. V těchto posvátných zodpovědnostech jsou otcové a matky povinni pomáhat jeden druhému jako rovnocenní partneři. Postižení, smrt nebo jiné okolnosti mohou vést k nutným individuálním úpravám.“

Vysvětlete, že tato lekce a lekce 11 pojednávají o posvátných úlohách otců a matek. Ačkoli se jedna lekce zaměřuje na úlohy otců a ta druhá na úlohy matek, obě lekce se týkají otců i matek, kteří jsou „povinni pomáhat jeden druhému jako rovnocenní partneři“. Tyto lekce jsou také užitečné pro osamocené rodiče, kteří se, s pomocí Páně, snaží ze všech sil naplnovat obě role.

Otcové mají předsedat v lásce a spravedlivosti.

Požádejte účastníky, aby věnovali pozornost této pasáži z prohlášení o rodině: „Otcové jsou božsky určeni, aby v lásce a spravedlivosti předsedali svým rodinám.“ Vysvětlete, že slovo *předsedat* znamená vést rodinu a ujmout se zodpovědnosti za její blaho.

Zdůrazněte, že když muž plní svou zodpovědnost a rodině předsedá, spolupracuje s manželkou v rámci partnerství. President Howard W. Hunter, 14. president Církve, radil: „Muž, který je nositelem kněžství, přijímá při vedení domova a rodiny manželku jako partnerku, která ví o všech rozhodnutích týkajících se rodiny a je do nich zcela zapojena. ... Je Bohem určeno, že zodpovědnost předsedat v rodině spočívá na nositeli kněžství (viz Mojžíš 4:22). Pán měl v úmyslu, aby manželka pro muže byla vhodnou pomocnicí – to jest rovnocennou společnicí, která je nezbytná pro to, aby jejich partnerství bylo úplné. Předsedání ve spravedlivosti vyžaduje, aby zodpovědnosti sdílel manžel i manželka; společně víte o všech rodinných záležitostech a jste do nich zapojeni. Pokud při vedení rodiny muž jedná nezávisle na své manželce nebo bez ohledu na její pocity a rady, znamená to, že uplatňuje nespravedlivé panství.“ (Conference Report, Oct. 1994, 68; nebo *Ensign*, Nov. 1994, 50–51.)

President Spencer W. Kimball, 12. president Církve, učil, že otcové „musejí předsedat tak, jako Ježíš Kristus předsedá nad svou církví – v lásce, ve službě, v něžnosti a příkladem“. (Conference Report, Apr. 1976, 68; nebo *Ensign*, May 1976, 45.)

- Proč je důležité, aby otcové předsedali v lásce a spravedlivosti?

Když president Gordon B. Hinckley sloužil jako první rádce v Prvním předsednictvu, řekl otcům: „Vaší základní a nevyhnutelnou zodpovědností je stát v čele rodiny. To s sebou nenese žádný náznak diktátorství ani nespravedlivého panství. Nese to s sebou nařízení, že otcové se mají starat o potřeby své rodiny. Tyto potřeby zahrnují mnohem více než jen jídlo, ošacení a přístřeší. Zahrnují spravedlivé vedení a výuku, příkladem i slovem, základním zásadám čestnosti, bezúhonnosti, služby, úcty k právům druhých a porozumění, že jsme zodpovědni za to, co v tomto životě děláme – nejen vůči tomu druhému,

ale také vůči Bohu nebes, který je naším Věčným Otcem.“ (Conference Report, Oct. 1993, 78–79; nebo *Ensign*, Nov. 1993, 60.)

President Howard W. Hunter řekl: „Vyzýváme vás, bratří, abyste pamatovali na to, že kněžství je pouze spravedlivou pravomocí. Získejte si úctu a důvěru svých dětí tím, že s nimi vytvoříte láskyplný vztah.“ (Conference Report, Oct. 1994, 69; nebo *Ensign*, Nov. 1994, 51.)

Abyste účastníkům pomohli porozumět tomu, co musejí otcové dělat, aby duchovně vedli své děti, požádejte je, aby si nalistovali strany 41–42 ve *Studijní příručce účastníka kursu Manželství a vztahy v rodině*. Společně si přečtěte níže uvedená slova presidenta Ezry Tafta Bensona, 13. presidenta Církve, a poté o nich diskutujte:

„S láskou, již chovám ve svém srdci k otcům v Izraeli, bych rád navrhl deset konkrétních způsobů, které ukazují, jak může otec poskytovat duchovní vedení svým dětem:

1. Udílejte svým dětem otcovská požehnání. Svě děti pokřtěte a konfirmujte. Vysvěťte své syny ke kněžství. Tyto chvíle se stanou v životě vašich dětí těmi nejvýznamnějšími duchovními událostmi.
2. Osobně vedte rodinné modlitby, každodenní četbu písem a týdenní rodinné domácí večery. Vaše osobní zapojení bude pro vaše děti projevem toho, jak jsou tyto aktivity opravdu důležité.
3. Kdykoli je to možné, navštěvujte společně jako rodina církevní shromáždění. Rodinné uctívání pod vaším vedením je pro duchovní blaho vašich dětí zásadní.
4. Občas si někam vyjděte jen s dcerou a běžte na procházku se synem. Jeďte jako rodina tábořit nebo si udělejte piknik, navštěvujte sportovní zápasy, koncerty, školní programy a tak dále. Přítomnost tatínka na těchto aktivitách má zásadní význam.
5. Vytvořte si tradice rodinných dovolených, výletů a dalších činností. Vaše děti na tyto zážitky nikdy nezapomenou.
6. Pravidelně mluďte se svými dětmi mezi čtyřma očima. Nechte je vyprávět o tom, o čem chtějí mluvit. Učte je zásadám evangelia. Učte je správným hodnotám. Říkejte jim, že je máte rádi. Čas, který budete trávit se svými dětmi, bude vypovídat o tom, jaké jsou tatínkovy priority.
7. Učte své děti pracovat a ukažte jim, jak důležité je prací dosahovat nějakého hodnotného cíle. Když pro své děti založíte spořicí účty na misi a na vzdělání, poznají, co jejich otec považuje za důležité.
8. Podporujte ve své rodině dobrou hudbu, umění a literaturu. Domov, ve kterém panuje duch jemnosti a krásy, požehná život vašich dětí na věky.
9. Pravidelně se svou manželkou navštěvujte chrám, pokud to vzdálenost dovozuje. Vaše děti pak lépe porozumějí významu chrámového sňatku, chrámových slibů a věčné rodinné jednotky.
10. Umožněte svým dětem spatřovat vaši radost a uspokojení ze služby v Církvi. To se může přenést i na ně, takže i ony budou chtít sloužit v Církvi a budou mít toto království rády.“ (Conference Report, Oct. 1987, 62–63; nebo *Ensign*, Nov. 1987, 50–51.)

Otcové se mají starat o životní potřeby a ochranu své rodiny.

Připomeňte účastníkům, že v prohlášení o rodině se uvádí, že otcové „jsou zodpovědni za to, že se postarají o životní potřeby ... svých rodin“.

- Co například patří mezi časné životní potřeby? (Možné odpovědi: jídlo, peníze, oblečení a přístřeší.) Jak otcové zaopatřují tyto nezbytné potřeby?

President Howard W. Hunter řekl: „Vy, kteří jste nositeli kněžství, máte zodpovědnost, pokud nemáte nějaké postižení, zaopatřovat časné potřeby pro svou manželku a děti. Žádný muž nemůže přenést toto břímě zodpovědnosti na někoho jiného, dokonce ani na svou manželku. Pán přikázal, že ženy a děti mají nárok na to, aby se o ně manželé a otcové starali. (Viz NaS 83; 1. Timoteovi 5:8.) ... Naléhavě vás žádáme, abyste udělali vše, co je ve vaší moci, abyste umožnili manželce zůstat doma a pečovat o děti, zatímco vy se co nejlépe postaráte o zaopatření rodiny.“ (Conference Report, Oct. 1994, 69; nebo *Ensign*, Nov. 1994, 51.)

- Co například patří mezi duchovní životní potřeby? (Možné odpovědi: svědectví, láska, každodenní modlitba a studium písma, výuka evangelia a kněžské obřady.) Co mohou otcové dělat pro to, aby tyto nezbytné potřeby zajistili?
- Jak mohou manželka a děti podporovat manžela a otce v jeho úsilí se o ně starat?

Požádejte účastníky, aby věnovali pozornost této radě z prohlášení o rodině: „Otcové ... jsou zodpovědni za to, že se postarají o ... ochranu svých rodin.“

- Před čím rodiny potřebují být chráněny?
- Jak se mohou manželé a otcové starat o ochranu své rodiny?

President Howard W. Hunter řekl:

„Spravedlivý otec ochraňuje své děti tím, že s nimi tráví čas, a tím, že je přítomen na jejich společenských, vzdělávacích a duchovních akcích a událostech. ...

Muž, který je nositelem kněžství, vede svou rodinu, aby se v Církvi zapojovala, aby tak členové rodiny znali evangelium a byli pod ochranou smluv a obřadů. Máte-li od Pána získat požehnání, musíte si dát domov do pořádku. Společně s manželkou rozhodujete o duchovní atmosféře v rodině. Vaší prvořadou povinností je dát svůj vlastní duchovní život do pořádku skrze pravidelné studium písem a každodenní modlitbu. Dbejte na to, abyste chránili a ctili své kněžství a chrámové smlouvy; a povzbuzujte rodinu, aby dělala totéž.“ (Conference Report, Oct. 1994, 69; nebo *Ensign*, Nov. 1994, 51.)

- Jakých příkladů otců, kteří naplňují své posvátné zodpovědnosti, jste byli svědky?

Poznámka: Pokud učíte tuto lekci samostatně a nechystáte se učit lekci 11, zvažte možnost diskutovat o této pasáži z prohlášení o rodině: „[Ve svých] posvátných zodpovědnostech jsou otcové a matky povinni pomáhat jeden druhému jako rovnocenní partneři.“ Lekce 11 obsahuje materiál pro diskusi o této pravdě (viz strany 58–59).

Závěr

V souladu s nabádáním Ducha vydejte svědectví o pravdách, o nichž jste diskutovali během lekce.

Poukažte na strany 39–42 ve *Studijní příručce účastníka kursu Manželství a vztahy v rodině*. Povzbuďte účastníky, aby si zopakovali nauky a zásady uvedené v této lekci tím, že 1) se budou řídit alespoň jedním doporučením v oddílu „Náměty pro uplatnění“, a tím, že 2) si přečtou článek „Otcům v Izraeli“ od presidenta Ezry Tafta Bensona. Zdůrazněte, že pro manželské páry může být velkým přínosem, když budou tyto články ve studijní příručce společně číst a diskutovat o nich.

Připomeňte účastníkům, aby si studijní příručku přinesli i na příští lekci.

2. část – úlohy matek

Cíl Pomoci účastníkům porozumět tomu, jak matky naplňují své posvátné úlohy a jak si mohou matky a otcové vzájemně pomáhat jako rovnocenní partneři.

Příprava

1. Projděte si zásady uvedené pod nadpisem „Zodpovědnosti, které máte jako učitel“ (strany ix–xi v této příručce). Zaměřte se na to, jak uplatňovat tyto zásady v rámci přípravy na výuku.
2. Přečtěte si nadpisy lekce psané tučným písmem. Tyto nadpisy podávají přehled o naukách a zásadách v lekci. V rámci přípravy přemítejte v průběhu týdne o těchto naukách a zásadách a usilujte o vedení Ducha, když se rozhodujete ohledně toho, co máte zdůraznit, abyste uspokojili potřeby účastníků.
3. Připomeňte účastníkům, aby si do třídy nosili výtisk *Studijní příručky účastníka kursu Manželství a vztahy v rodině*.

Doporučený postup výuky

Matky se podílejí na Božím díle.

Na úvod této lekce si s účastníky přečtěte tento výňatek z proslovu staršího Jeffreyho R. Hollanda z Kvora Dvanácti apoštolů (na straně 44 ve *Studijní příručce účastníka kursu Manželství a vztahy v rodině*):

„Nedávno mi jedna mladá matka napsala, že ji znepokojují tři věci. Zaprvé – kdykoli slyšela proslov týkající se mateřství v Církvi, zneklidnilo ji to, protože měla pocit, že to nezvládá, neboli že na takový úkol nestačí. Zadruhé – měla pocit, jako by od ní svět očekával, že své děti naučí číst, psát, počítat, ovládat interiérové návrhářství, latinu a internet – ještě předtím, než ono dítě vysloví něco naprosto obyčejného, jako třeba ‚da-da‘. Zatřetí – často měla pocit, že s ní lidé jednají povýšeně, i když většinou neúmyslně, protože se zdálo, že rady či dokonce komplimenty, které dostávala, zdaleka neodpovídaly tomu, kolik vydává duševního, duchovního a emocionálního úsilí, ani tomu, jak ji vyčerpávají ony dlouhé noci, dlouhé dny a vypětí všech sil, což je občas všechno potřeba, když se snaží a chce být takovou matkou, jakou ji Bůh chce mít.

Ale jak říká, jedna věc jí pomáhá jít dál: „Za všech těchto okolností, a i přes občasné slzy, *hluboko v srdci vím, že konám Boží dílo*. Víím, že v mateřství jsem ve věčném partnerství s Bohem. Hluboce mě dojímá, že Bůh za svůj hlavní účel a smysl svého díla pokládá to, že je rodičem – i když Ho některé z Jeho dětí přivádějí k pláči.

A právě na tuto skutečnost,‘ říká, ‚se snažím pamatovat v oněch nevyhnutelně obtížných dnech, kdy toho je na mě trochu moc. Možná je to právě naše neschopnost a úzkostlivost, co nás nutí obracet se k Němu pro pomoc a co zvětšuje Jeho schopnost pomoci nám. Možná tajně doufá, že *budeme* úzkostliví,‘ říká, ‚a že Ho *budeme* prosit o pomoc. Věřím, že poté může děti učit přímo,

skrze nás, ale nesmíme Mu v tom bránit. A tato myšlenka se mi líbí,‘ dodává na závěr. ‚Dodává mi naději. Pokud dokážu před svým Otcem v nebi jednat správně, doufám, že On bude moci bez překážek vést naše děti. Možná, že právě potom to může být Jeho dílo a Jeho sláva v tom pravém slova smyslu.“ (Conference Report, Apr. 1997, 47; nebo *Ensign*, May 1997, 36.)

Vyzvěte ty, které učíte, aby se podělili o své myšlenky týkající se toho, jak se matky podílejí na Božím díle.

Matky jsou zodpovědny především za výchovu svých dětí.

Požádejte účastníky, aby si nalistovali stranu iv ve *Studijní příručce účastníka kursu Manželství a vztahy v rodině*. Požádejte je, aby věnovali pozornost této pasáži ze sedmého odstavce prohlášení o rodině: „Matky jsou zodpovědny především za výchovu svých dětí.“

- Jak matky vychovávají své děti? (Vyzvěte účastníky, aby se podělili o zkušenosti a zážitky, které dokládají, jaký dobrý vliv matky mají. Potom se podělte o níže uvedené prohlášení.)

Starší Richard G. Scott z Kvora Dvanácti apoštolů řekl: „Vy, jako matky, které Pán vede, splétáte svou pečlivou výukou a úctyhodným příkladem vlákna charakteru svých dětí z nitek pravdy. Do důvěřivé mysli a srdce svých dětí vštěpujete charakterové rysy týkající se čestnosti, víry v Boha, smyslu pro povinnost, úcty k druhým, laskavosti, sebedůvěry a touhy něčím přispět, učit se a dávat. Toto nemůže dělat žádné výchovné zařízení. Je to vaše posvátné právo a výsada.“ (Conference Report, Oct. 1996, 102; nebo *Ensign*, Nov. 1996, 74.)

Když byl president Boyd K. Packer zastupujícím presidentem Kvora Dvanácti apoštolů, poznamenal: „Žádné učení se nevyrovná tomu, které matka poskytuje svým dětem – žádné učení více duchovně neobohacuje ani nepovznáší.“ („Teach the Children“, *Ensign*, Feb. 2000, 16.)

Požádejte účastníky, aby si nalistovali strany 45–47 ve *Studijní příručce účastníka kursu Manželství a vztahy v rodině* a diskutujte o dalších myšlenkách týkajících se toho, jak mohou matky vychovávat své děti. Požádejte je, aby vyhledali 10 námětů presidenta Ezry Tafta Bensona, které se týkají toho, jak mohou matky efektivně trávit čas se svými dětmi. Když účastníci nacházejí tyto náměty, pište je na tabuli podle níže uvedeného vzoru. Diskutujte o tom, jaké přínosy mají jednotlivé náměty.

1. Buďte u životních křížovatek.	6. Buďte spolu během jídla.
2. Buďte opravdovým přítelem.	7. Čtěte každý den písma.
3. Čtěte svým dětem.	8. Věnujte se různým činnostem jako rodina.
4. Modlete se se svými dětmi.	9. Učte své děti.
5. Mějte každý týden domácí večer.	10. Mějte své děti doopravdy rády.

Upozorněte na to, že proroci posledních dnů zdůrazňují, že je důležité, aby matky zůstávaly s dětmi doma, místo aby nastupovaly do práce. Přečtěte níže uvedené prohlášení presidenta Gordona B. Hinckleyho, 15. presidenta Církve:

„Některé ženy (a ve skutečnosti jich začíná být hodně) musejí pracovat, aby zaopatřily potřeby své rodiny. Vám pravím – dělejte to nejlepší, co dokážete. Doufám, že pokud jste zaměstnány na plný úvazek, je to proto, abyste zaopatřily základní potřeby a nikoli proto, abyste jen vyhověly touze po krásném domě, drahém autě a jiných přepychových věcech. Ta nejdůležitější práce, kterou kdy bude kterákoli matka vykonávat, spočívá v tom, že bude vyživovat, učit, pozvedat, povzbuzovat a vychovávat své děti ve spravedlivosti a v pravdě. Nikdo jiný ji v tom nemůže odpovídajícím způsobem nahradit.“ (Conference Report, Oct. 1996, 93; nebo *Ensign*, Nov. 1996, 69.)

- Jaké oběti mohou rodiny například přinášet ve snaze řídit se touto radou?

Na závěr této části lekce přečtěte jedno nebo obě tato prohlášení:

Když prezident Gordon B. Hinckley sloužil jako první rádce v Prvním předsednictvu, řekl: „Připomínám matkám, ať jsou kdekoli, že jejich povolání je posvátné. Nikdo jiný vás v tom nemůže odpovídajícím způsobem nahradit. Neexistuje větší zodpovědnost, neexistuje závaznější povinnost než ta, že budete s láskou, pokojně a bezúhonně vychovávat ty, které jste přivedly na svět.“ (Conference Report, Oct. 1993, 79; nebo *Ensign*, Nov. 1993, 60.)

Když starší Jeffrey R. Holland mluvil k matkám, řekl: „Vám patří ona vznešená tradice Evy, matky celé lidské rodiny, která pochopila, že ona i Adam *museli* padnout, aby lidé mohli býti‘ [2. Nefi 2:25], a aby lidé mohli mít radost. Vám patří ona vznešená tradice Sáry, Rebeky a Ráchel, bez nichž by neexistovala ona velkolepá patriarchální zaslíbení daná Abrahamovi, Izákovi a Jákobovi, která jsou požehnáním pro nás všechny. Vám patří ona vznešená tradice Loidy a Euniky [viz 2. Timoteovi 1:5] i všech matek dvou tisíc mladých válečníků. Vám patří ona vznešená tradice Marie, jež byla vybrána a předustanovena ještě před stvořením tohoto světa k tomu, aby počala, nosila a porodila samotného Syna Božího. Děkujeme vám všem, i svým vlastním matkám, a vězte, že neexistuje na tomto světě nic důležitějšího než to, že se tak přímo podílíte na díle a slávě Boží tím, že uskutečňujete smrtelnost a pozemský život Jeho dcer a synů, aby tak mohli získat nesmrtelnost a věčný život v oněch celestiálních říších na výsosti.“ (Conference Report, Apr. 1997, 48; nebo *Ensign*, May 1997, 36; viz také strana 45 ve *Studijní příručce účastníka kursu Manželství a vztahy v rodině*.)

Otcové a matky jsou povinni pomáhat jeden druhému jako rovnocenní partneři.

Poznámka: Pokud učíte tuto lekci samostatně a neučili jste lekci 10, zvažte možnost použít na začátku této části lekce prohlášení presidenta Boyda K. Packera, které je na straně 51 v této příručce.

Požádejte účastníky, aby věnovali pozornost této pasáži z prohlášení o rodině: „[Ve svých] posvátných zodpovědnostech jsou otcové a matky povinni pomáhat jeden druhému jako rovnocenní partneři.“

- Co to znamená, že manžel a manželka mají být ve svých zodpovědnostech rovnocennými partnery?

Upozorněte na to, že manželé a manželky, kteří spolupracují jako rovnocenní partneři, jsou ve svém úsilí sjednoceni. Podporují jeden druhého a vzájemně si pomáhají díky svým silným stránkám a talentům. Při rozhodování o tom, jak se mají vzájemně podporovat ve svých zodpovědnostech, může každý manželský pár obdržet vedení od Pána. Mohou se rozhodovat podle Bohem zjevených zásad a podle toho, jaké jedinečné silné stránky a schopnosti má každý z nich.

- Co může manžel dělat, aby podporoval manželku v jejích zodpovědnostech pečovat o děti?
- Co může manželka dělat, aby podporovala manžela v jeho zodpovědnostech předsedat rodině a zaopatřovat rodinné potřeby?
- Jaké znáte příklady manželů a manželek, kteří se vzájemně podporují v péči o děti a v jejich výuce?

Závěr

Přečtěte si s účastníky Nauku a smlouvy 64:33–34.

- Jak se tyto verše týkají zodpovědností spojených s otcovstvím a mateřstvím?
Zdůrazněte, že matky a otcové vsutku „[kladou] základ velikého díla“. Každodenní povinnosti spojené s výchovou dětí se někdy mohou zdát malé a nevýznamné, ale „z malých věcí pochází to, co je veliké“. Když se otcové a matky společně snaží plnit své posvátné zodpovědnosti, jejich rodiny od Pána získávají velká požehnání.

V souladu s nabádáním Ducha se podělte o své přesvědčení týkající se pravd, o nichž jste diskutovali během lekce.

Poukažte na strany 43–47 ve *Studijní příručce účastníka kursu Manželství a vztahy v rodině*. Povzbudte účastníky, aby si zopakovali nauky a zásady uvedené v této lekci tím, že 1) se budou řídit alespoň jedním doporučením v oddílu „Náměty pro uplatnění“, a tím, že 2) si přečtou články „Protože je matkou“ od staršího Jeffreyho R. Hollanda a „Matkám v Sionu“ od presidenta Ezry Tafta Bensona. Zdůrazněte, že pro manželské páry může být velkým přínosem, když budou tyto články ve studijní příručce společně číst a diskutovat o nich.

Cíl Pomoci účastníkům porozumět tomu, že rodiče jsou zodpovědní za to, aby učili své děti příkladem a slovem, a aby při veškeré své snaze učit je vždy usilovali o božskou inspiraci.

Příprava

1. V rámci přípravy na výuku se zaměřte na to, jak se řídit zásadami uvedenými pod nadpisem „Zodpovědnosti, které máte jako učitel“ (strany ix–xi v této příručce).
2. Přečtěte si nadpisy lekce psané tučným písmem. Tyto nadpisy podávají přehled o naukách a zásadách v lekci. V rámci přípravy přemítejte o tom, jak účastníkům pomoci tyto nauky a zásady uplatňovat. Usilujte o vedení Ducha, když se rozhodujete ohledně toho, co máte zdůraznit, abyste uspokojili potřeby účastníků.
3. Máte-li k dispozici knihu *Family Home Evening Resource Book [Kniha námětů pro rodinný domácí večer]* (31106), prostudujte si části „Teaching by Example“ na stranách 242–244 a „Reasoning with Children“ na stranách 244–245. Zvažte možnost použít tyto články v lekci.

**Doporučený
postup výuky**

Rodiče jsou zodpovědní za výuku svých dětí.

Přečtěte níže uvedený příběh presidenta Gordona B. Hinckleyho, 15. presidenta Církve:

„Nedlouho poté, co jsme se vzali, jsme si postavili náš první dům. Měli jsme jen velmi málo peněz. Většinu práce jsem udělal sám. ... Terénní úpravy byly zcela mou zodpovědností. První z mnoha stromů, které jsem zasadil, byl dřezovec bez trnů. ... Byl to jen stromeček, s kmínkem o průměru necelé dva centimetry. Byl tak pružný, že jsem ho mohl snadno ohnout na jakoukoli stranu. Roky ubíhaly a já jsem stromku nevěnoval moc velkou pozornost.

Pak jednou v zimě, když byl bez listí, jsem se na něj náhodou podíval z okna. Všiml jsem si, že byl nakloněný na západ, zkroucený a nevyvážený. Nechtěl jsem tomu ani věřit. Vyšel jsem ven a opřel jsem se do stromu, abych ho narovnal. Kmen byl ale nyní již téměř 30 centimetrů silný. Ani jsem s ním nehnul. ...

Když jsem ho na začátku zasadil, stačil by jen kousek provázku, který by stromek držel na svém místě a chránil ho před větrem. Mohl jsem, a měl jsem, ten provázek ke stromku přivázat, a nestálo by mě to téměř žádné úsilí. Ale neudělal jsem to a strom ohnul síly, které na něj působily.“ (*Teachings of Gordon B. Hinckley* [1997], 419–420.)

- Jak se tento zážitek presidenta Hinckleyho týká zodpovědnosti rodičů učit své děti? (Zatímco účastníci diskutují o této otázce, přečtěte si s nimi Přísloví 22:6.)

Když prezident Hinckley vyprávěl tento příběh o stromu, řekl: „Mnohokrát jsem byl svědkem něčeho podobného i v životě dětí, které jsem viděl kolem sebe. Rodiče, kteří je přivedli na svět, se jako by zřekli své zodpovědnosti. Důsledky byly tragické. A přitom by jim jen několik málo jednoduchých kotev dodalo sílu, díky níž by dokázaly odolat silám, které formovaly jejich život.“ (*Teachings of Gordon B. Hinckley*, 420.)

Vysvětlete, že Pán dal rodičům posvátnou zodpovědnost učit jejich děti. Tato zodpovědnost se nesmí brát na lehkou váhu ani se nesmí přenechat někomu jinému. Starší M. Russell Ballard z Kvora Dvanácti apoštolů zdůraznil:

„*Nemůžeme a nesmíme* dopustit, aby hodnoty našich dětí stanovovala škola, společnost, televize, dokonce ani církevní organizace. Pán dal tento úkol matkám a otcům. Je to úkol, jemuž nemůžeme uniknout, ani ho nelze delegovat. Ostatní mohou pomoci, ale zodpovědnost zůstává na rodičích. Proto musíme střežit posvátnost domova, protože právě tam si naše děti osvojují hodnoty, postoje a zvyky pro každodenní život.“ (Conference Report, Apr. 1991, 106; nebo *Ensign*, May 1991, 79–80.)

- Proč je zcela zásadní, aby rodiče své děti učili a nenechávali tuto zodpovědnost na druhých? Jaká rizika jsou spojená s tím, když rodiče neplní tuto zodpovědnost?
- Jak mohou členové širší rodiny, například prarodiče, tety a strýcové, podporovat rodiče v jejich úsilí učit děti?

Když rodiče učí své děti, mohou získávat inspiraci.

Požádejte účastníky, aby si nalistovali Nauku a smlouvy 42:14. Vysvětlete, že v tomto verši je obsažen důležitý klíč pro rodiče, když učí své děti. Poté si verš přečtete s účastníky.

- Jaký klíč se v tomto verši nachází? (Musíme učit Duchem.) Co to znamená učit Duchem?

Přečtete si s účastníky 2. Nefiho 32:5 a 33:1. Upozorněte na to, že Duch, neboli Duch Svátý, nám může pomáhat poznat, co máme dělat a říkat. Když rodiče učí podle nabádání Ducha Svatého, Duch Svátý vnese dané poselství jejich dětem do srdce.

Podělte se o tuto radu od presidenta Gordona B. Hinckleyho:

„Vy, rodiče, milujte své děti. Opatrujte je. Jsou tak drahocenné. Jsou tak velmi, velmi důležité. Představují budoucnost. Při jejich výchově potřebujete víc než jen vlastní moudrost. Potřebujete pomoc Páně. Modlete se o tuto pomoc a následujte inspiraci, kterou obdržíte.“ (Conference Report, Oct. 1995, 120; nebo *Ensign*, Nov. 1995, 89.)

- Proč rodiče potřebují inspiraci, když se snaží učit své děti? Co mohou rodiče dělat, aby přivolali vliv Ducha Svatého, když učí své děti?

Přečtete tento příběh, který vyprávěl starší F. Enzo Busche ze Sedmdesáti:

„Jednou, když jsem kvůli určitým okolnostem musel přijít domů v neobvyklou hodinu, jsem byl svědkem toho, jak v jiném pokoji náš jedenáctiletý syn, který se právě vrátil ze školy, říkal své mladší sestře něco velmi ošklivého. Použil slova, která mě ranila – slova, o nichž jsem si myslel, že je náš syn nebude nikdy říkat.

Pocítil jsem hněv a mou první přirozenou reakcí bylo vstát a jít za ním. Naštěstí, než jsem se k němu mohl dostat, musel jsem přejít pokoj a otevřít dveře, a pamatuji si, že v těchto několika vteřinách jsem se usilovně modlil k Nebeskému Otci, aby mi pomohl tuto situaci zvládnout. Pocítil jsem pokoj. Hněv mě opustil.

Náš syn, který se lekl, když uviděl, že jsem doma, měl strach, když jsem k němu přistoupil. Ke svému překvapení jsem slyšel, jak říká: ‚Vítej doma, synku!‘ a natáhl jsem na pozdrav ruku. A pak jsem ho, trochu oficiálně, vyzval, aby se se mnou šel posadit do obývacího pokoje, abych si s ním mohl osobně promluvit. Slyšel jsem sám sebe, jak mu říkám, jak moc ho mám rád. Mluvil jsem s ním o bitvě, v níž každý z nás musí každý den ve svém nitru bojovat.

Když jsem mu říkal, jak mu důvěřuji, rozplakal se a přiznal se k tomu, co udělal špatného, a začal se velmi odsuzovat. Nyní bylo mým úkolem pomoci mu vidět jeho přestupek ve správné perspektivě a utěšit ho. Pocítili jsme nádherného ducha, a nakonec jsme spolu plakali a objímali se s láskou, a nakonec s radostí. Z toho, co mohlo být zhoubným konfliktem mezi otcem a synem, se díky pomoci shůry stal jeden z nejkrásnějších zážitků v našem vztahu, na který ani jeden z nás nikdy nezapomněl.“ (Conference Report, Apr. 1982, 98–99; nebo *Ensign*, May 1982, 70.)

- Co by se bývalo mohlo stát, kdyby se tento otec řídil svou pohnutkou reagovat v hněvu?

Požádejte účastníky, aby se podělili o zážitky, kdy je Duch Svatý vedl k tomu, aby učili své dítě nebo mu pomohli určitým způsobem – možná tak, jak to původně neplánovali.

- Co mohou rodiče dělat, aby se připravili přijímat vedení Ducha Svatého? (Zatímco účastníci diskutují o této otázce, požádejte je, aby přečetli některé nebo všechny tyto pasáže z písem: Alma 17:2–3; NaS 11:21; 20:77; 121:45–46; 136:33.)

Rodiče učí děti příkladem a slovem.

Vysvětlete, že rodiče učí své děti v podstatě dvěma způsoby: svým příkladem a slovy.

- V jakém smyslu příklad rodičů dodává hlubší smysl jejich slovům, když učí své děti?

Požádejte některého účastníka, aby přečetl toto prohlášení staršího Jamese E. Fausta, když sloužil v Kvoru Dvanácti apoštolů (na straně 49 ve *Studijní příručce účastníka kursu Manželství a vztahy v rodině*):

„Když se rodiče snaží učit své děti, aby se vyvarovaly nebezpečí, není dobré, aby svým dětem říkali: ‚Ve světských záležitostech jsme zkušení a moudří, a můžeme zajít blíže k okraji útesu než vy.‘ Pokrytectví rodičů může způsobit, že děti budou cynické a nebudou věřit tomu, čemu jsou doma učeny. Když například rodiče chodí na filmy, které svým dětem zakazují, rodičovská důvěryhodnost se snižuje. Očekává-li se od dětí, že budou čestné, musejí být čestní i rodiče. Očekává-li se od dětí, že budou ctnostné, musejí být ctnostní i rodiče. Očekáváte-li od svých dětí, že budou úctyhodné, musíte být sami úctyhodní.“ (Conference Report, Oct. 1990, 41; nebo *Ensign*, Nov. 1990, 33–34.)

- Co mohou rodiče dělat, aby učili zásadám evangelia svým příkladem?

Když biskup Robert D. Hales sloužil jako předsedající biskup, řekl: „Když přemýšlím o ... vztahu se svou rodinou, nemohu si nevzpomenout na příklad, který mi dali rodiče.“ (Conference Report, Oct. 1993, 8; nebo *Ensign*, Nov. 1993, 8.) Takto biskup Hales vzpomínal na to, čemu se naučil od svých rodičů:

„Otec mě učil úctě ke kněžství. Když jsem sloužil v Aronově kněžství, roznášeli jsme svátost na ocelových podnosech, na kterých po rozlité tvrdé vodě často zůstávaly matné skvrny. Jako nositel Aronova kněžství jsem byl zodpovědný za pomoc s přípravou svátosti. Otec mě požádal, abych podnosy přinesl domů, a společně jsme je vyčistili ocelovou vlnou, dokud se každý podnos neleskl. Když jsem pak roznášel svátost, věděl jsem, že jsme se podíleli na tom, aby obřad svátosti byl o trochu posvátnější.“ (Conference Report, Oct. 1993, 8; nebo *Ensign*, Nov. 1993, 8.)

„Jsem vděčný za matku, která byla oddaná manželovi a dětem – za matku, která učila příkladem. Jsem vděčný za její více než třicetiletou oddanou službu v Pomocném sdružení. Když mi bylo šestnáct let a získal jsem řidičský průkaz, měl jsem tu výsadu učit se od ní, když mě brávala s sebou, aby pomáhala biskupovi pečovat o chudé a potřebné.“ (Conference Report, Apr. 1992, 90; nebo *Ensign*, May 1992, 65.)

- Jaké příležitosti mají rodiče k tomu, aby učili své děti slovem?

Když účastníci diskutují o této otázce, vysvětlete, že o rodinné modlitbě, rodinném studiu písem a rodinném domácím večeru budete diskutovat v lekci 16. Kromě těchto zavedených příležitostí k výuce přichází mnoho výukových možností v neplánovaných okamžicích během každodenního života. Tyto příležitosti mohou být mocnými příležitostmi k výuce, protože se úzce dotýkají toho, co děti právě prožívají. Vzhledem k tomu, že podobné příležitosti přicházejí a odcházejí rychle, rodiče je musejí rozpoznat a být připraveni učit zásadám, kterým jsou jejich děti připraveny se učit.

- Jakým neplánovaným příležitostem k výuce mohou rodiče například věnovat pozornost? (Pokud je pro účastníky těžké odpovědět na tuto otázku, zvažte možnost podělit se o níže uvedené náměty, abyste vyvolali diskusi.)

Rodiče mohou nacházet příležitosti k výuce v situacích, kdy mají děti nějaké otázky nebo starosti, když mají problémy ve vztazích se sourozenci nebo s kamarády, když se mají ohledně něčeho rozhodnout nebo když mají otázky ohledně názorů prezentovaných ve sdělovacích prostředcích. Další příležitosti k výuce přicházejí, když se děti potřebují naučit něčemu ze svých chyb, když poskytují službu, když potřebují ovládat svůj hněv nebo když potřebují pomoc s rozpoznáním vlivu Ducha Svatého.

- Jak mohou opakující se události v rodině, jako je například společné zasednutí k jídlu nebo čas jít spát, vytvářet příležitosti k výuce?
- Jak mohou osobní chvíle strávené s jednotlivými dětmi dávat rodičům příležitosti k výuce? Co mohou rodiče dělat, aby zajistili, že stráví nějakou chvíli osobně s každým svým dítětem?
- Co jste dokázali děti naučit během neplánovaných příležitostí k výuce?

Vysvětlete, že v dalších čtyřech lekcích v tomto kursu se bude diskutovat o zásadách, kterým rodiče mají učit své děti, a o příležitostech, které rodiče mají k výuce.

Závěr

Zdůrazněte, že když rodiče usilují o vedení od Pána, povede je v jejich úsilí učit jejich děti. Rodiče se musejí pilně a neustále snažit učit svým příkladem i slovy.

V souladu s nabádáním Ducha vydejte svědectví o pravdách, o nichž jste diskutovali během lekce.

Poukažte na strany 48–53 ve *Studijní příručce účastníka kursu Manželství a vztahy v rodině*. Povzbuďte účastníky, aby si zopakovali nauky a zásady uvedené v této lekci tím, že 1) se budou řídit alespoň jedním doporučením v oddílu „Náměty pro uplatnění“, a tím, že 2) si přečtou článek „Největší výzva na světě – dobré rodičovství“ od staršího Jamese E. Fausta a „Stůl obklopený láskou“ od staršího LeGranda R. Curtise. Zdůrazněte, že pro manželské páry může být velkým přínosem, když budou tyto články ve studijní příručce společně číst a diskutovat o nich.

UČTE DĚTI ZÁSADÁM EVANGELIA

LEKCE

13

1. část

Cíl Pomoci účastníkům posílit jejich touhu a schopnost učit děti o základních zásadách a obřadech evangelia.

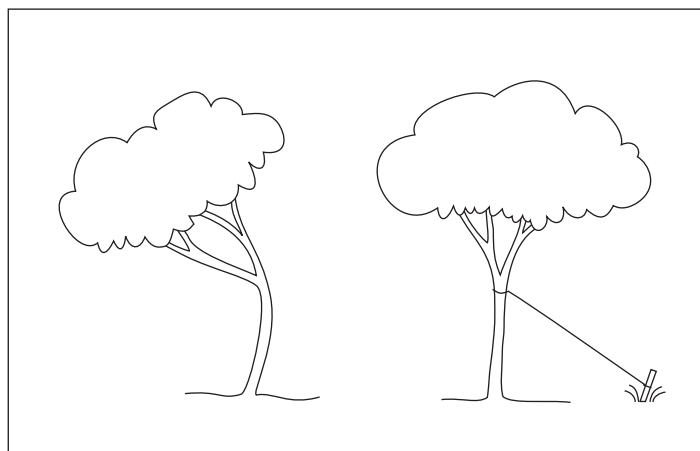
Příprava

1. Zvažte, jak můžete uplatnit zásady uvedené pod nadpisem „Zodpovědnosti, které máte jako učitel“ (strany ix–xi v této příručce).
2. Přemístejte o naukách a zásadách uvedených v nadpisech psaných tučným písmem v této lekci. V průběhu týdne přemýšlejte o tom, jak těmto naukám a zásadám učit. Usilujte o vedení Ducha, když se rozhodujete ohledně toho, co máte zdůraznit, abyste uspokojili potřeby účastníků.

**Doporučený
postup výuky**

Učení rodičů může dětem pomáhat zůstat silnými ve víře.

Na tabuli nakreslete tyto obrázky:

- Co tyto dva obrázky znázorňují? Čemu se můžeme díky těmto obrázkům naučit o výchově dětí?

Pokud je pro účastníky těžké na tyto otázky odpovědět, připomeňte jim příběh presidenta Hinckleyho o zasazení stromu z lekce 12. (Pokud učíte tuto lekci samostatně a neučili jste lekci 12, vyprávějte nejprve příběh uvedený na stranách 60–61 a až poté diskutujte o obrázcích na tabuli.)

Strom nalevo představuje dítě, které se odchyluje od evangelia, protože ho jeho rodiče doma neučili evangelium a nežili podle něj. Strom napravo představuje dítě, které se učí evangelium skrze slova a příklad svých rodičů. Když udeří silný vítr, mladý stromek, který drží provázek, bude dál růst rovně. Podobně i děti spíše zůstanou silné ve víře, pokud je rodiče učí jednoduchým zásadám evangelia.

Přečtěte si s účastníky Nauku a smlouvy 68:25–28.

- Co podle této pasáže z písem Pán požaduje po rodičích, aby učili své děti? (Pište odpovědi účastníků na tabuli tak, jak je uvedeno níže.)

Víra v Ježíše Krista

Pokání

Křest

Přijmout dar Ducha Svatého

Modlitba

Kráčet zpříma před Pánem

- Proč je důležité, aby rodiče učili těmto zásadám a obřadům své děti, když jsou ještě malé?

Když biskup Robert D. Hales sloužil jako předsedající biskup, řekl: „Děti, které jsou učeny, jak se mají modlit, a které se modlí s rodiči, když jsou malé, se budou pravděpodobněji modlit, až budou starší. Ti, kteří se učí, když jsou mladí, milovat Boha a věřit tomu, že žije, budou spíše pokračovat ve svém duchovním růstu a budou prohlubovat tyto pocity lásky, až budou dospívat.“ (Conference Report, Oct. 1993, 10; nebo *Ensign*, Nov. 1993, 10.)

Rodiče mají své děti učit prvním zásadám a obřadům evangelia.

Pomocí níže uvedených otázek diskutujte o tom, jak mohou rodiče pomáhat svým dětem používat zásady víry a pokání a připravit se na to, aby byly pokřtěny a obdržely dar Ducha Svatého. Při vedení diskuse povzbuzujte účastníky k tomu, aby se podělili o příklady z vlastního života.

- Abychom mohli používat víru v Ježíše Krista, musíme správně porozumět Jeho povaze a vlastnostem. Jak mohou rodiče pomáhat dětem porozumět povaze a vlastnostem Spasitele?
- Stručně zopakujte příběh o tom, jak Ježíš uzdravil Jairovu dceru (Marek 5:21–24, 35–43), a o tom, jak Nefi zareagoval na příkaz získat mosazné desky (1. Nefi 3:1–7). Jak mohou tyto příběhy z písem dětem pomáhat používat víru v Ježíše Krista?
- Jak může vyprávění příběhů z vlastního života pomáhat posilovat víru dítěte?

Upozorněte na to, že je třeba, aby rodiče vyhledávali příležitosti k tomu, aby učili své děti, že víra nám pomáhá zvládat životní výzvy a těžkosti. Pokud má například dítě problémy ve škole nebo s kamarádem, rodiče si mohou s dítětem přečíst určitou pasáž v písmech, pomoci mu pomodlit se o vedení a o útěchu a pak mu pomoci porozumět tomu, jak nám Pán poskytuje pomoc.

- Proč je důležité, aby rodiče – když se snaží učit své děti o pokání – vyhledávali příležitosti k výuce v každodenním životě?

Vysvětlete, že když rodiče vidí, jak jejich děti dělají nějaká nemoudrá rozhodnutí, mohou se jich zeptat, co si myslí o tom, jak se rozhodly, a co by bývaly mohly udělat jinak. Rodiče mohou děti nechat, aby chyby napravily, a je-li to potřeba, vyjádřily lítost vůči Pánu a těm, kterým ublížily. Rodiče také mohou pomáhat svým dětem poznávat štěstí a pokoj, který přichází skrze opravdové pokání.

- Stručně zopakujte příběhy obrácení Almy mladšího (Mosiáš 27; Alma 36) a Anti-Nefi-Lehitů (Alma 23). Jak mohou tyto příběhy z písem pomoci dětem vážít si požehnání plynoucích z pokání a z odpuštění?
- Připomeňte si smlouvu křtu tím, že si s účastníky přečtete Mosiáše 18:8–10 a Nauku a smlouvy 20:37. Jak mohou rodiče pomoci svým dětem připravit se na to, aby uzavřely smlouvu křtu a aby ji dodržovaly?
- Jak mohou rodiče pomáhat svým dětem, aby se těšily na svůj křest a na to, že obdrží dar Ducha Svatého?

Rodiče mají „děti své učiti, aby se modlily a kráčely zpříma před Pánem“.

- Proč je příklad rodičů tím nejlepším učitelem při snaze pomoci dětem, aby se modlitba stala pravidelnou součástí jejich života?
- Kromě toho, že rodiče mají dávat dětem příklad v modlitbě, o jakých zásadách týkajících se modlitby mohou učit své děti? (Až budou účastníci odpovídat na tuto otázku, přečtete si níže uvedené pasáže z písem a citáty a diskutujte o nich. Povzbuďte účastníky, aby se podělili o nějaké zážitky nebo příběhy, které se týkají těchto nauk.)

a) Jakub 1:5–6 (Bůh nám dá moudrost, pokud ho budeme žádat s vírou.)

b) 2. Nefi 32:9 (Máme se modlit vždy. Modlíme se k Otci ve jménu Ježíše Krista.)

c) Alma 37:37 (Když se radíme s Pánem ve všem, co děláme, povede nás k dobrému.)

d) 3. Nefi 18:19–21 (Když se modlíme k Otci ve jménu Ježíše Krista, obdržíme to, o co žádáme, pokud je to správné. Máme se modlit ve své rodině.)

e) Nauka a smlouvy 112:10 (Když jsme pokorní, Pán zodpoví naše modlitby.)

Starší Dallin H. Oaks z Kvora Dvanácti apoštolů mluvil o tom, jak je důležité používat „jazyk modlitby“. Řekl, že děti se tomuto jazyku mohou naučit od rodičů:

„Svůj rodný jazyk se učíme jednoduše tím, že nasloucháme těm, kteří tímto jazykem mluví. Totéž platí i o jazyku, kterým oslovujeme Nebeského Otce. Jazyku modlitby se lze naučit snadněji a příjemněji než kterémukoli jinému jazyku. Máme dát svým dětem výsadu naučit se tomuto jazyku tím, že budou naslouchat tomu, jak ho jejich rodiče používají při různých modlitbách proňšených každý den ve svém domově.“ (Conference Report, Apr. 1993, 20; nebo *Ensign*, May 1993, 18.)

- Jak mohou rodiče využít rodinnou modlitbu k tomu, aby učili své děti?
- Co mohou rodiče dělat, aby své děti povzbuzovali k tomu, aby se každé z nich osobně modlilo?
- Pán řekl, že rodiče musejí učit své děti, aby před Ním „kráčely zpříma“. (NaS 68:28.) Jak mohou rodiče využívat prostředí domova a rodiny k tomu, aby

povzbuzovali děti, aby „kráčely zpříma před Pánem“? (Možné odpovědi: rodiče mohou učit své děti, aby byly poslušné zákonů a obřadů evangelia a aby stály jako svědkové Boží za všech dob a na všech místech.)

- Co mohou dělat prarodiče a další členové širší rodiny, aby pomáhali rodičům učit děti zásadám evangelia? Jaké znáte případy toho, že dobrý příklad členů širší rodiny může dětem pomoci?

Závěr

Zdůrazněte, že Bůh dal rodičům zodpovědnost učit své děti zásadám evangelia. Povzbudte účastníky, aby se snažili žít podle zásad probíraných v této lekci a aby si stanovili, jak mohou lépe učit své děti těmto zásadám.

V souladu s nabádáním Ducha se podělte o své přesvědčení týkající se pravd, o nichž jste diskutovali během lekce.

Poukažte na strany 54–57 ve *Studijní příručce účastníka kursu Manželství a vztahy v rodině*. Povzbudte účastníky, aby si zopakovali nauky a zásady uvedené v této lekci tím, že 1) se budou řídit alespoň jedním doporučením v oddílu „Náměty pro uplatnění“, a tím, že 2) si přečtou článek „Posilování rodin – naše posvátná povinnost“ od staršího Roberta D. Halese. Zdůrazněte, že pro manželské páry může být velkým přínosem, když budou tyto články ve studijní příručce společně číst a diskutovat o nich.

2. část

Cíl	Pomoci účastníkům posílit jejich touhu a schopnost učit děti soucitu a službě, čestnosti a úctě k majetku druhých, radosti z poctivé práce a mravní čistotě.
------------	--

Příprava	<ol style="list-style-type: none">1. Projděte si zásady uvedené pod nadpisem „Zodpovědnosti, které máte jako učitel“ (strany ix–xi v této příručce). Zaměřte se na to, jak uplatňovat tyto zásady v rámci přípravy na výuku.2. Přečtěte si nadpisy lekce psané tučným písmem, které podávají přehled o naukách a zásadách v lekci. V rámci přípravy přemítejte v průběhu týdne o těchto naukách a zásadách a usilujte o vedení Ducha, když se rozhodujete ohledně toho, co máte zdůraznit, abyste uspokojili potřeby účastníků. Je-li to nutné, rozdělte výuku těchto zásad do dvou lekcí.3. Jsou-li k dispozici tyto materiály, projděte si je a přineste je do třídy:<ol style="list-style-type: none">a) <i>Pro posílení mládeže</i> (36550 121).b) <i>Příručka pro rodiče</i> (31125 121).c) <i>Family Home Evening Resource Book [Kniha námětů pro rodinný domácí večer]</i> (31106). Při studiu tohoto materiálu věnujte zvláštní pozornost oddílům „Teaching Responsibility“ na stranách 246–247 a „Teaching about Procreation and Chastity“ na stranách 253–260. Zvažte možnost použít tyto články v lekci.
-----------------	---

Doporučený postup výuky

Když rodiče učí své děti, projevují jim lásku.

Podělte se o tento zážitek, který vyprávěl starší Loren C. Dunn ze Sedmdesáti:

„Vyrůstali jsme v malé komunitě a otec si uvědomoval, že můj bratr i já se potřebujeme naučit zásadě práce. A tak nás zapojil do práce na malé farmě na okraji města, kde vyrůstal. Řídil místní noviny, a tak s námi nemohl trávit moc času – jen brzy ráno a pak večer. Byla to docela velká zodpovědnost pro dva mladé chlapce, a někdy jsme dělali chyby.

Kolem naší malé farmy byly další farmy a jeden farmář jednou zašel za otcem, aby mu řekl, co podle jeho názoru děláme špatně. Otec mu pozorně naslouchal a pak řekl: ‚Jíme, ty tomu nerozumíš. Já vychovávám syny, ne krávy.‘ Po smrti otce nám Jim tento příběh vyprávěl. Byl jsem nesmírně vděčný za otce, který se rozhodl vychovávat syny, ne krávy. Navzdory chybám jsme se na oné malé farmě naučili pracovat, a myslím, že ačkoli to často neříkali, vždy jsme věděli, že jsme pro matku a otce důležitější než krávy či koneckonců, cokoli jiného.“ (Conference Report, Oct. 1974, 12; nebo *Ensign*, Nov. 1974, 11.)

- Co vás na tomto příběhu nejvíce zaujalo?

Zdůrazněte, že starší Dunn a jeho bratr vždy věděli, že jejich rodiče je mají rádi. Jedním ze způsobů, kterými rodiče projevují lásku svým dětem, je to, že věnují čas tomu, aby jim pomáhali naučit se zásadám evangelia a uplatňovat je. Tato lekce pojednává o tom, jak učit děti pěti základním zásadám života podle evangelia: soucitu a službě, čestnosti, úctě k majetku druhých, radosti z poctivé práce a mravní čistotě.

Rodiče musejí učit děti soucitu a službě.

Vysvětlete, že Spasitel během svého působení učil tomu, jak důležité je mít rád druhé a sloužit jim. Této zásadě učil slovem i příkladem.

- Co získávají děti, které se od svých rodičů naučily mít rády druhé a sloužit jim? (Kromě toho, že požádáte účastníky o odpovědi, podělte se o níže uvedené příklady.)

Když president Boyd K. Packer sloužil jako zastupující president Kvora Dvanácti apoštolů, poznamenal:

„V průběhu let jsem sledoval jednu milou sestru, která sloužila vysoko nad rámec jakéhokoli církevního povolání týkajícího se výuky nebo vedení. Vidí, že někdo něco potřebuje, a slouží – nikoli ve smyslu: ‚Zavolej mi, pokud bys potřeboval pomoc‘, ale ve smyslu: ‚Zde jsem, co mohu udělat?‘ Dělá spoustu drobných věcí, například hlídá děti členů na shromáždění nebo veze dítě, kterému ujel autobus, do školy. Na shromáždění vždy vyhledává nové návštěvníky a snaží se, aby se tam cítili vítáni. ...

Tomuto duchu služby se naučila od své matky. Duchu služby se lze nejlépe naučit v rodině. Musíme učit své děti příkladem a říkat jim, že duch nesobecnosti je zcela zásadní pro to, aby byly šťastné.“ (Conference Report, Oct. 1997, 5; nebo *Ensign*, Nov. 1997, 6.)

V jedné rodině měl syn nějaké těžkosti. Aby mu rodiče pomohli toto jeho náročné období zvládnout, povzbuzovali ho, aby každý den tajně vykonal skutek služby pro jiného člena rodiny. Na konci týdne ho již méně trápily vlastní starosti a začal pociťovat požehnání a pokoj plynoucí z toho, když projevujeme zájem o druhé.

- Co z toho, čemu se můžeme o službě naučit doma, se nemůžeme naučit nikde jinde?
- O jaké nápady, které by mohly pomoci rodičům učit jejich děti sloužit druhým, se můžete podělit?

Zvažte možnost psát odpovědi účastníků na tabuli. Povzbuzujte účastníky, aby se podělili o příklady z vlastního života. Také je požádejte, aby se podělili o nápady týkající se toho, jaká služba může být v rodině nebo rodinou poskytována. Během diskuse se zmiňte o těchto myšlenkách:

- a) Rodiče mohou být příkladem tím, že slouží členům rodiny, plní církevní povinnosti a nabízejí pomocnou ruku lidem kolem sebe.
- b) Rodiče mohou pro své děti vyhledávat příležitosti k tomu, aby sloužily členům rodiny a ostatním lidem kolem sebe. Dokonce i velmi malé děti dokáží pociťovat radost z toho, že slouží.

Rodiče musejí učit děti poctivosti a úctě k majetku druhých.

Podělte se o tuto radu od presidenta N. Eldona Tannera, který sloužil jako první rádce v Prvním předsednictvu:

„Výuka k čestnosti začíná doma. Každý z nás má nějaké osobní vlastnictví, které je jen naše. Můžeme a máme se dělit o věci, jako jsou hračky a hry, a máme si vzájemně sloužit; ale máme také peníze, šperky nebo oblečení, což je osobní majetek, a bez souhlasu majitele se nemá brát. Dítě, které respektuje poctivost doma, nemá sklony tuto zásadu porušovat mimo domov. A na druhé straně, pokud tato výuka chybí, podporuje se tím neúcta k právům a majetku druhých.“ (Conference Report, Apr. 1978, 64; nebo *Ensign*, May 1978, 44.)

- Co se může stát, když se děti neučí respektovat majetek druhých?
- Jak se mohou děti doma naučit být poctivé a respektovat majetek druhých? Kdy mají rodiče začít učit své děti těmto zásadám?

Rodiče musejí učit děti tomu, jaké odměny přináší poctivá práce.

Vysvětlete, že vedoucí Církve opakovaně promlouvají k rodičům o tom, jak důležité je učit děti pracovat. Ačkoli je někdy obtížné naučit děti pracovat, rodiče mají v tomto úsilí vytrvat. Starší L. Tom Perry z Kvoru Dvanácti apoštolů radil: „Když učíte děti radosti z poctivé práce, je to jeden z největších darů, kterým jim můžete dát.“ (Conference Report, Oct. 1986, 78; nebo *Ensign*, Nov. 1986, 62.)

- Jaký význam má učit děti zásadám práce a pracovitosti, když jsou dosud malé? Jak mohou rodiče pomáhat svým dětem, aby se učily pracovat? (Když účastníci diskutují o této otázce, povzbuďte je, aby se podělili o příklady z vlastního života. Potřebujete-li vyvolat diskusi, zvažte možnost zmínit níže uvedené náměty.)
 - a) Buďte pro děti příkladem tím, že s radostí pomáháte s domácími pracemi.
 - b) Dejte dětem zodpovědnosti odpovídající jejich schopnostem.
 - c) Věnujte čas tomu, abyste děti učili, jak mohou úspěšně plnit své zodpovědnosti.
 - d) Vyjádřete ocenění za pomoc, kterou děti poskytly.

Přečtete jedno nebo obě tato prohlášení:

President Gordon B. Hinckley, 15. president Církve, řekl: „Je třeba, aby děti pracovaly společně s rodiči – aby s nimi myly nádoby, aby s nimi stíraly podlahu, aby pomáhaly sekat trávník, aby prořezávaly stromy a keře, aby natíraly, spravovaly, uklízely a dělaly sto dalších věcí, díky nimž se naučí, že práce je cenou, kterou je třeba zaplatit za čistotu, pokrok a prosperitu.“ (*Teachings of Gordon B. Hinckley* [1997], 707.)

Když starší James E. Faust sloužil v Kvoru Dvanácti apoštolů, učil: „Nezbytnou součástí výuky dětí kázně a zodpovědnosti je umožnit jim, aby se naučily pracovat. ... Nejlepšími učiteli zásadě práce jsou sami rodiče. Když jsem začínal pracovat po boku svého otce, dědečka, strýčků a bratrů, práce se pro mne stávala radostí. Jsem si jist, že jsem často byl spíš přítěží než pomocí, ale zůstaly mi příjemné vzpomínky a získal jsem neocenitelná ponaučení. Děti se musejí učit zodpovědnosti a samostatnosti. Věnují rodiče osobně čas tomu, aby ukazovali, předváděli a vysvětlovali, aby děti, tak jak učil Lehi, dokázaly [jednat] samy za sebe a ... nebylo jednáno za ně?“ (2. Nefi 2:26.)“ (Conference Report, Oct. 1990,

42; nebo *Ensign*, Nov. 1990, 34; viz také strana 50 ve *Studijní příručce účastníka kursu Manželství a vztahy v rodině*.)

- Proč je důležité, aby děti pracovaly společně s rodiči a dalšími členy rodiny? Jaký vliv to má na vzájemný vztah, když členové rodiny pracují společně?
- Jaké odměny přináší poctivá práce? (Možné odpovědi jsou uvedeny níže.)
 - a) Uspokojení a radost z dobře vykonané práce
 - b) Uspokojení z toho, že jsme něčeho dosáhli
 - c) Osvojení si nezbytných praktických dovedností
 - d) Uvědomění si vlastní hodnoty
 - e) Materiální odměny – například akademické pocty nebo finanční přínosy
- V jakém smyslu je práce duchovním i časným požehnáním?
- Jak mohou rodiče pomáhat svým dětem vydělat peníze a moudře je používat? Jak mohou rodiče pomáhat svým dětem získat rovnováhu mezi zaměstnáním a dalšími druhy práce, jako je práce v Církvi, práce ve škole a domácí práce?
- Jaká nebezpečí se skrývají v tom, když rodiče umožní svým dětem, aby se vyhnuly zodpovědnosti pracovat?

Starší Neal A. Maxwell z Kvora Dvanácti apoštolů učil:

„Evangelium práce je součástí ‚plnosti evangelia‘. Ačkoli je misionářská práce radostná, je to práce. Ačkoli je chrámová práce radostná, je to práce. Žel, několik málo našich mladých lidí, které nikdy nic neohromí, pracuje docela dobře, ale většinou ve snaze potěšit sebe samé. ...

Buďte opatrní, ... když nadměrně toužíte po tom, aby se vaše děti měly lépe, než jste se měli vy. Nezhoršujte, byť nevědomky, situaci tím, že z jejich života odstraníte požadavky na přiměřenou práci, a tím je izolujete právě od toho, co vám pomohlo stát se tím, čím jste!“ (*Liahona*, červenec 1998, 40.)

Rodiče musejí učit děti mravní čistotě.

Zdůrazněte, že rodiče mají zodpovědnost učit své děti Pánovým měřítkům mravní čistoty. To pomůže jejich dětem odolávat pokušení.

- Proč mají rodiče vyvinout iniciativu, aby se svými dětmi diskutovali o mravní čistotě a sexualitě? Jaká rizika spočívají v tom, když rodiče tuto iniciativu nevyvíjejí?

Zdůrazněte, že v dnešním světě se děti nemohou vyhnout tomu, aby o sexualitě neslyšely. To, co však ve světě zaslechnou, většinou propaguje zneužívání posvátné moci tvoření. Děti – a zvláště dospívající – se potřebují o těchto tématech dozvědět správné informace a pravdivé nauky. Rodiče jim musejí pomáhat získat sílu k tomu, aby odolali nepravdám, kterým se ve světě učí. Musejí učit své děti tomu, jaký je Pánův plán pro používání moci tvoření.

Požádejte účastníky, kteří jsou rodiči, aby se podělili o nějaký úspěšný zážitek týkající se toho, když učili své děti o těchto tématech. Kromě toho, že požádáte účastníky o jejich názory a zkušenosti, podělte se o níže uvedené zásady:

Velmi malým dětem se mají dát jasné a jednoduché informace o posvátné povaze jejich těla. Toto poznání jim pomůže chránit se před těmi, kteří by se

mohli pokusit je nějak využívat. Když se děti přiblíží k věku dospívání, rodiče jim mají pečlivě vysvětlit, k jakým změnám dojde v jejich těle. Mají jim vysvětlit, že fyzické dozrávání je normální součástí Božího plánu.

Rodiče mají také pomoci svým dětem porozumět tomu, že sexualita je dobrá, pokud se projevuje v mezích stanovených Pánem, ale je závažným hříchem, pokud se jejími projevy porušují Pánova přikázání. Dospívající potřebují od svých rodičů jasná vodítka týkající se Pánových měřítek.

Ukažte brožurku *Pro posílení mládeže*. Vysvětlete, že tato brožurka je vynikající pomůckou pro mladé a jejich rodiče. Obsahuje informace o církevních měřítkách týkajících se chození na schůzky, oblékání, řeči, sdělovacích prostředků a hudby a tance. Povzbudte rodiče, aby si tuto brožurku přečetli individuálně s každým dítětem, které přichází do věku dospívání, a aby s dítětem o brožurce diskutovali. To pro rodiče představuje snadný způsob, jak začít mluvit o tématech, o kterých se možná mluví těžko. Také to mladým umožňuje pokládat konkrétní otázky o morálních měřítkách. Podělte se o následující citát:

„Náš Nebeský Otec nám radí, že sexuální důvěrnosti mají být vyhrazeny pro jeho děti, které uzavřely manželský svazek. Fyzický vztah mezi manželem a manželkou může být krásný a posvátný. Je určen Bohem pro rození dětí a pro vyjadřování lásky v rámci manželství: ‚Z té příčiny opustí muž otce svého i matku svou, a přidrží se bude manželky své, i budou v jedno tělo.‘ (Genesis 2:24.)

Vzhledem k tomu, že sexuální důvěrnost je tak posvátná, Pán požaduje sebeovládání a čistotu před sňatkem a naprostou věrnost po sňatku. Při chození na schůzky se k partnerce nebo k partnerovi chovejte s úctou a očekávejte, že vaše partnerka nebo partner bude tutéž úctu projevat i vám. Nikdy se k ní nebo k němu nechovejte jako k předmětu uspokojení chlípných žádostí nebo svého ega. Nepatřičný fyzický kontakt může přivodit ztrátu sebeovládání. Ovládejte vždy sebe i své fyzické pocity.

Pán konkrétně zapovídá určité chování, mezi které patří veškeré sexuální vztahy před manželstvím, vzájemnou sexuální stimulaci, sexuální zvrácenosti (například homosexualitu, znásilnění a incest), masturbaci nebo zabývání se sexem v myšlenkách, řeči nebo jednání. ...

Homosexuální a lesbické aktivity jsou hříšné a jsou pro Pána ohavností (viz Římanům 1:26–27; 31). Nepřirozené náklonnosti, včetně náklonnosti k osobám stejného pohlaví, jsou v rozporu s Božím věčným plánem pro jeho děti. Jste zodpovědní za to, abyste se rozhodovali správně. Ať již jsou žádostivé pocity a touhy směřovány k osobám stejného nebo opačného pohlaví, mohou tyto pocity vést k závažnějším hříchům. Všichni Svátí posledních dnů se musejí naučit ovládat a ukázněvat.“

Ukažte *Příručku pro rodiče* a příručku *Family Home Evening Resource Book [Kniha námětů pro rodinný domácí večer]*, pokud je k dispozici. Vysvětlete, že tyto příručky jsou pomůckou pro rodiče, kteří se snaží učit své děti o cudnosti. *Příručka pro rodiče* se celá věnuje tomuto tématu. *Family Home Evening Resource Book [Kniha námětů pro rodinný domácí večer]* se tématu cudnosti věnuje na stranách 253–260.

Zdůrazněte, že když rodiče mluví se svými dětmi o sexualitě, mohou jim svědčit o tom, že mravní čistota vede k radosti a k pokoji.

- Proč je nezbytné, aby rodiče, kromě toho, že o mravní čistotě učí, byli také příkladem mravní čistoty? Jak mohou být rodiče příkladem mravní čistoty?

Zdůrazněte, že děti se mohou učit pravdivým zásadám mravní čistoty tím, jak se jejich rodiče k sobě vzájemně chovají, tím, jakou literaturu a jaký druh médií rodiče doma dovolují, a tím, jak rodiče mluví o posvátné moci tvoření.

Závěr

Zdůrazněte, že rodiče mají zodpovědnost učit své děti zásadám spravedlivosti. Povzbuďte účastníky, aby se snažili žít podle zásad probíraných v této lekci a aby si určili, jak mohou lépe učit své děti těmto zásadám.

V souladu s nabádáním Ducha se podělte o své přesvědčení týkající se pravd, o nichž jste diskutovali během lekce.

Poukažte na strany 58–63 ve *Studijní příručce účastníka kursu Manželství a vztahy v rodině*. Povzbuďte účastníky, aby si zopakovali nauky a zásady uvedené v této lekci tím, že 1) se budou řídit alespoň jedním doporučením v oddílu „Náměty pro uplatnění“, a tím, že 2) si přečtou článek „Učte děti“ od presidenta Boyda K. Packera. Zdůrazněte, že pro manželské páry může být velkým přínosem, když budou tyto články ve studijní příručce společně číst a diskutovat o nich.

Cíl Učit zásadám, které pomohou rodičům vést jejich děti při rozhodování.

Příprava

1. V rámci přípravy na výuku se zaměřte na to, jak se řídit zásadami uvedenými pod nadpisem „Zodpovědnosti, které máte jako učitel“ (strany ix–xi v této příručce).
2. Přečtete si nadpisy lekce psané tučným písmem. Tyto nadpisy podávají přehled o naukách a zásadách v lekci. V rámci přípravy přemítejte nad tím, jak účastníkům pomoci tyto nauky a zásady uplatňovat. Usilujte o vedení Ducha, když se rozhodujete ohledně toho, co máte zdůraznit, abyste uspokojili potřeby účastníků.
3. Máte-li k dispozici knihu *Family Home Evening Resource Book* [Knihla námětů pro rodinný domácí večer] (31106), prostudujte si části „Agency – The Key to Growth“ na stranách 237–238 a „Reclaiming a Wayward Child“ na stranách 252–253. Zvažte možnost použít tyto články v lekci.
4. Přineste si do třídy malý obléžek. Použijete ho v poslední části lekce.

**Doporučený
postup výuky**

Děti při rozhodování potřebují, aby je někdo vedl.

Přečtete tuto báseň, kterou v rámci proslovu na generální konferenci přednesl prezident Thomas S. Monson z Prvního předsednictva:

Stál u křižovatky, zcela sám,
a do tváře svítilo mu slunce.
Nemyslel na to, co ho čeká –
byl to závod, a on chtěl běžet.
Cesta se však rozdvojila,
a mladík nevěděl, kudy se dát.
Zvolil si cestu vedoucí dolů
a závod prohrál a přišel o trofej.
Zůstal tam stát se svým hněvem:
vždyť u té křižovatky nikdo nestál,
nikdo mu neukázal správný směr.

Jiný den, na témže místě,
stál chlapec s velkými sny.
I on závodil, i on chtěl běžet,
i jemu šlo o to, co je správné.
Pro něj tam však někdo byl,
aby mu ukázal, kudy jít.
A tak si cestu dolů nezvolil,

závod vyhrál a trofej získal.
I dnes kráčí po vyšších cestách,
protože u křižovatky někdo stál,
aby mu ukázal správný směr.

[citováno z: *Central Christian Monitor*, Conference Report, Oct. 1993, 66–67;
nebo *Ensign*, Nov. 1993, 48]

Vysvětlete, že děti a mládež často stojí u křižovatek – v situaci, kdy je před nimi rozhodnutí, které může mít trvalý vliv na jejich život. Rodiče, kteří tyto cesty znají, mají být nablízku, aby dětem pomohli rozhodnout se spravedlivě. I v případě, kdy rodiče nemohou být se svými dětmi v okamžiku rozhodování, mají být děti schopny získat vedení a spoléhat se na nabádání Ducha Svatého, když si vzpomenou na to, čemu je rodiče učili.

Rodiče mohou dětem pomáhat používat svobodu jednání spravedlivě.

Vysvětlete, že svoboda jednání je jedním z největších darů, který nám Nebeský Otec dal. Svoboda jednání je schopnost rozhodovat se a jednat sám za sebe. A právě díky svobodě jednání jsme se rozhodli následovat Spasitele a obdržet požehnání věčného života (viz 2. Nefi 2:25–28).

Přečtěte si s účastníky Nauku a smlouvy 58:27–28.

- V jakém smyslu se tato pasáž týká rodičů, když pomáhají dětem rozhodovat se?
- Jaké přínosy plynou z toho, když umožňujeme dětem rozhodovat se?

Níže jsou uvedeny zásady, kterými se rodiče mohou řídit, aby tak pomohli svým dětem používat svobodu jednání spravedlivě. Diskutujte o těchto zásadách s účastníky.

Učte děti o velikém plánu štěstí, který připravil Nebeský Otec.

Přečtěte si s účastníky tento výňatek z Almy 12:32:

„Tudíž Bůh, seznámiv je s plánem vykoupení, jim dal příkázání.“

- Jaký význam má to, že Bůh jim dal příkázání až *poté*, co jim oznámil plán vykoupení? Jak se tato zásada týká snahy rodičů povzbuzovat své děti, aby byly poslušny příkázání?

Starší Boyd K. Packer z Kvora Dvanácti apoštolů učil:

„Mladí lidé se ptají ‚proč?‘ – proč je nám přikázáno *dělat* určité věci a proč je nám přikázáno jiné věci *nedělat*? Znalost plánu štěstí ... může být pro mysl těchto mladých lidí odpovědí na otázku ‚proč‘. ...

Nebudete se [svými] dětmi ve chvílích jejich pokušení. V těchto nebezpečných okamžicích se musejí spoléhat na vlastní zdroje. Pokud dokáží najít své místo v rámci plánu evangelia, budou nesmírně posíleni.

Je záhodno připomínat tento plán znovu a znovu. Pak budou vždy vědět, co je účelem života, že Vykupitel skutečně žije, a z jakého důvodu máme příkázání.

Jejich studium evangelia, jejich životní zážitky budou posilovat jejich stále rostoucí svědectví o Kristu, o Usmíření, i o znovuzřízení evangelia.“ (*The Great Plan of Happiness* [address to religious educators, 10 Aug. 1993], 3.)

Dejte dětem jasná vodítka založená na zásadách evangelia.

Vysvětlíte, že rodiče mají dávat svým dětem jasná vodítka, kterými se při rozhodování mají řídit. To zahrnuje úsilí učit doma evangeliu a stanovit měřítko chování. Starší Joe J. Christensen ze Sedmdesáti učil:

„*Nebojte se stanovit jasná mravní měřítka a vodítka.* Zcela určitě řekněte ne, když je to potřeba. ... Nechť [vaše děti] vědí, že jsou určité věci, které vy, jako členové své rodiny, zkrátka neděláte. Někteří rodiče se téměř chorobně starají o popularitu svých dětí a o to, jak jsou ve společnosti přijímané, a souhlasí s mnoha věcmi, které jsou ve skutečnosti v rozporu s lepším úsudkem, například s nákladnými módními výstřelky, s necudným oblečením, s tím, že jsou do noci vzhůru, s tím, že chodí na schůzky před dosažením 16. narozenin, s tím, že chodí na mládeži nepřístupné filmy, atd. Když si děti i rodiče stojí za tím, co je správné, mohou být občas osamělí. Možná, že zůstanou večeři sami, že budou chybět na večírcích a že neuvidí některé filmy. Možná to nebude vždy zábavné. Ale rodičovství není soutěž o to, kdo je populárnější.“ (Conference Report, Oct. 1993, 13; nebo *Ensign*, Nov. 1993, 11.)

- Co mohou rodiče dělat, aby pro svou rodinu stanovili jasná mravní vodítka? (Když účastníci diskutují o této otázce, povzbudte je, aby se podělili o příklady z vlastního života.)

Přečtěte si s účastníky Moroniho 7:15–19.

- Co se z této pasáže dozvídáme o tom, jak rozlišit dobro od zla? V jakém smyslu mohou rodiče použít tuto radu, když stanovují vodítka pro své děti?
- V jakých oblastech svého života někdy děti a mladí lidé potřebují pomoci rozsoudit mezi dobrem a zlem? Jak mohou rodiče použít radu uvedenou v Moronim 7:15–19, aby dětem pomohli rozhodovat se spravedlivě?

Pomáhejte dětem rozpoznávat vliv Ducha Svatého v jejich životě.

Vysvětlíte, že Moroni 7:15–19 se týká světla Kristova, které nám pomáhá rozpoznávat dobro od zla. Kromě následování světla Kristova také můžeme obdržet vedení od Ducha Svatého, který „[nám] ukáže všechny věci, které [máme] činiti“ (2. Nefi 32:5), a pomůže nám „znáti pravdu ohledně všech věcí“. (Moroni 10:5.) Když se děti učí rozpoznávat a následovat nabádání Ducha Svatého, získají další pomoc při rozhodování. Poté, co děti obdrželi dar Ducha Svatého, rodiče jim mohou pomáhat vypěstovat si touhu být hodny stálého společenství Ducha.

Starší Robert D. Hales z Kvora Dvanácti apoštolů vyprávěl o tom, jak mu jeho matka pomohla rozpoznat vliv Ducha Svatého:

„Poté, co jsem byl pokřtěn a confirmován, si mě matka vzala stranou a zeptala se mě: ‚Jaké máš nyní pocity?‘ Popsal jsem jí, jak nejlépe jsem dovedl, onen hřejivý pocit klidu, útěchy a radosti, který jsem měl. Matka mi vysvětlila, že to, co pociťuji, je dar, který jsem právě přijal – dar Ducha Svatého. Řekla mi, že budu-li žít tak, abych ho byl hoden, budu mít tento dar neustále. Na tento poučný okamžik vzpomínám celý život.“ (*Liahona*, červenec 1999, 39.)

- Co mohou rodiče dělat, aby pomáhali svým dětem pociťovat a rozpoznávat vliv Ducha Svatého? (Možné odpovědi: rodiče mohou povzbuzovat své děti, aby studovaly písmo, aby poslouchaly duchovní hudbu, dodržovaly přikázání

a modlily se s opravdovým záměrem. Také se mohou se svými dětmi dělit o duchovní zážitky a vyjadřovat jim lásku.)

Zdůrazněte, že je nezbytné, aby rodiče povzbuzovali děti k osobnímu náboženskému životu, například k tomu, aby osobně studovaly písmo, aby se osobně modlily a postily. Účast v rodinných náboženských aktivitách je sice důležitá, ale nestačí.

Dávejte malým dětem příležitosti k tomu, aby činily jednoduchá rozhodnutí.

Zdůrazněte, že rodiče mohou dávat i malým dětem příležitosti k tomu, aby se rozhodovaly. Mohou jim dávat na výběr mezi jednoduchými rozhodnutími, obvykle tím, že jim nabídnou pouze dvě varianty, které jsou obě přijatelné. Rodič může například říci: „Chtěl by sis dnes vzít modré tričko nebo červené?“ nebo „Chtěla bys, než půjdeš spát, vyprávět pohádku nebo si chceš ještě hrát a pak jít spát?“ Když rodiče nabídnou tyto možnosti, mají pak přijmout rozhodnutí dítěte.

- Jak může toto jednoduché rozhodování pomoci dětem připravit se na to, až budou později činit rozhodnutí, která budou mít dalekosáhlý význam nebo která budou obtížná?

Pomáhejte dětem porozumět tomu, že některá rozhodnutí mají věčné důsledky.

Vysvětlete, že když děti stojí před obtížným rozhodnutím, například co dělat o sabatu, jaké si vybrat přátele, jak plánovat vzdělání nebo jaké cíle si stanovit pro svou profesní dráhu, je důležité, aby věděly, jak posuzovat různé věci na základě pravd evangelia. Je nezbytné, aby rozuměly tomu, že jejich rozhodnutí mohou mít věčné důsledky. Rodiče musejí s dětmi, když jsou ještě v útlém věku, mluvit o těchto zásadách.

- Jak mohou rodiče vést své děti, když se s nimi radí? (Možné odpovědi: rodiče se s nimi mohou podělit o vlastní zkušenosti a zážitky, mohou připomenout dětem Pánova přikázání a pomoci jim brát ohled na věčné důsledky různých rozhodnutí.)
- V jakých situacích může být zapotřebí, aby rodič zasáhl, když se dítě nerozhoduje spravedlivě?

Požádejte některého účastníka, aby přečetl tuto radu staršího M. Russella Ballarda z Kvora Dvanácti apoštolů (na straně 66 ve *Studijní příručce účastníka kursu Manželství a vztahy v rodině*):

„Když rodiče vidí, že se děti rozhodují špatně, je jejich povinností zakročit. To neznamena, že rodiče dětem vezmou drahocenný dar svobody jednání. Protože svoboda jednání je dar daný Bohem, konečné rozhodnutí, co budou dělat, jak se budou chovat a v co budou věřit, bude vždy na dětech. Je však potřeba, abychom my, rodiče, zajistili, že děti rozumějí tomu, co je vhodné chování a jaké následky to bude mít, když půjdou špatným směrem. Mějte na paměti, že v domově neexistuje nic takového jako nezákonná cenzura. Filmy, časopisy, televize, videa, internet a další sdělovací prostředky jsou zde hosty, a tato média mají být pozvána pouze tehdy, jsou-li vhodná pro rodinné potěšení. Učiňte svůj domov přístavem pokoje a spravedlivosti. Nedovolte zlým vlivům, aby znečišťovaly vaše jedinečné duchovní prostředí. Buďte laskaví,

ohleduplní, jemní a taktní v tom, co říkáte a jak spolu vzájemně jednáte. Díky rodinným cílům založeným na měřítkách evangelia bude snadnější činit správná rozhodnutí.“ (*Liahona*, červenec 1999, 103.)

Rodiče mají umožnit dětem, aby se učily z následků nemoudrých rozhodnutí.

Zdůrazněte, že i když rodiče mají někdy zasáhnout, aby pomohli dětem spravedlivě se rozhodnout, nemají zasahovat, aby zabránili důsledkům nemoudrých rozhodnutí, které jejich děti učinily.

- Co se může stát, když rodiče chrání své děti před důsledky jejich rozhodnutí? Co dobrého může přinést to, když dětem umožníme zakusit přirozené důsledky jejich rozhodnutí? (Povzbudte účastníky, aby se podělili o příklady z vlastního života. Potom přečtěte níže uvedená prohlášení.)

Starší Richard G. Scott z Kvora Dvanácti apoštolů řekl: „Rodiče, nedělejte tu chybu, abyste záměrně zakročili a zlehčili nebo odstranili přirozené důsledky rozhodnutí vašeho dítěte, když se vědomě rozhodne porušit příkázání. Takové jednání podpoří nesprávné zásady, otevře dveře k ještě závažnějšímu hříchu a zmenší pravděpodobnost, že dítě bude činit pokání.“ (Conference Report, Apr. 1993, 43; nebo *Ensign*, May 1993, 34.)

Starší Robert D. Hales učil: „Může se nám zdát riskantní umožnit dětem, aby se učily z vlastních chyb. Děti se však budou pro Pánovo řešení a pro rodinné hodnoty rozhodovat ochotněji, pokud toto rozhodnutí bude vycházet z nich, než kdybychom se jim snažili tyto hodnoty vnutit. Pánovy metody lásky a porozumění jsou lepší než Satanovy násilné a donucovací způsoby, obzvláště při výchově dospívajících.“ (*Liahona*, červenec 1999, 39.)

Rodiče mají projevovat velkou lásku dětem, které sejdou z cesty.

Zdůrazněte, že i navzdory tomu nejlepšímu úsilí rodičů mohou některé děti činit taková rozhodnutí, která přinášejí zármutek jim samotným i ostatním. Rodiče nikdy nesmějí přestat milovat děti, které sejdou z cesty. Starší Richard G. Scott řekl:

„Někteří z vás máte děti, které s vámi nesouhlasí a volí si zcela odlišnou cestu. Otec v nebi totéž zažil opakovaně. I když některé Jeho děti použily Jeho dar svobody jednání, aby se rozhodly v rozporu s Jeho radami, i nadále je miluje. Jsem si jist, že přesto nikdy neobviňoval sám sebe z toho, že se tyto děti rozhodly nemoudře.“ (Conference Report, Apr. 1993, 43; nebo *Ensign*, May 1993, 34.)

Když starší Howard W. Hunter sloužil v Kvoru Dvanácti apoštolů, dal tuto radu rodičům, kteří udělali vše, co bylo v jejich silách, a přesto se rmoutí kvůli chybám dítěte:

„Úspěšným rodičem je ten, který dítě miluje, který přináší oběti a který se o dítě stará, učí ho a zaopatřuje jeho potřeby. Pokud toto vše děláte, a vaše dítě je přesto svéhlavé nebo neposlušné nebo světské, přesto můžete být úspěšným rodičem. Možná existují děti, které přišly na tento svět a které by byly náročným úkolem pro jakékoli rodiče za jakýchkoli okolností. Podobně jsou možná i jiné, které by byly požehnáním a radostí téměř pro jakéhokoli otce či matku.“ (Conference Report, Oct. 1983, 94; nebo *Ensign*, Nov. 1983, 65.)

Dejte některému účastníkovi oblázek, který jste si přinesli do třídy (viz „Příprava“, bod 4). Požádejte účastníka, aby si přiložil oblázek přímo před oko. Pak ho požádejte, aby popsal, co vidí. Pak přečtete níže uvedené přirovnání, které vyprávěl starší Richard G. Scott, když sloužil v Sedmdesáti:

„Když si vezmu malý oblázek a přiložím si ho přímo před oko, vypadá jako veliký balvan. Vidím jen ten kamínek. Vše ostatní zakrývá – podobně jako problémy blízkého člověka, které každičký okamžik ovlivňují náš život. Poté, co jste udělali to, co bylo reálně ve vašich silách, abyste svému blízkému pomohli, nechejte danou záležitost v rukou Páně a již se tím netrapte. Nemějte pocit viny kvůli tomu, že toho nedokážete udělat víc. Nemarněte energii tím, že byste se zbytečně trápili. Pán vezme oblázek, který vyplňuje váš zorný úhel, a odhodí ho mezi obtíže, kterým budete čelit v rámci svého věčného pokroku. Poté ho uvidíte ve správné perspektivě. A časem pocítíte vnuknutí a poznáte, jak pomoci dál. Díky této věčné perspektivě naleznete větší pokoj a štěstí, nebudete přehlížet ty, kteří vás potřebují, a budete schopni jim více pomoci.“ (Conference Report, Apr. 1988, 70; nebo *Ensign*, May 1988, 60.)

- Jak mohou rodiče projevovat vytrvalou lásku synovi nebo dceři, kteří sešli z cesty? Jak mohou projevovat tuto lásku, aniž by přehlíželi jejich skutky?

Přečtete si s účastníky Lukáše 15:11–32. Vysvětlíte, že tato pasáž se často nazývá podobenstvím o marnotratném synovi. Mohlo by se však také nazývat podobenstvím o láskyplném otci.

- Čemu se z tohoto podobenství můžeme naučit o tom, jaký vliv může mít rodičovská láska na svéhlavé děti?

Když prezident Gordon B. Hinckley sloužil jako první rádce v Prvním předsednictvu, učil:

„V průběhu celého lidského pokolení byly skutky vzpurných dětí obtěžkány zármutkem a hlubokým žalem, avšak i když došlo ke vzpurnosti, silná pouta rodinného života byla připravena obklopit i onoho vzpurníka.

Neznám v celé literatuře krásnější příběh než ten, který vyprávěl Mistr a který je zaznamenán v patnácté kapitole Lukáše. Je to příběh o neuvážlivém a chamtivém synovi, který si vyžádal své dědictví, které pak promrhal, až mu z něj nic nezbylo. Když se jako kající vrátil k otci, jeho otec, který ho uviděl již zdálky, k němu běžel, objal ho, padl mu kolem krku a políbil ho.“ (Conference Report, Apr. 1991, 95; nebo *Ensign*, May 1991, 72.)

Závěr

Zdůrazněte, jak je důležité vést děti při rozhodování a jak je důležité umožnit jim učit se z následků svých činů. Připomeňte účastníkům, že Pán rodičům požehná, když budou dál milovat své děti a pracovat s nimi. Poté přečtete toto prohlášení biskupa Roberta D. Halese, které pronesl, když sloužil jako předsedající biskup:

„Samozřejmě, že rodiče budou dělat při svém rodičovském úsilí chyby, ale skrze pokoru, víru, modlitbu a studium se každý člověk může naučit lepšímu způsobu života a přinášet tak požehnání do života členů současné rodiny a učit správným tradicím pokolení, která budou následovat.“ (Conference Report, Oct. 1993, 10–11; nebo *Ensign*, Nov. 1993, 10.)

V souladu s nabádáním Ducha vydejte svědectví o zásadách, o nichž jste diskutovali během lekce.

Poukažte na strany 64–66 ve *Studijní příručce účastníka kursu Manželství a vztahy v rodině*. Povzbudte účastníky, aby si zopakovali nauky a zásady uvedené v této lekci tím, že 1) se budou řídit alespoň jedním doporučením v oddílu „Náměty pro uplatnění“, a tím, že 2) si přečtou článek „Jako neuhasitelný plamen“ od staršího M. Russella Ballarda. Zdůrazněte, že pro manželské páry může být velkým přínosem, když budou tyto články ve studijní příručce společně číst a diskutovat o nich.

RODINNÁ MODLITBA, RODINNÉ STUDIUM PÍSEM A RODINNÝ DOMÁCÍ VEČER

Cíl Povzbudit rodiny, aby měly pravidelnou rodinnou modlitbu, rodinné studium písem a rodinný domácí večer, a aby při těchto příležitostech učily evangelium.

Příprava

1. Zvažte, jak můžete uplatnit zásady uvedené pod nadpisem „Zodpovědnosti, které máte jako učitel“ (strany ix–xi v této příručce).
2. Přemístejte o naukách a zásadách uvedených v nadpisech psaných tučným písmem v této lekci. V průběhu týdne přemýšlejte o tom, jak těmto naukám a zásadám učit. Usilujte o vedení Ducha, když se rozhodujete ohledně toho, co máte zdůraznit, abyste uspokojili potřeby účastníků.
3. Jsou-li k dispozici níže uvedené materiály, přineste některé z nich nebo všechny do třídy. Připravte se na to, že až budete diskutovat o rodinném domácím večeru, tyto materiály ukážete účastníkům.
 - a) Písma.
 - b) *Family Home Evening Resource Book* [Kniha námětů pro rodinný domácí večer] (31106).
 - c) *Příručka pro rodinu* (31180 121).
 - d) *Family Home Evening Video Supplement* (53276) a *Family Home Evening Video Supplement 2* (53277).
 - e) *Zásady evangelia* (31110 121).
 - f) Církevní časopisy.
 - g) *Naše dědictví – stručná historie Církve Ježíše Krista Svatých posledních dnů* (35448 121).
 - h) Příručky pro Melchisedechovo kněžství a Pomocné sdružení.
 - i) Studijní příručky pro členy třídy Nauky evangelia.
 - j) *Pro posílení mládeže* (36550 121).
 - k) Církví vydané příběhy z písem, například *Příběhy z Knihy Mormon* (35666 121).
 - l) Soubor Obrazy z evangelia (34730 121).
4. Pokud použijete opakovací cvičení ze strany 87, přineste si do třídy pro každého účastníka list papíru a pero nebo tužku.

Doporučený postup výuky

Rodinná modlitba, rodinné studium písem a rodinný domácí večer musejí mít v každé rodině Svatých posledních dnů vysokou prioritu.

Vysvětlete, že v únoru 1999 První předsednictvo poslalo dopis určený členům Církve po celém světě. Dopis obsahoval i tyto pokyny:

„Radíme rodičům a dětem, aby největší důležitost přikládali rodinné modlitbě, rodinnému domácímu večeru, studiu a výuce evangelia a hodnotným rodinným činnostem. Jakkoli hodnotné a vhodné mohou být jiné programy nebo činnosti, nesmí jim být dovoleno, aby zaujaly místo božsky určených povinností, které

mohou odpovídajícím způsobem plnit pouze rodiče a rodiny.“ (Dopis Prvního předsednictva, 11. únor 1999.)

- Proč jsou tyto rady zvlášť důležité v dnešní době?

Vysvětlete, že tato lekce pojednává o tom, co mohou rodiče dělat, aby se každý den jako rodina modlili a studovali písma a aby každý týden měli rodinný domácí večer.

Když se rodina společně modlí, získává velká požehnání.

Přečtěte si s účastníky 3. Nefiho 18:21. Pak se podělte o tyto rady presidenta Gordona B. Hinckleyho, 15. presidenta Církve:

„Nechť se každá rodina v této Církvi společně modlí. Ano, je důležité mít osobní modlitbu, je ale nádherné, když máme rodinnou modlitbu. Modlete se s vírou ke svému Otci v nebi. Modlete se ve jménu Pána Ježíše Krista. Pro své děti nemůžete udělat nic lepšího než nechat je střídat se v pronášení rodinné modlitby, při které vyjadřují vděčnost za svá požehnání. Budou-li to dělat, dokud jsou malé, budou vyrůstat s duchem díkuvzdání v srdci.“ („Inspirující myšlenky“, *Poselství Prvního předsednictva*, srpen 1997.)

- Co mohou rodiny dělat, aby si vypěstovaly zvyk mít každý den rodinnou modlitbu? Na jaké překážky jste narazili ve snaze mít každodenní rodinnou modlitbu a jak jste je překonali?
- Co mohou rodiny dělat, aby pro ně byla rodinná modlitba smysluplná? (Kromě odpovědí účastníků se podělte o některé nebo všechny níže uvedené náměty.)
 - a) Rodiče se mohou před modlitbou zeptat, za co konkrétního by jako rodina měli poděkovat Nebeskému Otci nebo na co mají v modlitbě pamatovat.
 - b) Rodiče mohou dbát na to, aby měly děti pravidelně příležitost pronášet rodinnou modlitbu.
 - c) Rodina může v modlitbě pamatovat na vedoucí Církve, na misionáře a na členy rodiny, kteří potřebují nějaké zvláštní požehnání.
 - d) Rodiče mohou využít modlitby jako příležitost k tomu, aby své děti něčemu naučili. Jejich vyjádření vděčnosti například může vypěstovat podobné pocity i u jejich dětí.
 - e) Rodiče mohou v modlitbě zmínit každé své dítě a pomoci jim, aby pocítovaly lásku, kterou k nim Nebeský Otec i jejich pozemští rodiče chovají.
- Jaká požehnání jste vy a vaše rodina obdrželi díky rodinné modlitbě?

Rodinné studium písem pomáhá rodině přilnout těsněji k Bohu.

Napište níže uvedené výrazy na tabuli nebo je nahlas přečtěte:

Hlubší uctivost

Hlubší úcta a ohleduplnost

Méně sporů

Schopnost radit dětem s větší láskou a moudrostí

Lepší schopnost přijímat rodičovské rady

Větší spravedlivost

Hojnější víra, naděje a pravá láska

Pokoj, radost a štěstí

Požádejte členy třídy, aby přemítali o této otázce, aniž by na ni odpovídali nahlas:

- Co můžete udělat, aby se vaše rodina více těšila z těchto požehnání?

Vysvětlete, že president Marion G. Romney z Prvního předsednictva svědčil o tom, že tato požehnání mohou ve větší hojnosti přicházet do našeho domova, když studujeme písma – zvláště Knihu Mormonovu:

„Jsem si jist, že budou-li rodiče v našich domovech číst s modlitbou a pravidelně, jak sami, tak se svými dětmi, z Knihy Mormonovy, pak duch této velké knihy prostoupí naše domovy a všechny, kteří v nich přebývají. Prohloubí se duch uctivosti; vzroste vzájemná úcta a ohleduplnost. Zmizí duch rozbroje. Rodiče budou radit svým dětem s větší láskou a moudrostí. Děti budou ochotněji přijímat a poslouchat rady svých rodičů. Poroste spravedlivost. Naše domovy budou oplývat vírou, nadějí a pravou láskou – čistou láskou Kristovou – a to do nich bude vnášet pokoj, radost a štěstí.“ (Conference Report, Apr. 1980, 90; nebo *Ensign*, May 1980, 67.)

Když president Ezra Taft Benson, 13. president Církve, mluvil o zaslíbeních, která zmínil president Romney, řekl: „Tato zaslíbení – prohloubená láska a soulad v rodině, větší úcta mezi rodičem a dítětem, prohloubená duchovnost a spravedlivost – nejsou zaslíbení planá, ale přesně to, co měl Prorok Joseph Smith na mysli, když řekl, že Kniha Mormonova nám pomůže přilnout těsněji k Bohu.“ (Conference Report, Oct. 1986, 6; nebo *Ensign*, Nov. 1986, 7.)

Požádejte účastníky, aby vyprávěli o požehnáních, která jejich rodina získala díky rodinnému studiu písem.

- Co děláte, aby se vám rodinné studium písem dařilo? Na jaké překážky jste narazili a jak jste je překonali? (Kromě odpovědí účastníků se podělte o některé nebo všechny níže uvedené náměty.)
 - a) Společně si stanovte čas na každodenní rodinné studium písem. Toto je často na rodinném studiu písem to nejtěžší. Rodiny však mohou usilovat o Ducha, když se rozhodují o tom, co bude v jejich podmínkách fungovat nejlépe.
 - b) Zvažte možnost stanovit si určitou dobu, kterou věnujete každodenní četbě, nebo konkrétní počet veršů, kapitol nebo stránek.
 - c) Je-li to možné, zajistěte, aby každý člen rodiny měl k dispozici písma. Dokonce i dětem, které neumějí číst, prospěje, když budou mít svoje vlastní písma. Rodiče jim mohou dát písma při křtu nebo jako dárek k narozeninám nebo při jiné zvláštní příležitosti. Nebo si děti mohou vydělat peníze na to, aby si koupily písma vlastní.
 - d) Při čtení se střídejte a podle potřeby pomáhejte se čtením mladším dětem. Po přečtení pasáže shrňte, o čem jste četli, a zopakujte to tak, aby tomu rozuměly i mladší děti.
 - e) Nechejte malé děti kreslit obrázky, které příběhy z písem znázorňují. Rodina by například mohla vytvořit velkou kresbu znázorňující Lehiovo vidění stromu života.
 - f) Naučte se společně nazpaměť oblíbené verše z písem.
 - g) Přečtěte si verše z písem, které se týkají mimořádných událostí – například Velikonoc, Vánoc, křtu, vysvěcení ke kněžství nebo zasvěcení chrámu.
 - h) Společně a pomocí Průvodce k písmům prostudujte určité téma z evangelia.
 - i) Vedte rodinný sešit pro zaznamenávání otázek, cílů nebo postřehů spojených se čtením písem.

Upozorněte na to, že pokud začne být obtížné shromáždit rodinu ke společnému studiu písem, rodiče mají pamatovat na to, že jejich úsilí může mít dalekosáhlejší vliv, než jaký si dovedou představit. Sestra Susan L. Warnerová, která sloužila jako druhá rádkyně v generálním předsednictvu Primárek, řekla:

„V naší rodině jsme se snažili studovat písmena brzy ráno. Často jsme ale byli roztrpčeni, když si jeden syn stěžoval, a museli jsme ho přemlouvat, aby vylezl z postele. Když nakonec přišel, často si hlavu položil přímo na stůl. O mnoho let později, když sloužil na misi, napsal v dopise domů: ‚Děkuji vám za to, že jste mě učili z písem. Rád bych, abyste věděli, že tehdy, když jsem vypadal, jako kdybych spal, jsem ve skutečnosti poslouchal se zavřenýma očima.‘ (Conference Report, Apr. 1996, 109; nebo *Ensign*, May 1996, 79.)

Rodinné domácí večery pomáhají rodině opevnit se vůči světským vlivům.

Vysvětlete, že v roce 1915 prezident Joseph F. Smith a jeho rádci v Prvním předsednictvu dali pokyn rodičům, aby začali pořádat pravidelný „domácí večer“. Měla to být doba, kdy rodiče mohli učit rodinu zásadám evangelia. První předsednictvo napsalo: „Budou-li Svatí poslušni této rady, slibujeme, že výsledkem budou veliká požehnání. Láska v rodině vzroste a děti budou více poslouchat rodiče. V srdci mládeže Izraele se bude rozvíjet víra, a oni získají moc bojovat se zlými vlivy a pokušeními, která je obklopují.“ (V James R. Clark, comp., *Messages of the First Presidency of The Church of Jesus Christ of Latter-day Saints*, 6 vols. [1965–1975], 4:339.)

Prezident Gordon B. Hinckley vyprávěl, jak jeho rodiče následovali radu presidenta Smitha:

„V roce 1915 prezident Joseph F. Smith požádal členy Církve, aby měli rodinný domácí večer. Můj otec řekl, že ho budeme mít, a tak jsme vždy zatopili v salónku, kde stál mamčin klavír, a dělali jsme to, o co nás prezident Církve požádal.

Jako děti jsme byli velmi špatní zpěváci. Když jsme si hráli, dokázali jsme společně dělat spoustu různých věcí, ale pokud se měl někdo z nás před ostatními pokusit zazpívat sólo, bylo to, jako kdybyste chtěli, aby zmrzlina na plotně neroztála. Na začátku jsme se vždy smáli a měli jsme různé roztomilé poznámky ohledně zpěvu toho druhého. Ale naši rodiče vytrvali. Společně jsme zpívali. Společně jsme se modlili. V tichosti jsme naslouchali, když maminka četla příběhy z Bible a z Knihy Mormonovy. Tatínek nám vyprávěl příběhy, které si pamatoval. ...

Z oněch prostých a krátkých setkání, která jsme mívali v salónku v našem starém domě, vzešlo něco nepopsatelného a nádherného. Láska, kterou jsme měli k rodičům, se posílila. Láska k našim bratrům a sestrám se prohloubila. Naše láska k Pánu se zvětšila. V srdci se nám zrodila schopnost vážit si prosté dobroti. Tyto úžasné věci se staly díky tomu, že naši rodiče následovali radu presidenta Církve. Díky tomu jsem se naučil něčemu nesmírně důležitému.“ (*Teachings of Gordon B. Hinckley* [1997], 211–212.)

Vysvětlete, že od doby presidenta Josepha F. Smitha každý prezident Církve zdůrazňoval důležitost rodinného domácího večera. V dnešní době První předsednictvo radí rodinám, aby konaly rodinné domácí večery každý pondělní večer.

Upozorněte na to, že rodinný domácí večer má vždy zahrnovat rodinnou modlitbu a nějakou lekci, kterou může přednést rodič nebo některé dítě. Rodiče mohou pomoci mladším dětem si lekci připravit a prezentovat.

Vysvětlete, že Církev vydala materiály, které mohou pomoci rodinám konat úspěšné rodinné večery. Ukažte Církvi vydané materiály, které jste si přinesli do třídy (viz „Příprava“, bod 3). Obzvláště se zmiňte o příručce *Family Home Evening Resource Book [Kniha námětů pro rodinný domácí večer]*, je-li k dispozici, která může být pro rodiče užitečnou pomůckou. Tato příručka je hlavním materiálem Církve pro pomoc rodinám s plánováním a vedením rodinných domácích večerů. Obsahuje lekce a náměty pro činnosti.

- Jaké další činnosti, kromě modlitby a lekce, zahrnuje rodinný domácí večer? (Možné odpovědi: hry, čtení písem, zpěv náboženských nebo jiných písní, rodinná rada a občerstvení.)
- Jak mohou rodiče používat rodinný domácí večer k tomu, aby uspokojili potřeby rodiny? (Kromě toho, že požádáte účastníky o jejich náměty nebo zkušenosti, podělte se o níže uvedené příklady.)

Jeden otec připravoval lekce na rodinné domácí večery tím, že si vždy promluvil osobně se svými dětmi. Když s nimi mluvil, často jim pokládal otázky týkající se konkrétních oblastí, které ho zajímaly, například: „Co ve škole říkají chlapci o dívkách“ nebo: „Mluví někdo o drogách?“ Odpovědi dětí mu pak pomohly poznat, čemu se jeho děti potřebují naučit nebo co potřebují prodiskutovat. Se svou manželkou si pak často spolu sedli a naplánovali lekce založené na těchto potřebách. Dětem se líbilo, že se mohou dělit o své názory, a byly připraveny čelit situacím z reálného života.

- Jak mohou rodiče povzbuzovat každého člena rodiny, aby se zapojoval do rodinných domácích večerů?
- Jaká požehnání obdržela vaše rodina díky tomu, že máte rodinné domácí večery?

Závěr

Zdůrazněte, že každodenní rodinná modlitba a studium písma a každotýdenní rodinný domácí večer posílí vztahy v rodině, prohloubí svědectví členů rodiny a připraví je na to, aby zvládali životní výzvy.

V souladu s nabádáním Ducha vyjádřete lásku ke své rodině a vydejte svědectví o pravdách, o nichž jste diskutovali během lekce i během celého kursu.

Poukažte na strany 67–71 ve *Studijní příručce účastníka kursu Manželství a vztahy v rodině*. Povzbuďte účastníky, aby si zopakovali nauky a zásady uvedené v této lekci tím, že 1) se budou řídit alespoň jedním doporučením v oddílu „Náměty pro uplatnění“, a tím, že 2) si přečtou články „Požehnání z rodinné modlitby“ od presidenta Gordona B. Hinckleyho a „Byl jsem tudíž ... poučován“ od staršího L. Toma Perryho. Zdůrazněte, že pro manželské páry může být velkým přínosem, když budou tyto články ve studijní příručce společně číst a diskutovat o nich.

Další materiály a zdroje

Účastněte se jako rodina hodnotných odpočinkových činností

Vysvětlete, že kromě rodinné modlitby, rodinného studia písem a rodinného domácího večera mohou rodinám pomoci vypěstovat si silná pouta lásky a jednoty také hodnotné odpočinkové činnosti. Rodiče mají naplánovat příležitosti, kdy se jejich rodina může společně takových činností zúčastnit. President Ezra Taft Benson radil: „Vytvořte si tradice rodinných dovolených, výletů a vycházek. Vaše děti na tyto zážitky nikdy nezapomenou.“ (Conference Report, Oct. 1987, 63; nebo *Ensign*, Nov. 1987, 51.)

- Co může rodině přinést, když se společně účastní odpočinkových činností?
Zvažte možnost podělit se o níže uvedené náměty nebo o náměty vlastní, abyste vyvolali diskusi:
 - a) Členové rodiny, kteří se společně rádi účastní různých činností, budou mezi sebou mít větší lásku a soulad.
 - b) Zažijí spolu zábavu a vybudují vztahy, které jim přetrvávají po celý život.
 - c) Děti budou rády s rodiči a budou ochotněji naslouchat jejich radám a řídit se jimi.
- Na jaké rodinné činnosti vzpomínáte z doby svého dětství? Jaký vliv měly tyto činnosti na váš život?

Požádejte účastníky, aby se podělili o nápady na zábavné, zajímavé a nezapomenutelné rodinné činnosti, které lze zorganizovat s malými nebo s žádnými náklady.

Přehled lekcí v části B kursu Manželství a vztahy v rodině

Touto lekcí končí část B kursu Manželství a vztahy v rodině. Pokud jste učili celý kurs, zvažte možnost použít toto cvičení:

Dejte každému účastníkovi list papíru a pero nebo tužku. Vysvětlete jim, že mají tři minuty na to, aby napsali nauky a zásady, které si pamatují z 9. až 16. lekce tohoto kursu. Nechť si podtrhnou nauky nebo zásady, které pro ně mají největší význam. Povzbuďte je, aby se připravili promluvit o některé nauce nebo zásadě, kterou si podtrhli. Potřebují-li pomoc, použijte obsah na stranách v–vii v této příručce nebo přehled kursu na stranách vii–viii ve *Studijní příručce účastníka kursu Manželství a vztahy v rodině*.

Po uplynutí tří minut požádejte každého účastníka, aby přečetl jeden bod ze svého seznamu a vysvětlil, proč pro něj má zvláštní význam. Shrňte postřehy účastníků na tabuli a oceňte význam každého příspěvku. Poté se podělte o vlastní postřehy. Zopakujte toto cvičení podle časových možností.

Vyjádřete vděčnost těm, které jste učili, za to, že se kursu zúčastnili, a povzbuďte je, aby i nadále žili podle nauk a zásad, které jste v kursu probírali. Také je povzbuďte, aby si jako rodina pravidelně četli dokument „Rodina – prohlášení světu“ a aby se ve svém domově řídili jeho radami.